

Obec Dolní Lutyně

se sídlem Obecní úřad Dolní Lutyně, Třanovského 10, 735 53 Dolní Lutyně

Váš dopis zn:

Ze dne :

Naše zn: OÚDL 3897/2025

Vyřizuje : Mgr. Pavel Buzek

E-mail : starosta@dolnilutyne.org

Tel: 596 544 408, 724 182 073

Dne : 31.12.2025

Krajský úřad Moravskoslezského kraje

Odbor kultury a územního plánování

ul. 28. října 2771/117

702 00 Ostrava

Č.j.: MSK 152619/2025

Sp. zn.: ÚP/5110/2024/UIč

326.1 A10

Připomínky obce Dolní Lutyně k návrhu Změny č. 10 Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Obec Dolní Lutyně tímto v zákonné lhůtě podává následující

PŘIPOMÍNKY

k návrhu Změny č. 10 Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje (dále také jen „Změna č. 10 ZÚR MSK“):

Připomínka č. 1:

Nepřípustný zásah do ústavně zaručeného práva obce Dolní Lutyně na samosprávu dle čl. 8, čl. 100 odst. 1 a čl. 101 odst. 4 Ústavy České republiky

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, primárně na území obce Dolní Lutyně

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK představuje naprosto nepřiměřený a protiústavní zásah do územního rozvoje obce Dolní Lutyně a do jejího ústavně zaručeného práva na samosprávu dle č. 8, čl. 100 odst. 1 a č. 101 odst. 4 Ústavy ČR. Vymezení strategického podnikatelského parku o rozloze cca 280 ha (plocha VS106) v kombinaci s koridory pro

nápojení na D1 a železnici představuje nepřiměřenou bariéru v území. Obec je fakticky zbavena možnosti plánovat vlastní rozvoj (bytovou výstavbu, rekreaci, místní služby) ve významné části svého katastru, který se náhle promění v zastavěnou a zřejmě i veřejnosti zcela nepřístupnou plochu. Místní část Věřňovice by pak byla fakticky dle návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK ze všech stran obklopena bariérami (D1, železnice, nová průmyslová zóna, nové přivaděče) a odstřižena od zbytku obce Dolní Lutyně. Tato infrastruktura znemožní jakýkoliv budoucí rozvoj obce Dolní Lutyně směrem na jih a východ od místní části Věřňovice. Zásady územního rozvoje přitom nesmí obec „udusit“ nebo ji postavit do role pouhého pasivního vykonavatele státních záměrů, jako tomu ale je v tomto případě návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK.

V dané věci jsou zcela zřejmé zásahy státu na dosažení cíle, aby na podstatné části nezastavěného území obce Dolní Lutyně vznikl Strategický podnikatelský park (dále také jen „SPP“) na ploše označované jako VS106 v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s další navazující dopravní, technickou a protipovodňovou infrastrukturou.

V návrhu Změn č. 10 ZÚR MSK je konstatováno, že dne 06.03.2024 přijala vláda ČR usnesení č. 157/2024 k přípravě Strategického podnikatelského parku Dolní Lutyně pro záměry s vysokou přidanou hodnotou. Den poté, tedy dne 07.03.2024, ve zřejmé koordinaci se státem rozhodlo Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje usnesením č. 15/1683 o pořízení Změny č. 10 ZÚR MSK pro vymezení plochy pro SPP Dolní Lutyně. Podnět na Změnu č. 10 ZÚR MSK byl podán Ministerstvem průmyslu a obchodu, což je zde rovněž konstatováno. S účinností od 01.07.2024 byly do přílohy č. 3 zákona č. 416/2009 Sb. pod bodem 8. zaneseny „stavby v SPP Dolní Lutyně sloužící zejména k výrobě a skladování bateriových článků a záměrů přímo spojených s elektromobilitou, výrobě technologických částí či celků pro obnovitelné zdroje energie nebo výrobě polovodičů“. Tím se dle § 1 odst. 13 zákona č. 416/2009 Sb. staly tyto Stavby SPP Dolní Lutyně tzv. „Strategickou investiční stavbou“ pro účely tohoto zákona se všemi důsledky z toho vyplývající, zejména dle stavebního zákona. Moravskoslezský kraj v koordinaci se státem tedy po 07.03. 2024 objednal Změnu č. 10 ZÚR MSK, jejímž pořizovatelem byl krajský úřad.

Všemi těmito provázanými a koordinovanými kroky, které vyústily do pořízení návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK ze strany Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, dochází k protiústavním zásahům státu do rozvoje obce Dolní Lutyně a také do její činnosti.

Z hlediska historie a vývoje ve věci SPP v Dolní Lutyni je nezbytné zmínit, že 20.11.2006 byla uzavřena tzv. „Deklarace porozumění“ mezi zástupci Hyundai Motor Manufacturing Czech (HMMC), Moravskoslezského kraje, Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) a agentury CzechInvest a na druhé straně pak nevládní organizace Ekologický právní servis

(EPS), Půda pro život, Beskydčan a Děti Země, ve které byl dohodnut závazek, že budou ukončeny přípravy tehdy zamýšlených průmyslových zón Dolní Lutyně a Šilheřovice.

Z tohoto deklarovaného závazku bylo dlouhodobě vycházeno a byl stranami respektován. Obec Dolní Lutyně sice nebyla signatářem Deklarace porozumění, ale na jejím základě má v současnosti obec Dolní Lutyně platný územní plán, který nepočítá s vymezením strategického podnikatelského parku o rozloze cca 280 ha.

Původní územní plán obce Dolní Lutyně byl schválen zastupitelstvem obce Dolní Lutyně dne 31. 3. 2010 usnesením č. 124/22, nabyt účinnosti 23. 4. 2010. Tento územní plán obce Dolní Lutyně byl vydán podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu („starý stavební zákon“), ve znění pozdějších předpisů. Nad rámec § 4-19 tehdy platného znění vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, byla vymezena plocha nestabilizovaného území, která zahrnovala pozemky v lokalitě Dolní Lutyně – Letiště, s dosud nespecifikovaným budoucím využitím:

- plocha o velikosti cca 200 ha
- vymezení plochy bylo v souladu s nadřazenou územně plánovací dokumentací, tedy s Územním plánem velkého územního celku Ostrava-Karviná (ÚPN VÚC Ostrava – Karviná), schváleného Zastupitelstvem MSK dne 21. 12. 2006) - tzn. šlo o tzv. nadmístní záměr, tj. svým významem přesahující území samotné obce,
- v zadání původního územního plánu z r. 2010 byl dále stanoven tento požadavek:
 - Pro nestabilizované území Dolní Lutyně - Letiště stanovit regulační podmínky nepřipouštějící využití pro živočišnou výrobu, pro průmysl paliv a energetiky, zpracování nerostů, průmysl těžké chemie, zpracování a skladování nebezpečných toxických látek (např. chemický, radioaktivní a biologický odpad), zřizování skládek komunálních odpadů, jejich spalování, třídění a zpracování.
- výše uvedený požadavek byl splněn a odůvodněn takto:
 - Pro nestabilizované území Dolní Lutyně - Letiště nejsou stanoveny požadované regulační podmínky; do doby rozhodnutí o využití tohoto území zde platí podmínky pro plochy zemědělské – plochy orné půdy a trvalých travních porostů NZ a plochy lesní NL.
- na základě zadání tedy byla v původním územním plánu vymezena plocha nestabilizovaného území NÚ, jejíž budoucí využití nebylo ujasněno,
- původní územní plán z r. 2010 obsahoval mimo samotnou plochu nestabilizovaného území i napojení na potřebnou technickou infrastrukturu:
 - železniční vlečka: navržena trasa vlečky v úseku žst. Bohumín – nestabilizované území Dolní Lutyně - Letiště; v ÚPN VÚC Ostrava - Karviná veřejně prospěšná stavba D56 (v ÚP veřejně prospěšná stavba VD6)

- vodovod: trasa vodovodního řadu pitné vody z OOV do nestabilizovaného území Dolní Lutyně - Letiště; v ÚPN VÚC Ostrava - Karviná veřejně prospěšná stavba V5, zdrojem vody měl být přivaděč OOV - DN 700 Krásné Pole – Karviná, na který bude území napojeno samostatným zásobovacím řadem (veřejně prospěšná stavba VTV3),
- tehdy se nepočítalo s nároky na pitnou vodu pro technologické účely, v případě požadavku měla být užitková voda dodávána z přivaděče průmyslové vody z čerpací stanice na Olši do podniku železáren v Bohumíně, na který bude území napojeno samostatným řadem,
- kanalizace: trasa kanalizačního sběrače z nestabilizovaného území Dolní Lutyně – Letiště napojeného na kanalizaci Bohumína; v ÚPN VÚC Ostrava – Karviná veřejně prospěšná stavba K13, likvidace splaškových odpadních vod měla být zajištěna v ČOV Bohumín, kam měly být splaškové odpadní vody přečerpávány (veřejně prospěšná stavba VTK5).
- dešťová kanalizace: odvedení dešťových vod z nestabilizovaného území Dolní Lutyně - Letiště se předpokládalo dešťovou kanalizací nejkratší cestou do Lutyňky, která v tomto úseku teče za hranicí k.ú. Dolní Lutyně (v ÚP konkrétní trasa neřešena),
- el. energie: pro zajištění potřebného příkonu nestabilizovaného území Dolní Lutyně - Letiště se navrhovala výstavba nové transformační stanice 110/22 kV s výkonem 2 x 40 MVA, situované v západní části nestabilizovaného území, s přípojkou 110 kV z rozvodny 110/22 kV Bohumín a propojením přímo do EDĚ (v ÚPN VÚC Ostrava – Karviná veřejně prospěšná stavba E10), v ÚP veřejně prospěšná stavba VTE4,
- VTL plynovody a RS: pro zajištění potřeby zemního plynu nestabilizovaného území Dolní Lutyně - Letiště se navrhovala výstavba nové regulační stanice plynu VTL/STL, která je situována v západní části tohoto území a napojená VTL přípojkou z plynovodu Dětmárovice - Bohumín.
- zásobování teplem: na horkovodním napaječi Elektrárna Dětmárovice (EDĚ) - Bohumín (2 x DN 500/400, horká voda 145/60°C s tepelným výkonem 88 MW_t) se navrhovala odbočka 2 x DN 250, kterou by bylo možno dodávat tepelný výkon ve výši cca 20 - 25 MW.

Změna č. 1 územního plánu obce Dolní Lutyně byla schválena Zastupitelstvem obce Dolní Lutyně dne 14. 9. 2016 usnesením č. 79/15 bod 1) a nabyla účinnosti 1. 10. 2016. Tato změna č. 1 byla pořízena na základě Zprávy o uplatňování územního plánu Dolní Lutyně za období 4/2010 - 3/2014, kde byla plocha nestabilizovaného území NÚ vyhodnocena takto:

- budoucí využití plochy není dosud ujasněno, potřebnost vymezení této plochy včetně jejího napojení na veřejnou infrastrukturu nebyla doposud jednoznačně vyhodnocena,

- územní plán počítal s napojením plochy na tepelný napaječ „EDĚ-Bohumín“ odbočkou 2 x DN 250 (VPS - VTE3), s vybudováním železniční vlečky (VPS - VD6), přírodního řadu pitné vody z OOV (VPS - VT3) a výtlačné kanalizace (VPS - VTK3),
 - lze předpokládat, že záměr na vybudování průmyslové zóny „Letiště“ pozbyl po realizaci průmyslové zóny v Nošovicích svůj nadmístní význam - plocha není vymezena v ZÚR MSK ani v ÚAP MSK,
 - s ohledem na předem avizovanou neslučitelnost záměru se zájmy ochrany přírody a krajiny (střet s předmětem ochrany ptací oblasti systému Natura 2000) se jeví vhodná plocha nestabilizovaného území z územního plánu vypustit),
- zpráva o uplatňování současně obsahovala zadání změny č. 1 ÚP, kde byl definován požadavek na prověření aktuálnosti a potřebnosti plochy nestabilizovaného území „Letiště“ včetně jejího napojení na síť dopravní a technické infrastruktury,
 - změnou č. 1 bylo tedy nestabilizované území NÚ o velikosti cca 200 ha zrušeno a nahrazeno plochou územní rezervy R1/1 o velikosti cca 23 ha pro vybudování výrobní zóny, což bylo odůvodněno takto:
 „Plocha nestabilizovaného území v lokalitě Letiště byla Změnou č. 1 z územního plánu vypuštěna; takto vymezená plocha nemá oporu ve stavebním zákoně ani ve vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, v platném územním plánu byla vymezena jako určitá forma územní rezervy pro blíže nespecifikované využití (pro strategickou průmyslovou zónu) v souladu s tehdy platným Územním plánem velkého územního celku Ostrava-Karviná; záměr v daném rozsahu již není aktuální. Změnou č. 1 byla v části původní plochy nestabilizovaného území vymezena plocha územní rezervy pro vybudování průmyslové zóny, její rozsah je však mnohem menší (cca 23 ha).
 - touto změnou byla z územního plánu zároveň vypuštěna všechna napojení na technickou i dopravní infrastrukturu,
 - Nutno zdůraznit, že ZÚR MSK, které nahradily ÚPN VÚC Ostrava-Karviná, již také (na území Dolní Lutyně) požadavek na vymezení plochy pro vybudování výrobní zóny neobsahovaly.

Změna č. 3 územního plánu obce Dolní Lutyně byla schválena Zastupitelstvem obce Dolní Lutyně dne 15. 12. 2021 usnesením č. 260/24 bod 2) a nabyla účinnosti 5. 1. 2022.

- změna byla porížena na základě Zprávy o uplatňování územního plánu obce Dolní Lutyně za období 2014 - 2018,
- územní rezerva R1/1 byla z územního plánu zcela vypuštěna, důvodů bylo několik:
 - rozpor se společnými požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území ve vymezených rozvojových oblastech, definovaných v ZÚR MSK,
 - rozpor s podmínkami pro zachování a dosažení cílových kvalit specifické krajiny Niva Olše (E-02), definovanými ZÚR MSK,

- rozpor s územními podmínkami koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území,
 - rozdělení plochy územní rezervy jednou z větví koridoru pro vysokorychlostní trať (podle tehdejšího znění ZÚR MSK) na dvě části - její vymezení jako významné výrobní zóny tak pozbylo smyslu
- vypuštění územní rezervy bylo odůvodněno následovně:
V platném územním plánu je v k.ú. Dolní Lutyně u části Věřňovice vymezena územní rezerva R1/1 pro vybudování výrobní zóny s vazbou na dálnici D1, o rozloze cca 23 ha. Vzhledem k tomu, že tento záměr již není aktuální, je situován v území s nevhodnou geologickou stavbou a se složitými základovými podmínkami, není vymezen v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizací č. 1 a 5 a je ve střetu s aktuálním vymezením územní rezervy pro výstavbu vysokorychlostní trati, se tato územní rezerva Změnou č. 3 z územního plánu vypouští.

Návrh změny č. 4 územního plánu obce Dolní Lutyně je v současné době pořizován a jeho veřejné projednání je naplánováno na 19.01.2026.

Návrh změny č. 4 byl vyhotoven v listopadu 2025 a nepočítá se Strategickým podnikatelským parkem o rozloze cca 280 ha na území obce Dolní Lutyně a související infrastrukturou dle návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK. V době zahájení pořizování tohoto návrhu nebyla obec Dolní Lutyně informována o předpokládaném obsahu a rozsahu návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK, možných dopadech na území obce Dolní Lutyně a neměla možnost vyjádřit se k návrhu zadání Změny č. 10 ZÚR MSK.

Územní plán obce Dolní Lutyně, veškeré jeho schválené změny č. 1 až č. 3, jakož i návrh změny č. 4 spolu se zprávami o uplatňování územního plánu jsou zveřejněny na internetových stránkách na odkazu:

<https://www.bohumin.cz/cz/radnice/uzemni-plan/11805-uzemni-planovani-dolni-lutyne.html>

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK včetně způsobu jejího paralelního pořizování bez ohledu na platný územní plán obce Dolní Lutyně a připravovaný návrh změny č. 4 územního plánu obce, představuje naprosté porušení zásady transparentnosti a nepřiměřený zásah do územního rozvoje obce Dolní Lutyně a jejího ústavně zaručeného práva na samosprávu. Obec Dolní Lutyně a její občané jsou postaveni do role pasivních příjemců rozhodnutí vydaných na celostátní či krajské úrovni, bez možnosti ovlivňovat využití území obce. Věc je o to závažnější, že záměr SPP Dolní Lutyně prosazovaný v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je záměrem určeným pro vybudování výrobních a skladovacích prostor pro soukromé podnikatelské účely investora, a nikoliv k prosazení jednoznačně veřejného zájmu (např. veřejně prospěšnou stavbou dle ust. § 11 odst. 1 stavebního zákona). Záměr SPP Dolní

Lutyně sice může mít určité ekonomické či společenské efekty pro stát, ale nese sebou také mnohá zásadní negativa, která musí být přísně posuzována z principu proporcionality.

Navržený záměr Změny č. 10 ZÚR MSK nerespektuje potřeby obce jako samosprávného celku, neboť ji fakticky zbavuje možnosti územního rozvoje v lokalitě Věřňovice a okolí a separuje ji od zbytku území obce Dolní Lutyně. Obec Dolní Lutyně požaduje, aby byl proveden 'test proporcionality', který prokáže, zda sledovaný veřejný zájem na výstavbě strategického průmyslového parku skutečně převažuje nad právem obce na zachování funkčního a obyvatelného území, a to při zohlednění všech kumulativních vlivů (hluk, doprava, povodňové riziko).

Ve věci návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK dále platí princip subsidiarity a hledání alternativ. Právo na samosprávu vyžaduje, aby stát či kraj při zásahu do území obce hledal řešení, které je pro obec nejméně zatěžující. Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je však vadný, neboť pořizovatel (Moravskoslezský kraj) v dokumentaci neprokázal, že zvažoval varianty, které by měly menší dopad na integritu obce (např. zmenšení plochy, jiné trasování přivaděčů). Tím, že pořizovatel předložil pouze jedinou variantu „vše nebo nic“, porušil princip subsidiarity a neoprávněně zasáhl do kompetencí obce při správě jejího území.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK vytvoření negativní externality bez kompenzací pro obec Dolní Lutyni a její obyvatele. Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK přenáší veškeré negativní dopady (hluk, prach, doprava, bezpečnostní rizika, ztráta krajinného rázu) na obec Dolní Lutyně, zatímco ekonomické přínosy (daně z příjmů právnických osob) plynou státu a kraji. Existuje tak extrémní disproporce mezi zátěží obce Dolní Lutyně a jejím prospěchem, což představuje porušení principu spravedlivého uspořádání území. Obec Dolní Lutyně namítá, že návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je v rozporu s požadavkem na vyváženost pilířů udržitelného rozvoje, neboť sociální a environmentální dopady na obec jsou v přímém rozporu s deklarovaným ekonomickým zájmem státu.

Obec Dolní Lutyně tedy uzavírá, že návrh Změny č. 10 ZÚR MSK představuje nepřípustný zásah do ústavně zaručeného práva na samosprávu (čl. 8, čl. 100 odst. 1 a čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR). V této souvislosti si obec Dolní Lutyně dovoluje odkázat i na konstantní judikaturu Ústavního soudu ČR ohledně nepřípustných zásahů do ústavně zaručeného práva na samosprávu - např. nálezy ze dne 12.05.2020, sp. zn. III. ÚS 709/19, nálezy ze dne 18.08.2023, sp. zn. IV. ÚS 938/22.

Připomínka č. 2:

Nedostatečná transparentnost a participace

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, primárně na území obce Dolní Lutyně

Obec Dolní Lutyně je jednou z dotčených obcí v řešeném území Změny č. 10 ZÚR MSK. Změna však byla iniciována ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu (dále také jen „MPO“), nikoli z podnětu kraje nebo samotné obce, přičemž hlavním obsahem je vymezení nové rozvojové zóny nadmístního významu „Dolní Lutyně“ jako plochy pro výrobu a skladování o celkové očekávané maximální velikosti areálu cca 280 ha pro záměr Strategického podnikatelského parku Dolní Lutyně (SPP).

Obec Dolní Lutyně nebyla v přípravné fázi pořizování Změny č. 10 ZÚR MSK dostatečně informována o:

- Záměru MPO na pořízení změny
- Předpokládaném obsahu a rozsahu změny
- Možných dopadech na území obce

Obci Dolní Lutyně nebyla dále dána možnost vyjádřit se k návrhu zadání této navrhované změny.

Přestože má jít o záměr strategického významu, který zásadně mění koncepci využití území právě obce Dolní Lutyně, byla dokumentace předložena k projednání v neúplné podobě, což brání plné a informované participaci obce a jejích občanů. Tímto bylo porušeno právo obce na spolupráci a koordinaci, což je podstatnou vadou procesu pořizování ZÚR.

Zásadní části odůvodnění dokumentace, které by měly být k dispozici v době společného a veřejného projednání, jsou deklarovány jako dosud nedoplněné. Konkrétně v návrhu odůvodnění chybí vyhodnocení souladu se stanovisky dotčených orgánů (DOP).

Dále nebyly obdrženy a zohledněny informace, jak bylo zohledněno vyjádření dotčeného státu (Polské republiky) k mezistátnímu posuzování vlivů, přestože vyhodnocení vlivů na životní prostředí konstatuje mírně negativní přeshraniční vlivy na řeku Olši.

Vzhledem k tomu, že je navrhováno rozsáhlé trvalé narušení území (např. zábor cca 257 ha zemědělského půdního fondu a 21,5 ha lesa) s významnými možnými negativními vlivy (riziko kontaminace půdy a vod, fragmentace stanovišť, úbytek biodiverzity, zvýšená hluknost a vibrační zátěž), je nutné, aby byly veškeré související doklady a kompenzační opatření řádně vyhodnoceny a zveřejněny předtím, než je proces projednání ukončen.

Zpracovatel vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území konstatuje, že vliv SPP na soudržnost společenství obyvatel území může vést ke zvýšenému tlaku na sociální segregaci i rezidenční trh. Navíc se uvádí, že je třeba hledat vhodná řešení územního rozvoje ve spolupráci s obyvateli území i s jeho uživateli.

Vzhledem k rozsahu a dopadům navrhovaného záměru, který radikálně mění charakter území, je formální doručení dokumentace a konání veřejného projednání v situaci, kdy nejsou k dispozici klíčové vyhodnocující dokumenty (viz bod II.), pouze nedostačující simulací participace.

K podkladům chybí:

- úplné hodnoty hlukové a emisní zátěže,
- podklady k dopravnímu napojení a modelace nárůstu intenzit dopravy,
- reálné hodnocení dopadů na krajinu, biodiverzitu, vodní režim a ZPF,
- odborné posudky k rizikům chemické výroby a skladování.

Jedná se sice o zásady územního rozvoje a dle pořizovatele konkrétní využití území by mělo být v navazujících územně plánovacích a povolovacích procesech, nicméně v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK kraje se již konkrétně stanoví, že zde budou budovány výrobní prostory tzv. gigafactory, tedy prostory pro výrobu bateriových článků včetně výroby souvisejících technologických částí či celků potřebných pro obnovitelné zdroje energie a případně též výroba polovodičů. Odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK kraje, ale již obsahuje i konkrétní plán umístění výrobních hal a jejich rozlohy včetně etapizace jejich výstavby a je tedy zřejmé, že pořizovatel již má konkrétní informace o budoucích stavebních záměrech zejména na zastavitelné ploše VS106. Z tohoto důvodu bylo možné již minimálně některé podklady zpracovat, k čemuž ale nedošlo.

Nedostatečné zveřejnění klíčových údajů znamená, že veřejnost ani obec nemohly návrh včas a kvalifikovaně připomínkovat, což je v rozporu s principy otevřeného rozhodování státní správy.

Takový rozsah zásahu implikuje zvýšený požadavek na maximální otevřenost a jednoznačnost postupů pořizovatele (krajského úřadu) – což se nestalo. Postup odporuje i závazku, že územně plánovací proces musí být předvídatelný a transparentní, jak vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (např. 8 Ao 2/2010).

Obec Dolní Lutyně je přitom nejvíce dotčena navrhovanou Změnou č. 10 a z této skutečnosti jí vyplývají další povinnosti, když změna ZÚR je pro ni závazná, bude mít povinnost upravit svůj územní plán a přizpůsobit ho ZÚR, přičemž tyto změny by podstatně ovlivnily další rozvojové možnosti obce.

Vzhledem k rozsahu a povaze plánovaného Strategického podnikatelského parku Dolní Lutyně (SPP) o rozloze cca 280 ha, který má sice významný potenciál pro hospodářský rozvoj, ale zároveň představuje značná rizika pro životní prostředí a sociální soudržnost obce, je nezbytné, aby proces pořízení Změny č. 10 ZÚR MSK splňoval ty nejvyšší standardy transparentnosti.

Obec je povinna své občany chránit, odpovídá za kvalitu života svých obyvatel, má zákonnou povinnost rozvíjet své území udržitelným způsobem a v neposlední řadě nese i politickou odpovědnost za rozhodnutí v území. Dokud nebudou doplněny a vyhodnoceny všechny chybějící části dokumentace (zejména stanoviska dotčených orgánů a vyhodnocení připomínek), nemůže být považována účast obce na projednávání za smysluplnou a transparentní.

Obec dolní Lutyně tak konstatuje, že proces pořizování Změny č. 10 ZÚR nebyl veden v souladu s požadavky stavebního zákona, podle nichž musí být návrh zadání i návrh změny zveřejněny způsobem umožňujícím širší zapojení veřejnosti, a to včas, přehledně a srozumitelně.

Připomínka č. 3:

Rozpor návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s cíli územního plánování (§ 38 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů) a úkoly územního plánování (§ 39 stavebního zákona)

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK primárně na území obce Dolní Lutyně

Dle ust. § 38 odst. 1 stavebního zákona platí, že „Cílem územního plánování je soustavně a komplexně řešit funkční využití území, stanovovat zásady jeho funkčního a prostorového uspořádání a vytvářet předpoklady pro udržitelný rozvoj území spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“

Ust. § 38 odst. 3 stavebního zákona pak stanoví, že „Cílem územního plánování je také zvyšovat kvalitu vystavěného prostředí sídel, rozvíjet jejich identitu a vytvářet funkční a harmonické prostředí pro každodenní život jejich obyvatel.“

Podle ust. § 38 odst. 4 stavebního zákona „Územní plánování chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického

a archeologického dědictví, a přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a ochranu a rozvoj zelené infrastruktury. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na možnosti rozvoje území a míru využití zastavěného území.“

Podle citovaných ustanovení stavebního zákona musí územní plánování vyvažovat tři pilíře: hospodářský rozvoj, sociální soudržnost a ochranu životního prostředí.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK především vymezení strategického podnikatelského parku o rozloze cca 280 ha (plocha VS106) pro výstavbu k soukromým podnikatelským účelům extrémně upřednostňuje hospodářský pilíř na úkor ostatních dvou. Fakticky rezignuje na ochranu nezastavěného území, zemědělského půdního fondu, lesních celků a nezohledňuje sociální dopady na obyvatelstvo. Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK nedostatečně řeší, jakým způsobem bude zajištěna sociální soudržnost (nárůst dopravy, hluk, příliv tisíců agenturních pracovníků do regionu, který na to nemá připravenou ubytovací ani sociální kapacitu). V dokumentaci chybí analýza dopadů na trh s bydlením v okolních obcích. Ochrana životního prostředí je řešena zcela nedostatečně a návrhem má být zastavěna plocha volné krajiny bez variant umístění těchto ploch např. do ploch tzv. brownfields po těžbě černého uhlí či související hutní výrobě v regionu.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je tak v rozporu cíli územního plánování dle ust. § 38 stavebního zákona.

V odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je opakovaně uváděno, že zastavitelná plocha pro SPP Dolní Lutyně včetně navazujících koridorů související dopravní a technické infrastruktury byla vymezena v souladu s přílohou č. 3 bodem 8 k zákonu č. 416/2009 Sb., čímž byl dán základní rámec pro ochranu veřejných zájmů v řešeném území. V této souvislosti je nezbytné si uvědomit, že sama skutečnost uvedení stavby v příloze k zákonu č. 416/2009 Sb. ještě neznamená, že návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je v souladu s cíli územního plánování. Daný postup, kdy do uvedeného zákona č. 416/2009 Sb. byla jako strategická investiční stavba zahrnuta i stavba SPP Dolní Lutyně, ještě neznamená, že se jedná o koncepci, která je ve veřejném zájmu nebo, že by se jednalo o veřejně prospěšnou stavbu ve smyslu ust. § 11 odst. 1 stavebního zákona. Uvedení SPP Dolní Lutyně v zákoně č. 416/2009 Sb. znamená pouze to, že stát chce tuto plochu pro stavby výroby a skladování prosadit, ale samotná stavba musí splňovat samozřejmě veškeré zákonné podmínky. Především musí být dodrženy veškeré zákonem stanovené cíle územního plánování, a koncepce musí projít posouzením vlivů na udržitelný rozvoj území dle § 40 stavebního zákona, jakož i vyhodnocením vlivů na životní prostředí včetně vyhodnocení vlivů na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK však v bodu 2. odstavci 2.1. pouze vyzdvihuje

údajné přínosy koncepce (hospodářský význam), ale zcela bagatelizuje či opomíjí významné negativní aspekty koncepce na životní prostředí a sociální soudržnost obyvatel. Jako by zanesení stavby SPP Dolní Lutyně do přílohy zákona č. 416/2009 Sb. samo odůvodňovalo její údajný soulad s cíli územního plánování. Takto tomu však není a obec Dolní Lutyně je naopak přesvědčena, že daná koncepce (návrh Změny č. 10 ZÚR MSK) je naopak v rozporu s cíli územního plánování.

Ve vazbě na zákonem stanovené cíle územního plánování je návrh Změny č. 10 ZÚR MSK v rozporu rovněž s úkoly územního plánování, konkrétně pak ust. § 39 písm. a), b), c), e), f), h), l) a s) stavebního zákona. Zde si obec Dolní Lutyně dovoluje oproti vyhodnocení souladu návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s úkoly územního plánování v odůvodnění tohoto návrhu Změny v bodu 2. odstavci 2.2. zdůraznit následující:

- Nebyl dostatečně zjištěn a posouzen stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty, především v ploše VS106 (§39 písm. a).
- Vymezení plochy VS106 jako zastavitelné plochy pro výrobu a skladování je s ohledem na podmínky a hodnoty území zcela v rozporu s principem ochrany volné krajiny a stanovení podmínek prostupnosti území, které by se po realizaci výstavby výrobních a skladovacích hal stalo zcela neprostupným (§39 písm. b), a to bez ohledu na přeložku biokoridoru.
- Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK nedostatečně prověřuje a posuzuje potřebu této navrhované změny v území, její přínos, problémy a rizika s ohledem na ochranu veřejných zájmů a hospodárné využívání území – zájmy pro účely soukromé podnikatelské zástavby jsou upřednostňovány před zájmy obyvatel obce, sociální soudržnosti a ochrany životního prostředí a ještě je argumentováno uvedením SPP Dolní Lutyně v příloze č. 3 bodu 8 k zákonu č. 416/2009 Sb., čímž má být údajně dán základní rámec pro ochranu veřejných zájmů v řešeném území (§39 písm. c).
- Vymezení plochy VS106 a souvisejících ploch nesplňuje předpoklady pro hospodárné využívání území, zejména důsledným využíváním zastavěného území sídel prostřednictvím cílené revitalizace znehodnocených nebo zanedbaných ploch – namísto realizace návrhu koncepce v území brownfields, je koncepce zasazována do nezastavěného území volné krajiny (§39 písm. e).
- S ohledem na charakter území a kvalitu vystavěného prostředí byly nesprávně vymezeny nevhodné plochy pro výrobu jako plocha VS106, které byly zasazeny do volné krajiny a měly by být zastavěny plochy zemědělského půdního fondu (ZPF) v enormním rozsahu cca 72 ha půdy II. třídy ochrany a 185 ha půdy III. třídy ochrany a také lesní pozemky o rozloze cca 21,5 ha (§39 písm. f).
- Nebyla dostatečně prověřena a posouzena potřeba změn v území, zejména pak pro umístění a uspořádání staveb (výrobní plochy) s ohledem na stávající charakter a hodnoty v území (volná krajina a cenné pozemky náležející do ZPF a lesní pozemky) na využitelnost navazujícího území (§39 písm. h).

- Nebyly vytvořeny a stanoveny podmínky pro snižování nebezpečí v území, zejména před účinky povodní, neboť vymezením zastavitelné plochy pro výrobu a skladování VS106 a také plochy VH114 v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK dojde po realizaci záměru k omezení retenční schopnosti plochy VS106 a v důsledku protipovodňových valů a násypů na obou těchto plochách k mnohem většímu ohrožení místní části Věřňovice povodněmi (§39 písm. l).
- Nebyly vytvořeny podmínky pro ochranu území podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, před významnými negativními vlivy záměrů na území, zejména podmínky pro ochranu životního prostředí a nebyla navržena dostatečná kompenzační opatření podle těchto právních předpisů (§39 písm. s).

Odůvodnění údajného souladu návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s úkoly územního plánování v bodu 2. odstavci 2.2. postrádá logiku, jedná se o odůvodnění zcela formální, které rezignuje na principy řádného zdůvodnění a pouze se v něm dokola odkazuje na uvedení SPP Dolní Lutyně v příloze č. 3 zákona č. 416/2009 Sb.

Obec Dolní Lutyně tedy uzavírá, že návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je v rozporu cíli územního plánování dle ust. § 38 stavebního zákona a úkoly územního plánování dle ust. § 39 stavebního zákona. Některé jednotlivé rozpory s těmito ustanoveními stavebního zákona jsou pak ještě blíže specifikovány v dalších připomínkách.

Připomínka č. 4:

Rozpor návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s Politikou územního rozvoje

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK primárně na území obce Dolní Lutyně

Politika územního rozvoje dle ust. § 70 odst. 1 stavebního zákona je strategickým dokumentem, který určuje ve stanoveném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v celostátních, přeshraničních a mezinárodních souvislostech a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a zpracovává se pro celé území státu.

Dle ust. § 70 odst. 2 stavebního zákona platí, že politika územního rozvoje s ohledem na možnosti území koordinuje tvorbu a změny územního rozvojového plánu a zásad územního rozvoje, tvorbu koncepcí schvalovaných ministerstvy a jinými ústředními

správními úřady a záměry na změny v území celostátního významu a stanoví úkoly zajišťující tuto koordinaci.

Politika územního rozvoje (dále také jen „PÚR“) stanoví celostátní priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území České republiky. Navrhovaná Změna č. 10 ZÚR MSK musí být v souladu s celostátními prioritami územního plánování dle PÚR.

V bodu 4. odstavci 4.1. odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK se pořizovatel snažil vyhodnotit soulad tohoto návrhu s prioritami stanovenými PÚR. Závěry uváděné v tomto vyhodnocení však obec Dolní Lutyně pokládá v mnoha případech za neopodstatněné či nelogické.

Vymezením plochy SPP Dolní Lutyně (plocha VS106), jakož i souvisejících ploch a koridorů, dojde k naprostému porušení principů ochrany nezastavěného území (volné krajiny). Zastavitelná plocha samozřejmě zasahuje do přírodního rámce obce Dolní Lutyně a svým rozsahem i umístěním naprosto roztrhává obec a bude izolovat místní část Věřňovice a také část obce severně od železniční trati od zbytku obce Dolní Lutyně. Obyvatelé obce nejsou ztotožnění s navrhovanou změnou a obsah a rozsah této navrhované změny nebyl předem podrobně a transparentně konzultován a projednán ani s občany a ani s obcí Dolní Lutyně jako samosprávnou veřejnoprávní korporací, jejíž území se dramatickým způsobem dotýká. Z hlediska udržitelného rozvoje území nemá navržené řešení vyvážený vztah podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. Hospodářské hledisko upřednostňující zájmy soukromého podnikatelského subjektu naprosto převažuje před zájmy ochrany životního prostředí a soudržností obyvatel obce Dolní Lutyně. Návrh změny zásadním způsobem zcela změní krajinný ráz v lokalitě a bude mít negativní vliv na volně žijící živočichy přímo se vyskytující na navrhované zastavitelné ploše VS106, jakož i na evropsky významné lokalitě Niva Olše - Věřňovice, části ptačí oblasti Heřmanský stav - Odra - Poolší, a evropsky významné lokalitě Hraniční meandry Odry.

Obec Dolní Lutyně se především vymezuje proti tvrzení, že stanovením SPP Dolní Lutyně v příloze č. 3 k zákonu č. 416/2009 Sb. byl dán základní rámec pro ochranu veřejných zájmů v řešeném území a že se jedná o konkrétní záměr, který není možné umístit do zastavěného území, ani do opuštěných areálů a ploch. Naopak stát se pokouší o prosazení koncepce, která porušuje ochranu nezastavěného území (zejména zemědělské a lesní půdy) a zachování veřejné zeleně, včetně minimalizace její fragmentace. Jedná se o záměr zvolit jednoduchou cestu a zcela nevhodně využít nezastavěnou krajinu namísto toho, aby byly vytvořeny předpoklady pro rozvoj, využití potenciálu a polyfunkční využívání opuštěných areálů a ploch (tzv. brownfields), kterých je na území Karvinska a Ostravska velké množství. Využití brownfields je samozřejmě náročnější především finančně, ale dochází tím k využití krajiny, která již je dotčena předchozí lidskou činností a

její nové využití naopak může znamenat zlepšení tohoto již zasaženého prostředí. Navrhovaná koncepce výrazně negativně ovlivní charakter plánované lokality a namísto toho, aby byly výrobní a skladovací plochy umístěny do co nejméně konfliktních lokalit, jsou situovány do nezastavěné krajiny, pro kterou bude mít vymezení zastavitelné plochy zcela devastující důsledky, kterým nepomohou ani případná kompenzační opatření.

Za naprosto nelogický, zavádějící a zcestný pokládá obec Dolní Lutyně závěr zpracovatele ve zdůvodnění vztahujícímu se k vyhodnocení souladu návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s prioritami PÚR v tom směru, že údajně „Zastavitelná plocha pro SPP včetně navazujících koridorů související dopravní a technické infrastruktury byla vymezena v souladu s přílohou č. 3 bodem 8 k zákonu č. 416/2009 Sb., čímž byl dán základní rámec pro zajištění migrační propustnosti krajiny“. Pokud v doposud volné krajině vznikne ohraničený areál s plochami s výrobními a skladovacími halami s přeložkami dopravní infrastruktury, pak dojde již z logiky věci k omezení migrační propustnosti krajiny v této ploše. Skutečnost, že tato plocha byla vymezena v příloze č. 3 k zákonu č. 416/2009 Sb. nemá s migrační propustností nic společného. Na tomto případě pak lze ilustrovat cíl zpracovatele nalézt jakékoliv důvody pro opodstatnění údajné potřeby umístění plochy na daném místě, a to zcela formalisticky a bez ohledu na iracionalitu použité argumentace.

Připomínka č. 5:

Rozpor návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s aktuálně platnými Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK primárně na území obce Dolní Lutyně

Aktuálně platné Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje stanovují v části A.I. priority územního plánování. Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je opět v rozporu s těmito prioritami, a to konkrétně v následujících bodech:

Bod 6.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK nepreferuje efektivní využívání zastavěného území (tj. přednostní využití nezastavěných ploch v zastavěném území a ploch určených k asanaci, změnu využití objektů a areálů původní zástavby v rámci zastavěného území) před vymežováním nových ploch ve volné krajině. Návrh změny vymezuje zastavitelnou plochu SPP Dolní Lutyně právě ve volné krajině s obecným a nikterak neodůvodněným závěrem, že jej údajně nejde umístit do zastavěného území ani do opuštěných areálů či ploch.

Návrh změny vymezuje SPP Dolní Lutyně jako novou rozvojovou plochu v lokalitě, kde její zastavění povede ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území. Záměrem je vznik areálu s výrobními halami mezi místní částí Věřňovice a zbytkem obce Dolní Lutyně, který by vedl k naprostému zneprůchodnění území a vyplnění krajinné proluky mezi těmito částmi obce.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK umísťuje část plochy SPP Dolní Lutyně do záplavového území, což je opět v rozporu s tím, aby byly preferovány lokality mimo záplavová území.

Bod 13.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK nerespektuje prioritu spočívající ve stabilizaci a postupném zlepšování stavu složek životního prostředí především v centrální a východní části kraje. Návrhem není respektováno vytváření podmínek pro postupné snižování zátěže obytného a rekreačního území hlukem a emisemi z dopravy a výrobních provozů. Nejsou vytvářeny podmínky pro výsadbu zeleně, přednostně v oblastech se dlouhodobě zhoršenou kvalitou ovzduší.

Území obce Dolní Lutyně patří k územím v ČR, kde je dlouhodobě téměř nejvíce zhoršená kvalita ovzduší. Návrhem, kterým dojde k zastavění volné krajiny plochou s průmyslovými výrobními halami, kde lze očekávat vibrace, hluk, světelný smog, emise z dopravy a výroby, zvýšenou dopravní zátěž, pak rozhodně nebudou naplněny priority územního plánování v tomto bodu 13 a zcela nepochybně dojde ke zhoršení složek životního prostředí oproti stavu, kdyby daná koncepce nebyla realizována.

Připomínka č. 6:

Alternativy a variantnost

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK primárně na území obce Dolní Lutyně

Hlavním obsahem návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je vymezení nové rozvojové zóny SPP Dolní Lutyně pro výrobu a skladování (plocha VS106) o celkové očekávané maximální velikosti areálu 280 ha a vymezení souvisejících koridorů dopravní a technické infrastruktury. Toto invariantní řešení bylo stanoveno na základě usnesení vlády ČR č. 157/2024 a v souladu s přílohou č. 3 zákona č. 416/2009 Sb. o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury.

Veřejná participace je smysluplná pouze tehdy, pokud existuje reálný prostor k ovlivnění výsledného řešení.

V předloženém návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK však:

- není doloženo řádné posouzení variant umístění SSP, přestože podstatně zasahuje do území samosprávné obce Dolní Lutyně, krajiny, dopravních systémů, protipovodňových systémů a zemědělského půdního fondu,
- proces byl od počátku veden tak, že jediným uvažovaným řešením je lokalita Dolní Lutyně, což odporuje požadavkům SEA podle zákona č. 100/2001 Sb., které vyžadují porovnání účinků jednotlivých variant,
- nebyla poskytnuta možnost diskutovat o alternativních scénářích nebo řešeních s menšími environmentálními dopady.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK obsahuje pouze jediné uvažované prostorové řešení, aniž by byla transparentně vyhodnocena jeho alternativní umístění, urbanistické varianty, krajinné uspořádání, případně varianty s odlišným dopravním či technickým napojením.

Předložená dokumentace potvrzuje, že v průběhu přípravy nebylo řešeno více variant a ze zadání ani z posouzení údajně nevyplývala nutnost variantního řešení.

Nedostatečné variantní prověření zároveň znemožňuje řádné posouzení kumulativních a synergických vlivů v SEA a omezuje možnost veřejnosti i dotčených obcí vyjádřit se k různým přístupům řešení, což je v rozporu se zásadou transparentnosti a participace. Z hlediska SEA (posuzování vlivů na ŽP) je ignorování alternativ (např. rozdělení investice do více menších brownfieldů v kraji) považováno za metodickou chybu. Zdůvodnění, že záměr ploch pro výrobu a skladování údajně není možno umístit do jiné lokality na území ČR je naprosto obecné a bez adekvátního konkrétního zdůvodnění. Taktéž není jasné, proč byla při výběru preferována plocha s velkým množstvím státních pozemků. Na území Moravskoslezského kraje je mnoho brownfields po dřívější hornické činnosti, a i když tyto lokality dnes zahrnují pozemky převážně v soukromém vlastnictví, není možno rezignovat na jejich využití k zamýšlenému záměru. Lze samozřejmě jednat s vlastníky těchto pozemků, a i pokud by soukromý investor plánující výstavbu SPP měl za tyto pozemky zaplatit kupní cenu, lze mu toto kompenzovat. Hlavně by ale nedošlo k tak dramatickému zásahu do nezastavěné krajiny a do území obce Dolní Lutyně jako s touto navrhovanou koncepcí.

Návrh Změny č. 10 musí obsahovat skutečně hloubkovou analýzu, proč není možné projekt rozdělit nebo umístit na jiné plochy po těžbě na Karvinsku či Ostravsku. Pouhé

konstatování, že „stát určil tuto lokalitu“, je z hlediska přezkoumatelnosti zcela nedostatečné. Ve smyslu závěrů např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18.09.2024, č.j. 6 As 359/2024 – 55, tímto nedostatečným vyhodnocením alternativ na plochách typu brownfield dochází k porušení zákonné ochrany zemědělské půdy nejvyšší bonity - plánovaný zábor cca 72 ha půdy II. třídy ochrany (ale také plánovaný zábor cca 185 ha půdy III. třídy ochrany a zábor lesních pozemků o rozloze cca 21,5 ha).

Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (VVURÚ) tak provádí pouze porovnání předloženého invariantního řešení s nulovou variantou.

Návrh Změny č. 10 však nepředkládá žádné skutečné varianty umístění SPP ani variantní kapacitní či prostorové uspořádání. Jedinou posuzovanou možností je lokalita Dolní Lutyně – Věřňovice. Ostatní možná řešení nebyla objektivně a transparentně posouzena.

Chybějící prověření alternativních řešení, především varianta podpory umístění přednostně na brownfieldech nebo jinak zastavěných či rekultivovaných plochách na území Moravskoslezského kraje. Chybí zásadní a logické zdůvodnění výběru lokality SPP Dolní Lutyně kromě odkazů na usnesení vlády ČR a přílohu č. 3 zákona č. 416/2009 Sb. Dokumentace, zejména posouzení vlivů koncepce na životní prostředí SEA včetně Vyhodnocení vlivů na soustavu Natura 2000 vykazuje znaky účelovosti, kdy tato vyhodnocení vlivů na životní prostředí slouží pouze jako obhajoba předem zvolené lokality, což činí návrh Změny č. 10 ZÚR MSK nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Tím došlo k porušení zásad předběžné opatrnosti, transparentnosti rozhodování a k omezení práva obce a veřejnosti účastnit se procesu v době, kdy je možné korigovat významné dopady záměru na území obce Dolní Lutyně.

Navrhovaný záměr představuje zásadní změnu koncepce využití území obce Dolní Lutyně a je spojen s negativními dopady, které by měly být minimalizovány volbou nejvhodnějšího řešení. Navrhované invariantní řešení je proto v rozporu s principem komplexního posuzování a vyváženého vztahu k životnímu prostředí. K jednotlivým oblastem uvádíme následující:

Zábor zemědělského a lesního fondu:

Navrhovaná plocha VS106 povede k významně negativnímu vlivu na zemědělský půdní fond (ZPF), neboť dojde k enormnímu záboru (cca 72 ha půdy II. třídy ochrany a 185 ha půdy III. třídy ochrany), což nelze kompenzovat a ani žádná kompenzační opatření nejsou

reálně navrhována. Navíc dojde k zániku tří lesních fragmentů (PUPFL) o celkové rozloze cca 21,5 ha. Zjištěný významně negativní vliv na ZPF by měl vést k povinnosti prozkoumat alternativy s menším zábořem.

Potenciálně negativní vlivy na přírodu (Natura 2000):

Ačkoliv posouzení Natura 2000 mělo vyloučit významný negativní vliv na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000, bylo potvrzeno, že návrh Změny č. 10 ZÚR MSK může mít významný vliv na předmět ochrany a celistvost EVL Niva Olše – Věřňovice a PO Heřmanský stav – Odra – Poolší. Navíc existují mírné negativní vlivy na populace kuňky žlutobřiché a páchníka hnědého v EVL Niva Olše – Věřňovice a potenciální riziko vlivů na hořavku duhovou v EVL Hraniční meandry Odry.

Vlivy na obyvatelstvo, hluková zátěž a světelný smog:

Realizací záměru dojde k zvýšené hlučnosti a vibrační zátěži, které mohou negativně ovlivnit zdraví obyvatel. Rovněž je identifikován mírný negativní synergický vliv na akustickou zátěž a znečištění ovzduší vlivem dopravy ve spojení s dálnicí D1 a koridorem pro přeložku I/67. Záměr se nevypořádává důvodně předpokládaným světelným smogem při realizaci záměru výstavbou výrobních a průmyslových hal.

Absence hodnocení variant pro infrastrukturu:

Ačkoliv je součástí návrhu vymezení nových koridorů dopravní a technické infrastruktury (železniční vlečka DD111, dočasné napojení DS160, vedení odpadní vody TV101), nebyla předložena žádná varianta trasování těchto koridorů, přestože zasahují do území s cennými prvky (např. TV101 zasahuje přímo do EVL Niva Olše – Věřňovice a PO Heřmanský stav – Odra – Poolší).

Ačkoliv je lokalita Strategického podnikatelského parku dána usnesením vlády ČR, toto neosvobozuje pořizovatele od povinnosti prozkoumat v rámci dané rozlohy a umístění méně konfliktní uspořádání (subvarianty).

Konkrétně by měly být prověřeny alternativní varianty uspořádání ploch VS106, VH114 a koridorů DD111, DS160 a TV101, které by vedly k další minimalizaci záborů ZPF a PUPFL a snížení negativních vlivů na chráněné prvky EVL (zejména cenné stromy pro páchníka hnědého, u kterých bylo zjištěno riziko poškození protipovodňovými opatřeními).

Doplnění variant protipovodňových opatření:

Je nutné posoudit varianty plochy VH114 (pro protipovodňovou ochranu o rozloze cca 97 ha), které by minimalizovaly zábery ZPF a zároveň nevedly k potenciálnímu poškození biotopů páchníka hnědého, které se nacházejí na hranici této plochy. Nebyla nikterak vyřešena ochrana místní části Věřňovice z pohledu protipovodňových opatření.

Připomínka č. 7:

Hydrologické a povodňové riziko

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK především plocha VS106, VH114, TV101, aktuální část nadregionálního biokoridoru K98 a také území místní části Věřňovice

Obec Dolní Lutyně uplatňuje připomínky k návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK z důvodu nedostatečného vyhodnocení a ošetření rizik spojených s ochranou území před povodněmi, ovlivněním odtokových poměrů a ohrožením sousedních sídelních útvarů, zejména místní části obce Věřňovice.

Navrhovaný Strategický podnikatelský park (SPP) v ploše VS106 o rozloze cca 280 ha se nachází v údolní nivě řeky Olše a jejího přítoku Lutyňky. Území se nachází rovněž v blízkosti řeky Odry v nivě, která slouží jako přirozený rozliv.

Dokumentace přiznává, že Areál plánovaného SPP Dolní Lutyně (plocha VS106), jakož i plocha VH114, jsou částečně umístěny v záplavovém území, a proto je nutná realizace komplexní protipovodňové ochrany. Ta byla pro areál zóny Dolní Lutyně navržena na úroveň Q200 řeky Olše. Řešení zahrnuje liniovou protipovodňovou hráz, ochranné valy, navýšení upraveného terénu oproti stávajícímu, retenční systémy, povodňovou čerpací stanici, dostatečně hydraulicky kapacitní inundační mosty na dopravní infrastrukturu vně areálu, dostatečně hydraulicky kapacitní přeložky hlavních odvodňovacích zařízení (HOZ), která jsou součástí stávajícího melioračního systému, protipovodňovou ochranu v místě křížení technické infrastruktury s protipovodňovou hrází a další technická opatření. Pro areál SPP Dolní Lutyně pak má být v dalších stupních projektové dokumentace vytvořen podrobný povodňový plán. Značná část území – plochy VS106 a VH114 - jsou ovlivněny melioračními systémy, které je nutné přeložit, případně zrušit v souladu s požadavky na zajištění protipovodňové ochrany a přípravy území pro budoucí realizaci projektu.

Zcela zásadním problémem návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je prostý fakt, že je řešena koncepce nadmístního významu SPP Dolní Lutyně s protipovodňovou ochranou tohoto

zamýšleného areálu, ale navrhovaná koncepce zcela ignoruje řešení protipovodňové ochrany místní části Věřňovice.

Část obce Dolní Lutyně – místní část Věřňovice se nachází na levém břehu řeky Olše, a to mezi řekou Olší a zamýšleným územím SPP Dolní Lutyně (plochami VS106 a VH114). Podstatné území místní části Věřňovice se rovněž nachází v záplavovém území a bývá zasaženo povodněmi.

Místní část Věřňovice byla zasažena povodněmi v roce 1997, a to především ve své severovýchodní části. Tato zkušenost vedla k vybudování protipovodňových opatření, která následně tuto část Věřňovic skutečně ochránila a ukázala, že cílené zásahy mohou fungovat. Při další extrémní povodni v roce 2010 se však ukázalo, jak citlivé je celé území na jakoukoli změnu krajiny. V té době byla v blízkosti Věřňovic rozestavěna dálnice D1, která vytvořila nový terénní val a změnila přirozené odtokové poměry. Přestože dřívější protipovodňová opatření ochránila severovýchodní část obce, voda si našla novou cestu a zaplavila tentokrát jihozápadní část Věřňovic, která do té doby nebyla považována za zásadně ohroženou. V září roku 2024 pak tuto oblast znovu zasáhla velmi silná povodňová situace. Věřňovice tak byly v uvedených letech třikrát zasaženy záplavami z povodní a v dané místě se tak jedná o opakovaný jev.

Dokumentace SEA však nereflektuje reálné zkušenosti a naměřené průtoky vody při povodních v září 2024, které v tomto regionu ukázaly limity stávající ochrany. Bez zpracování dat o průtocích při povodních z roku 2024 je návrh věcně nesprávný a vůbec neřeší aktuální úroveň rizika pro obyvatele Věřňovic. Dokumentace SEA ale připouští a je v ní konstatováno, že v případě mimořádných událostí (povodní) může být vlivem realizace záměru negativně zasaženo i zastavěné území Věřňovic, které je ohroženo již při dvacetileté povodni.

Pokud koncepce návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK počítá se zastavěním plochy cca 280 ha nepropustnými plochami (beton, haly), nepochybně dojde k dramatické změně odtokových poměrů v území. Řešení zahrnuje také ochranu SPP Dolní Lutyně liniovou protipovodňovou hrází, ochrannými valy, navýšením upraveného terénu oproti stávajícímu. Místní část obce Věřňovice se tak ocitne mezi tokem řeky Olše a areálem SPP Dolní Lutyně chráněným protipovodňovou hrází, ochrannými valy a navýšeným terénem (v plochách VH144 a VS106) na plánovanou protipovodňovou ochranu Q200. Na části plánované plochy SPP Dolní Lutyně v současnosti docházelo k rozlivu vody při povodních. Při realizaci koncepce již nebude moci k tomuto přirozenému rozlivu vody a místní část Věřňovice, především část, která bývá zasažena povodněmi, bude vystavena efektu úzkého hrdla a zcela logicky bude vystavena mnohem závažnějšímu povodňovému riziku než v současnosti, kdy je možný přirozený rozliv vody při povodních. Povodňové riziko navíc bude umocněno nepropustností zastavěných ploch areálu (střech hal) na VS106 a

přirozeným odtokem vod z těchto ploch směrem k toku řeky Olše. Odtok vod bude komplikován a blokován rovněž tělesem dálnice D1 na severozápadní straně za místní částí obce Věřňovice a také plánovanou přeložkou silnice I/67 a koridorem pro vysokorychlostní trať na jižní straně. Na zhoršení povodňového rizika a problémy s kulminací vod pro obec Dolní Lutyně a zejména místní část Věřňovice může mít navíc vliv i tok Lutyňky na jižní a jihozápadní straně plochy VS106 opět v kombinaci s tělesem dálnice D1, které tvoří umělou hráz, kdy negativně může být ovlivněna část obce Dolní Lutyně – Martinov a část města Bohumína – Nová Ves. Realizací koncepce by mělo dojít také k zániku (vykácení a zasypání) stávající sítě melioračních kanálů (hlavních odvodňovacích zařízení – HOZ) v celkové délce cca 11 km. Tyto kanály v současnosti zajišťují odvodnění především plochy VS106 od východu k západu do Lutyňky. Problémem v území je také vysoká hladina podzemní vody. Nemožnost rozliti řeky Olše do záplavového území, v němž pro ochranu SPP Dolní Lutyně budou vybudovány protipovodňové hráze, valy a dojde k navýšení terénu, pak samozřejmě může mít vliv i na území města Bohumína či na území Polské republiky níže po toku řeky Olše. Vytvoření takto rozsáhlé "bariéry" v nivě řeky Olše může při extrémních srážkách (které jsou vlivem klimatických změn častější) způsobit odraz povodňové vlny na druhou stranu – tedy na polské území (obec Gorzyce) nebo do sousedních Věřňovic či Bohumína. Model použitý v návrhu Změny nezohledňuje extrémní scénáře (tzv. "tisíciletou vodu") a nárůst nepropustných ploch (střechy hal a asfalt), které znemožní vsakování vody přímo v místě.

Toto vše jsou zcela jednoduché logické úvahy, kterými se musí zabývat z podstaty věci každý, kdo chce realizovat koncepci, zvláště takového rozsahu jako je návrh Změny č. 10 ZÚR MSK. V návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je však povodňové riziko především pro místní část Věřňovice zcela opomíjeno, není návrhem koncepce vůbec řešeno, i když ze samotné jednoduché logiky věci dojde koncepcí k ovlivnění této lokality.

Obec Dolní Lutyně tvrdí, že v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK musí být plocha nadmístního významu v této koncepci řešena jako funkční celek, tedy vzhledem ke všem souvislostem, které zcela logicky a předpokladatelně ovlivní a musí v ní být řešena i protipovodňová ochrana Věřňovic a či jiných částí, které mohou být zasaženy. Zásady územního rozvoje (ZÚR) nemohou vymezit obří průmyslovou plochu „ve vakuu“, aniž by zároveň vyřešily problematiku protipovodňové ochrany především místní částí Věřňovice. Takový přístup je zcela v rozporu s ust. § 38 odst. 1 stavebního zákona, kde jsou zcela jasně definovány cíle územního plánování. Současně obec Dolní Lutyně uvádí, že faktické neřešení povodňových rizik označených výše především pro místní část Věřňovice ve vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA), jakož i ve vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území způsobuje nepřezkoumatelnost těchto částí návrhu Změny č. 10 ZÚR, a tudíž i jejich nezákonnost.

V návrhu Změny č. 10 ZÚR není možno řešit protipovodňovou ochranu budoucího záměru SPP Dolní Lutyně a současně vůbec neřešit protipovodňovou ochranu místní části Věřňovice, a to to i s ohledem na veškeré kumulativní a synergické vlivy této koncepce. Návrh této koncepce se dá charakterizovat dokonce tak, že ochrana výrobního a skladovacího areálu před povodněmi je přednější a významnější než ochrana obyvatel místní části Věřňovice před tímto reálně existujícím rizikem, které může být realizací koncepce dále umocněno. Řešení protipovodňové ochrany Věřňovic, které jednoznačně souvisí s návrhem Změny č. 10 ZÚR MSK musí být řešeno jako jeden celek v jedné koncepci. Přesouvání řešení protipovodňové ochrany Věřňovic do navazující územně plánovací dokumentace – územního plánu obce Dolní Lutyně je zjevně nezákonné.

Stát prostřednictvím svých orgánů ve spolupráci s krajem a jeho orgány tento problém řeší tak, že jeho jediným zájmem a cílem je prosazení SPP Dolní Lutyně pro soukromé podnikatelské účely zahraničního investora a zabezpečení jeho protipovodňové ochrany. Vy, obyvatelé Dolní Lutyně a Věřňovic, kterým se riziko zasažení povodněmi ještě zvýší, se o svá protipovodňová opatření postarejte sami a zřejmě si je i sami financujete. Nás tento Váš problém nezajímá a nehodláme jej řešit. Jedná se o lidsky naprosto cynický přístup, který je samozřejmě nezákonný, jak již bylo uvedeno.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK je věcně neúplný a vnitřně rozporný v části týkající se protipovodňové ochrany a odtokových poměrů. Obec Dolní Lutyně vznáší připomínku, aby byla dokumentace doplněna o komplexní hydrologickou studii zahrnující data z povodní v roce 2024 a aby byly v rámci této Změny č. 10 ZÚR MSK protipovodňové ochrana veškerých vlivem koncepce potenciálně dotčených lokalit i mimo aktuálně plánované plochy dle návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK, především pak území místní části Věřňovice.

Obec považuje předložené hydrologické modely za nedostatečné, neboť nezohledňují kumulativní vliv extrémních srážek (Q 100) v Beskydech na Olši a v Jeseníkách na Odře s plánovanou přeložkou silnice I/67 a VRT. Musí být zpracováno komplexní posouzení vlivů na životní prostředí SEA, komplexní posouzení vlivu na udržitelný rozvoj území a také povodňový model pro celou oblast od soutoku Odry a Olše, které zohlední kumulativní a synergické působení všech plánovaných infrastrukturních staveb v kombinaci s tělesem SPP Dolní Lutyně, a to dříve, než budou tyto koridory v ZÚR definitivně potvrzeny. Aktuální řešení hydrologických a povodňových rizik v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK, jakož i jeho územní rozsah, je neprosto nedostatečné a nezákonné.

Připomínka č. 8:

Nezákonnost vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA)

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, primárně na území obce Dolní Lutyně

U návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je dána povinnost zpracovat vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA). Zpracované vyhodnocení vlivů na životní prostředí (dále také jen „SEA“) pokládá obec Dolní Lutyně za nezákonné. SEA byla zpracována jako dokument, který má potvrdit vhodnost státem předem vybraných lokalit především na území obce Dolní Lutyně pro navrhovanou koncepci, která má následně zajistit vybudování gigafactory a s ní související infrastruktury. SEA nebyla zpracována jako kritické a nestranné posouzení vlivů na životní prostředí, ale k prosazení navrhované koncepce. To plyne i z mnoha částí textu, kdy významné negativní vlivy na některé složky životního prostředí jsou zlehčovány a neustále je akcentován údajný pozitivní vliv budoucího závodu pro výrobu baterií, který má údajně napomoci k odklonu od fosilních paliv a k omezení emisí znečišťujících látek (i když žádná taková investice nebyla dohodnuta a jedná se pouze o spekulace).

SEA je dle obce Dolní Lutyně nepřezkoumatelná z důvodu nedostatečného zhodnocení kumulativních a synergických vlivů jednotlivých částí a ploch koncepce mezi sebou v celkovém souhrnu, jakož i s již existujícími faktory v daném území. Stejně tak je zcela nesprávné a nezákonné, že některé významné kumulativní a synergické vlivy jednoznačně funkčně související s koncepcí nebyly zohledněny s tím, že mají být řešeny a posuzovány v rámci navazující územně plánovací dokumentace.

Zpracovatel SEA hodnotil z pohledu vzniku rizika kumulativních a synergických vlivů pouze tyto plochy z dané koncepce:

- DD111 Železniční vlečka pro napojení SPP Dolní Lutyně
- VH114 Plochy pro protipovodňovou ochranu SPP Dolní Lutyně
- VS106 Rozvojová zóna nadmístního významu Dolní Lutyně

Zpracovatel však měl zcela logicky hodnotit i kumulativní a synergické vlivy přeložky silnice I/67 v ploše DS104, vliv záměru vysokorychlostní tratě a dalších schválených záměrů, jakož i vliv existující dálnice D1 (a jejího pávaného dočasného sjezdu DS160). Stejně tak měl do hodnocení kumulativních a synergických vlivů jako výrazně negativní vliv zahrnout neřešení protipovodňové ochrany místní části Věřňovice, jakož i dalších zmiňovaných území v Připomínce č. 7. Ignorování těchto zřejmých souvislostí stejně tak, jako jejich odkládání do dalších fází územního plánování (a tudíž jejich neřešení v souhrnu), je v přímém rozporu s povinností posoudit kumulativní a synergické vlivy navrhované koncepce.

Důvodem nezákonnosti SEA (i naturového posouzení) je také nedostatečně kvalitní biologický průzkum (nezachycuje přesně aktuální stav životního prostředí v lokalitě), jakož i metodické a interpretační nedostatky z prací Kočvary R. – „Hodnocení vlivu závažného zásahu spolu s návrhy opatření k vyloučení či zmírnění negativních vlivů – Strategický podnikatelský park Dolní Lutyně (12/2024)“ a Kurase T. – „Posouzení vlivu koncepce podle § 45i zák. 114/1992 Sb, - Strategický průmyslový park Dolní Lutyně (12/2024)“. Posouzení SEA i posouzení vlivů na lokality Natura 2000 založené na těchto nedostatečně kvalitních biologických průzkumech (tedy neúplných faktech) a již zmíněných podkladových pracích, pak samozřejmě nezachycuje správně stav životního prostředí a nedochází ke správným závěrům, a je tudíž nezákonné.

Obec Dolní Lutyně shledává nezákonnost SEA také ve skutečnosti, že byla zpracována v rozporu s ust. § 10i odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Stanoviskem Ministerstva životního prostředí ze dne 26.02.2024, č.j.: MZP/2024/710/816, byly stanoveny podrobnější požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení vlivů na životní prostředí, konkrétně pod body 1. až 14. (pro naturové posouzení pod bodem 15.). Tyto požadavky byl zpracovatel SEA povinen ve vyhodnocení zohlednit nebo uvést důvody, pro které tak neučinil. Zpracovatel však v SEA nevyhodnotil (či nevyhodnotil dostatečně) obsah a rozsah vlivů uvedených pod body 5., 7. (minimalizační opatření nebyla navržena), 9. (nebylo vyhodnoceno z hlediska protipovodňové ochrany Věřňovic a ostatních místních částí), 11. (nevyhodnocen vliv v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek) ve Stanovisku Ministerstva životního prostředí ze dne 26.02.2024, č.j.: MZP/2024/710/816.

S ohledem na závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 20.05.2010, č.j. 8 Ao 2/2010 – 644, nemůže obstát vyhodnocení vlivů SEA, pokud v něm nebyly vyhodnoceny (či nebyly vyhodnoceny dostatečně) požadavky stanovené v citovaném Stanovisku Ministerstva životního prostředí. Taková SEA je nezákonná a nemůže být podkladem pro schválení návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK.

Připomínka č. 9:

Nedostatečně podrobné zoologické průzkumy a podhodnocení dopadů na biodiverzitu v území řešeném v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK a území ochrany NATURA 2000 a nezákonnost vyhodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, Ptačí oblast (PO) Heřmanský stav – Odra – Poolší a Evropsky významné lokality (EVL) Niva Olše – Věřňovice a dále (EVL) Hraniční meandry Odry

Návrh Změny č. 10 ZÚR obsahuje nové rozvojové plochy a koridory nadmístního významu, avšak neprokazuje, že jejich vymezení je v souladu s cíli ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, jak vyžaduje právní rámec ochrany přírody. Z dokumentace není zřejmé:

- zda byly přesně identifikovány všechny dotčené lokality Natura 2000, včetně jejich ochranných pásem a funkčních vazeb,
- jak byly hodnoceny přímé, nepřímé, kumulativní a synergické vlivy navrhovaných záměrů na předměty ochrany a jejich biotopy,
- zda byly prověřeny varianty řešení, které by negativní vlivy na lokality Natura 2000 minimalizovaly nebo jim předešly,
- jaká konkrétní preventivní a zmírňující opatření mají být uplatněna již na úrovni ZÚR,
- jak bude zajištěno, že navazující územně plánovací dokumentace a povolenací řízení nebudou postupovat v rozporu s ochranou Natura 2000.

Podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny jsou orgány veřejné správy povinny při výkonu své působnosti přispívat k udržení nebo obnově předmětů ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí v jejich příznivém stavu z hlediska ochrany přírody.

Postup zvolený v návrhu Změny č. 10 ZÚR je v rozporu s požadavky § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a dále s čl. 6 směrnice Rady 92/43/EHS (směrnice o stanovištích), podle nichž musí být u koncepcí prokázáno, že nebudou mít významný negativní vliv na integritu lokalit Natura 2000. Není-li podle § 45i odst. 1 zákona na ochranu přírody a priori vyloučen významný vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast, musí být posouzen vliv této koncepce na dané území podle odstavce 2 téhož ustanovení. Nelze-li přitom vyloučit negativní vliv, musí předkladatel zpracovat varianty řešení. Jejich cílem je vyloučit nebo alespoň zmírnit negativní vliv na území. Není-li možné najít variantu, jež by neměla významný negativní vliv předmět ochrany nebo na celistvost evropsky významné lokality, je možné schválit variantu s negativním vlivem, ale pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a až po uložení a zajištění kompenzačních opatření. V případě lokality s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy (páchník hnědý je prioritním druhem dle směrnice o stanovištích) lze koncepci schválit jen z taxativně vyjmenovaných důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen při zajištění souhlasného stanoviska Komise EU.

Současně upozorňujeme, že SEA bez řádného hodnocení vlivů na lokality Natura 2000 nemůže být považována za úplnou, neboť hodnocení vlivů na evropsky významné lokality je její povinnou součástí.

Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK vymezuje novou rozvojovou zónu VS106 pro SPP Dolní Lutyně (280 ha) a řadu souvisejících koridorů, které se nacházejí v těsné blízkosti, nebo dokonce přímo zasahují, do chráněných evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO).

Koridor TV101 pro vedení předčištěné odpadní vody z areálu SPP do řeky Olše zasahuje přímo do Ptačí oblasti (PO) Heřmanský stav – Odra – Poolší a do Evropsky významné lokality (EVL) Niva Olše – Věřňovice.

Severní okraj plochy SPP (VS106) se nachází ve vzdálenosti cca 180 m od hranice EVL Niva Olše – Věřňovice a PO Heřmanský stav – Odra – Poolší. Plocha VH114 (protipovodňová ochrana) je vymezena po hranici obou těchto lokalit.

Závěr posouzení Natura 2000 konstatuje, že záměr nemůže mít významný negativní vliv na celistvost lokalit, přesto byly identifikovány potenciálně mírně negativní vlivy (-1) na předměty ochrany. Přesun řešení těchto známých rizik na nižší fáze územně plánovací dokumentace (ÚP/EIA) je pro obec Dolní Lutyně neakceptovatelný, zejména u přímého zásahu do EVL/PO:

1. Ohrožení páchníka hnědého (EVL Niva Olše – Věřňovice): Bylo zjištěno potenciální riziko poškození nebo zničení biotopu páchníka hnědého (*Osmoderma eremita*), který se vyskytuje ve starých stromech (duby, vrby) na bývalých hrázích, které se nacházejí na hranici s plochou VH114 (protipovodňová opatření). Tento vliv byl hodnocen jako mírně negativní (-1), s rizikem zásahu do stromů vhodných pro jeho výskyt.

2. Vliv na kuňku žlutobřichou (EVL Niva Olše – Věřňovice): Ačkoliv jádrová populace je v EVL, druh se sporadicky vyskytuje i na polních cestách a zvodnělých plochách určených pro SPP a plochu VH114. Vliv na populaci mimo jádrovou oblast v EVL je hodnocen jako mírně negativní (-1).

3. Riziko kontaminace hořavky duhové (EVL Hraniční meandry Odry): V souvislosti s vedením koridoru TV101 (odpadní voda) do řeky Olše existuje potenciální riziko havarijní situace v areálu SPP, která by mohla kontaminovat tok Olše a nepřímo ovlivnit hořavku duhovou (*Rhodeus sericeus amarus*), jejíž populace je na Olši a Odře spojitá. Tento vliv je hodnocen jako mírně negativní (-1). Posouzení uvádí, že je nezbytné řešit kvalitu vody a havarijní situace v navazující fázi.

Nadto má obec Dolní Lutyně za to, že předložená dokumentace SEA (Z10_SEA, Z10SEA_P1) a Naturové posouzení (Z10_Natura) pracují převážně se strategickými daty bez dostatečně kvalitního biologického průzkumu a dospívají k závěru, že vlivy na biologickou rozmanitost jsou „mírně negativní“ a v lokálním měřítku nepředpokládají změnu stavu složky. Tento závěr je však v přímém rozporu s konkrétními zjištěními

podrobných terénních průzkumů z let 2024 a 2025, které byly prováděny na dotčeném území vědci z Ostravské univerzity.

Obec Dolní Lutyně předkládá jako přílohu těchto připomínek Zprávy o provedených podrobných terénních průzkumech v lokalitě SPP Dolní Lutyně a okolí prováděných v letech 2024 a 2025. Dále pak obec Dolní Lutyně předkládá jako přílohu těchto připomínek:

- Zhodnocení výsledků stínových studií vybraných skupin ptáků, obojživelníků a hmyzu v zemědělské krajině zamýšlené pro výstavbu průmyslového parku v Dolní Lutyni, a v přilehlém okolí ze dne 29.12.2025 Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty, Katedry biologie a ekologie, zpracovatel RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.

- Rizika metodických rozporů a interpretace biologických dat v podkladech ZÚR č. 10 pro ochranu klíčových druhů (Dolní Lutyně) ze dne 30.12.2025 Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty, Katedry biologie a ekologie, zpracovatel RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.

Provedené průzkumy dokládají výjimečnou hodnotu území a predikují zánik celých lokálních populací zvláště chráněných druhů, s čímž se posouzení NATURA 2000 vůbec nevypořádává. Z terénních průzkumů, jakož i dvou výše zmiňovaných studií RNDr. Lukáše Cholevy, Ph.D. vyplývá pravděpodobnost významných negativní vlivů na některé druhy živočichů a jejich populací.

Ptačí průzkum:

Z ornitologického průzkumu vyplývá, že dle dokumentace SEA došlo k významnému podhodnocení dopadů na avifaunu. Zatímco dokumentace SEA hodnotí vliv na ptáky jako mírný, ornitologické průzkumy identifikovaly v území více než 100 ptačích druhů (celkem 104) zájmové zemědělské krajině, z nichž až 64 druhů (65 %) v místě přímo hnízdí.

Z celkového počtu 40 druhů (40 %) je dle relevantních metodik ochránářsky významných – 28 druhů zvláště chráněných a 33 druhů figuruje v červeném seznamu ptáků.

Obě studie (Molitor et al. 2024 a 2025) poukazují na ovlivnění hnízdního biotopu minimálně 13 zvláště chráněných druhů ptáků podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny a u řady z nich na přítomnost více hnízdních párů, a na zánik těchto stanovišť v případě realizace záměru v plánovaném rozsahu. Dále, studie upozorňují, že zástavba území rovněž zruší potravní stanoviště kriticky ohrožené čejky chocholaté, kulíka říčního, jeřába popelavého a sovy pálené, silně ohroženého konipasa lučního a ohroženého

čápa bílého a motáka pochopa, i dalších ochránářsky významných druhů ptáků uvedených v Červeném seznamu, kdy tak realizace záměru na ploše 500 ha bude mít za následek úplný zánik hnízdního biotopu 13–18 zvláště chráněných druhů.

Předložená dokumentace SEA nezohledňuje vysokou hnízdní hustotu čejky chocholaté (až 30 párů), u níž v ČR došlo k 75% úbytku populace, ani výskyt kriticky ohroženého strnada lučního. Přestože zájmové území tvoří výhradně intenzivně zemědělsky obhospodařovaná krajina, nachází se v ní fragmenty rozptýlené zeleně a menších lesních komplexů, ve kterých hnízdí další ochránářsky významné druhy ptáků. Mezi ně patří holub doupňák, strakapoud prostřední, s. malý, žluna šedá, žluva hajní, lejsek šedý a l. bělokrký.

V roce 2024 byly v území dokumentovány hnízdní projevy slavíka modráčka střeoevropského, což je cílový druh přilehlé ptačí oblasti Heřmanský stav - Odra – Poolší. Druh zde buďto přímo hnízdí nebo jej využívá jako svou cestu.

Vzhledem k množství zvláště chráněných druhů ptáků a rozloze předpokládané výstavby gigafactory je návrh kompenzačních řešení v místě záměru problematický a pro mnohé druhy i nereálný (např. ztráta potravního stanoviště jeřába popelavého a motáka pochopa). Zástavbou se zvýší mj. i fragmentace území, která povede i ke zvýšení predatorního tlaku např. kočky domácí, rušení pobíhajícími psy apod.

Podobněji odkazujeme na Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni, který zpracovali Patrik Molitor, Emil Morav, Marie Hánová, a jehož podkladem byl terénní průzkum zaměřený na celoplošný monitoring zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni (dále jen záměru) v hnízdním období roku 2024, který přikládáme v příloze.

Mikrohabitat obojživelníků

Batrachologický průzkum potvrdil výskyt 9 druhů obojživelníků, přičemž u 7–8 z nich byla prokázána úspěšná reprodukce přímo v zájmovém území.

Osm nalezených druhů obojživelníků patří mezi zákonem zvláště chráněné druhy (kategorie O, SO, KO), devátý druh skokan hnědý je ohrožený (VU) v rámci Červeného seznamu (tab. 2). Z Červeného seznamu, vypovídajícího o aktuální míře ohrožení živočichů, se zde vyskytují druhy od stupně ochrany téměř ohrožený (NT) až po kriticky ohrožený (CR). V nejpřísnější kategorii ohrožení (kriticky ohrožený) se nachází přítomný druh k. žlutobřichá, která je současně druhem naturovým přiléhající EVL v rámci soustavy Natura 2000.

Vzhledem k tomu, že dotčený druh je předmětem ochrany evropsky významné lokality v rámci soustavy Natura 2000, je Česká republika závazně povinna zajistit zachování jeho

příznivého stavu ochrany. Jakýkoli záměr, který může vést ke zhoršení biotopových podmínek nebo funkční integrity lokality, je v rozporu s právním rámcem soustavy Natura 2000.

Předložená dokumentace SEA a Ochrana Natura 2000 podceňuje význam antropogenních mikrohabitatů (vyjeté koleje, polní louže), které jsou klíčové pro rozmnožování kuňky žlutobřiché. Zatímco SEA mluví o mírném vlivu, studie varuje, že systematické zavážení stavebním materiálem a následná urbanizace povede k izolaci a pravděpodobnému vymizení druhu z navazující EVL Niva Olše – Věřňovice.

V podrobnostech okazujeme na zpracovaný Batrachologický průzkum území dotčeného záměrem vybudovat průmyslovou zónu „Park Lutyně“ v Dolní Lutyni s důrazem na předmět ochrany EVL RNDr. Lukášem Cholevou, Ph.D., Katedra biologie a ekologie Přf OU, jenž je rovněž přílohou těchto připomínek.

RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D. dospívá ve své studii ze dne 30.12.2025 k závěru, že nelze vyloučit, že realizací SPP Dolní Lutyně a navazujících koridorů dopravní a technické infrastruktury dojde k závažnému až nevratnému poškození místní populace kuňky žlutobřiché s přímým dopadem na její dlouhodobé přežívání v EVL Niva Olše – Věřňovice.

Likvidace lokálních refugií hmyzu

Entomologický průzkum označil lesní enklávy určené k vykácení za lokální refugia v zemědělské krajině s výskytem 41 druhů hmyzu, včetně lesáka rumělkového a zlatohlávka tmavého.

Staré stromy, vč. suchých a schnoucích, jsou významným útočištěm pro vzácné a chráněné druhy hmyzu, přičemž hmyz vázaný na takovéto stromy patří mezi neohroženější v Evropě a mezi hmyzem početně dominuje v červených sezonech prakticky všech evropských států. Plánovaná stavba se nachází v bezprostředním okolí EVL Niva Olše – Věřňovice, ve které je hlavním předmětem ochrany páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*) náležející mezi prioritní druhy soustavy Natura 2000.

Předložená dokumentace nebere v úvahu, že i když se dnes tyto druhy vyskytují i v okolí, plošné kácení izolovaných lesíků v místě záměru zničí budoucí perspektivu biotopů pro prioritní druhy (páchníka hnědého), kteří se do nich mají v horizontu 50–100 let rozšířit. Kromě páchníka hnědého se v navazující EVL Niva Olše – Věřňovice vyskytují také další naturové druhy s vazbou na dřeviny, jako je lesák rumělkový (*Cucujus cinnabaerinus*), který patří do kategorie „silně ohrožený druh“, a další vzácné a ohrožené druhy hmyzu dle platné

národní legislativy (uvedené ve vyhl. MŽP 395/1992 v současném znění) a uvedených v aktuálním červeném seznamu bezobratlých živočichů.

Lesák rumělkový je také v rámci EU zahrnut v přílohách II a IV Směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (92/43/EEC). Dále byly zaznamenán jeden druh z aktuálního červeného seznamu, konkrétně tesařík pižmový (*Aromia moschata*) evidovaný v kategorii „téměř ohrožený“. Jelikož se jedná o plošné kácení, budou zničeny části populace obývajících dotčené porosty.

Vzhledem k návaznosti posuzované lokality na EVL Niva Olše – Věřňovice vyhlášené pro ochranu evropsky chráněného brouka páchníka hnědého dojde vykácením porostu k zásahu do širšího komplexu biotopu tohoto druhu, který bude ochuzen o výhledově vhodné biotopy potřebné k zajištění senescentních dřevin v budoucnosti. Vzhledem k tomu, že současná populace páchníka hnědého v EVL přežívá na hranici dlouhodobé udržitelnosti, může hrát negativní roli riziko spojené se zvýšenou intenzitou dopravy na hranici EVL. Jelikož mají páchníci nízkou doletovou vzdálenost několika set metrů a páchníci obecně špatně létají, rizikem je pro ně zvýšený provoz na přilehlých komunikacích, který může vést k usmrcování létajících brouků.

Viz v podrobnostech Entomologický průzkum lesních porostů dotčených záměrem vybudování průmyslové zóny v Dolní Lutyni zpracovaný doc. RNDr. Petrem Kočárkem, Ph.D., Katedra biologie a ekologie PřF OU.

Ryby:

Na dotčeném území dle Kočvary (2024) je „Mimořádně cenným nálezem v území je piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*) – O, EN, II.“ Druh byl opakovaně zaznamenán v toku Lutyňky v úseku jihozápadně od plánovaného podnikatelského parku a zároveň potvrdil jeho hojný výskyt v jižním melioračním kanálu až do vzdálenosti cca 600 m nad soutokem s Lutyňkou, kde byla populace odhadnuta minimálně na desítky jedinců.

Likvidaci melioračních kanálů nelze považovat za dočasně negativní zásah, nýbrž za zásah nevratný, vedoucí k trvalé ztrátě biotopu, současně je nutno odmítnout tvrzení, že by se jednalo o lokality mimo plochu zásahu, lokality výskytu piskoře pruhovaného se přímo překrývají s plánovanou trasou zóny DS104 – silnice I/67, což by v případě realizace projektu znamenalo přímou likvidaci biotopu i celé místní populace druhu, přičemž nelze odhlédnout od skutečnosti, že Piskoř pruhovaný je mizejícím druhem evropských i českých vod (Šmejkal et al. 2025; Bezányiová & Choleva 2025; Choleva L., nepubl.).

V závazných podmínkách SEA ani ve výroku ZÚR nebyly adekvátně promítnuty požadavky na konkrétní kompenzační opatření, je tak třeba revidovat data uvedená v předložené dokumentaci na základě uvedených studií, neboť obecná minimalizační opatření v SEA jsou s ohledem na rozsah destrukce biotopů neúčinná.

Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Ao 7/2011-526 ze dne 21. 6. 2012 SEA nesmí být jen formálním „odškrtnutím“ zákonné povinnosti, ale musí reálně reflektovat zjištěný stav v území, z hlediska hodnocení koncepce je tedy významné, jaké záměry mají být na jejím podkladě realizovány. Mají-li být posouzeny vlivy koncepce na životní prostředí, je v první řadě nezbytné identifikovat vlivy jednotlivých záměrů, kvůli nimž je koncepce podrobována tomuto procesu. V případě některých druhů lze s ohledem na jejich životní potřeby již na úrovni zásad územního rozvoje posoudit, zda zásah do jejich přírodních podmínek vyvolaný realizací záměru bude významně negativní či „jen“ negativní, resp. jakými konkrétními kompenzačními opatřeními lze tento vliv minimalizovat.

Dokumentace SEA a Ochrana Natura 2000 tak musí vyhodnotit kumulaci vlivů Gigafactory (VS106) se záměry jako je Vysokorychlostní trať (VRT), přeložka silnice I/67 a stávající dálnice D1. Pokud podrobné zoologické studie varují před vznikem fatálních migračních bariér a izolací populací (např. kuřky žlutobřiché v EVL), které SEA opomíjí nebo bagatelizuje, je takové vyhodnocení v rozporu s požadavky na proces přijetí změny ZÚR.

V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 AOs 1/2012-105 ze dne 31. 1. 2013 soud zdůraznil, že vyhodnocení vlivů musí proběhnout tam, kde „relevantní vlivy vůbec přicházejí v úvahu“ na základě povahy a rozsahu záměru. V zájmovém území je dosahováno cílů ochrany u některých druhů (např. páchník hnědý) jen s obtížemi a populace přežívají na hranici udržitelnosti. Ignorování doporučení expertů (např. nutnost vzniku ptačího parku jako jediné reálné kompenzace) v dokumentaci SEA znamená porušení principu, že koncepce musí být postavena na vědecky podložených datech.

Pokud SEA navrhuje jako opatření pouze obecné „ozelenění“ nebo „koordinaci s ÚSES“, ale zoologické průzkumy jasně definují, že pro zachování biodiverzity je nutný vznik regionálního biocentra o rozloze desítek hektarů s konkrétní mozaikou stanovišť, pak jsou opatření v SEA nedostatečná a nesplňují standard reviewability (přezkoumatelnosti), který je ustálenou judikaturou NSS požadován.

Dokumentace SEA v rámci změny č. 10 ZÚR MSK nemůže rezignovat na zohlednění aktuálních terénních dat (terénní průzkumy 2024/2025) a na konkrétní vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů se souvisejícími dopravními záměry, čímž dochází k nepřípustnému podhodnocení dopadů na životní prostředí.

Vzhledem k prokázaným střetům a rizikům, zejména s ohledem na přímý průchod koridoru TV101 chráněným územím, obec Dolní Lutyně požaduje, aby byla do závazné části Změny č.

10 ZÚR MSK, kromě již začleněných obecných kritérií, doplněna konkrétní závazná opatření, která nebudou ponechána pouze na úrovni projektových doporučení (projektové EIA), ale budou koncepčně závazná již na úrovni ZÚR. Přesun řešení těchto známých rizik na nižší fázi územně plánovací dokumentace (ÚP/EIA) je pro obec Dolní Lutyně neakceptovatelný, zejména u přímého zásahu do EVL/PO.

Schválení záměrů, které prokazatelně zasahují do chráněných území, a u kterých jsou známy negativní vlivy, i když mírné, nesmí být provedeno bez adekvátního a závazného koncepčního ošetření těchto rizik v nejvyšším stupni územně plánovací dokumentace.

Nedostatečná ochrana lokalit soustavy Natura 2000 může vést k porušení závazků České republiky vyplývajících ze směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích), ke zhoršení stavu předmětů ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí a k degradaci či zániku chráněných přírodních stanovišť či ohrožení populací chráněných druhů rostlin a živočichů.

Obec Dolní Lutyně uzavírá, že vyhodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 je nepřezkoumatelné, je založeno na nedostatečně kvalitních biologických průzkumech a také na podkladových studiích, které vykazují metodické a interpretační nedostatky. Z těchto důvodů, je také vyhodnocení vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 nezákonné. Obec Dolní Lutyně v příloze předkládá jako důkaz již zmiňované terénní průzkumy a studie vědců z Ostravské univerzity.

Připomínka č. 10:

Ochrana ÚSES a přeložka nadregionálního biokoridoru K 98 (v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je označován jako NRBK 674)

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, především plocha VS106, aktuální trasa nadregionálního biokoridoru K98 a nově plánovaná trasa přeložení tohoto nadregionálního biokoridoru

Část složeného nadregionálního biokoridoru K98 (v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK je označován jako NRBK 674) prochází širokou říční nivou toku řeky Olše mezi biocentrem RBC 164 Lutyňský Borek a biocentrem RBC 102 Bezdínek, kdy v části vedení biokoridoru se nachází záměr SPP Dolní Lutyně, mimo jiné plocha VS106, ale i plocha DS104.

Nadregionální biokoridor K98 je obsažen v Plánu regionálního ÚSES (územního systému ekologické stability) Moravskoslezského kraje z roku 2019. Tento plán regionálního ÚSES byl zpracován dle podmínek zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Plán systému ekologické stability je podkladem mimo jiné pro zpracování územně plánovací dokumentace (dle ust. § 4 citované vyhlášky), tedy v daném případě návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK. Vyhláška č. 395/1992 Sb. klade relativně striktní požadavky na plán systému ekologické stability a jeho přijímání. Dle § 5 této vyhlášky musí zpracování plánu ÚSES provádět odborně způsobilé osoby, a to za účelem objektivního posouzení tohoto návrhu.

Vzhledem ke skutečnosti, že nadregionální biokoridor K98 vede především skrze plochu VS106 dle návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK vyvstala potřeba provést přeložení nadregionálního biokoridoru K98, jak v odůvodnění navrhované změny uváděl zpracovatel. Přeložení nadregionálního biokoridoru K98 by vyžadovalo také změnu plánu regionálního ÚSES Moravskoslezského kraje.

V odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK – přílohy č. 1 pořizovatel uvedl, že jako vhodná varianta přeložení nadregionálního biokoridoru K98 (nově NRBK674) se jeví varianta A, resp. varianta A+D, která současně posiluje funkčnost nivní části biokoridoru a využívá pro jeho vedení ve větvi D navržené zeleně kolem areálu výstavby. V obou případech varianty A i D je přeložka biokoridoru vedena v blízkosti (resp. po okraji) budoucího plánovaného areálu SPP Dolní Lutyně (plocha VS106) s tím, že přechází úzkými podchody pod dálnicí D1. Při hodnocení přeložení nadregionálního biokoridoru bylo v odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK odkazováno pouze na blíže nespecifikované expertní posouzení, které navrhovalo dané varianty přeložení a hodnotilo jejich vhodnost.

V odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK – příloha č. 1 (odstavec 6.3.1) je uváděno, že k expertnímu posouzení a jeho závěrům vydalo Ministerstvo životního prostředí, odbor adaptace na změnu klimatu, dne 11. 11. 2024 pod č.j. MZP/2024/610/2655 stanovisko s těmito závěry:

„Ministerstvo z hlediska své působnosti k vymezení a hodnocení nadregionálního systému ekologické stability podle § 79 odst. 3 písm. a) zákona, na základě srovnání podmínek pro zajištění funkce NRBK ÚSES K98 MH (změnou č. 11 ZÚR MSK označeny NRBK674) s probíhající osou, resp. větví mezofilní hájovou (MH) v rámci územního řešení dle vymezení části tohoto NRBK dotčené změnou v platných Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje (ZÚR MSK) a v rámci územního řešení nově navrhovaného Ing. Petrem Šiřinou, konstatuje, že nově navržené řešení je z hlediska zajištění očekávané funkce NRBK, která je vázána na odpovídající ekologické podmínky stanovišť a jejich konektivitu, dokonce příznivější. Ministerstvo neshledává věcné důvody, které by vedly k

odmítnutí navrhovaného řešení nadregionálního ÚSES v řešeném území dle expertního posouzení při projednávání Změny č. 10 ZÚR MSK; v úvahu přitom bere skutečnost, že návrh řešení zohlednil stávající využití území i plánované (a již akceptované) záměry, že zahrnuje všechny hierarchické úrovně ÚSES (tj. také regionální a místní úroveň) a že byl s orgány ochrany přírody příslušnými k jejich vymezení a hodnocení též projednán.“

V tomto bodě se tedy objevuje odkaz na to, že „expertní posouzení“ přeložení biokoridoru zřejmě zpracovával Ing. Petr Širina bez jakékoliv specifikace této osoby a její kvalifikace. Dle § 5 odst. 3 vyhlášky 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů musí zpracování plánu ÚSES provádět odborně způsobilé osoby. O tzv. „expertním posouzení“ přeložení nadregionálního biokoridoru není z návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK nic známo, není známa odborná způsobilost zpracovatele a toto expertní posouzení není předloženo jako podklad a není tak přezkoumatelné.

Plánovaná přeložka nadregionálního biokoridoru K98 v návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK zatím není zahrnuta v plánu regionálního ÚSES Moravskoslezského kraje ani jiném lokálním plánu ÚSES. Aby do tohoto plánu mohla být zapracována, musí proběhnout zpracování změny plánu regionálního ÚSES Moravskoslezského kraje s novým vymezením průběhu nadregionálního biokoridoru K98. Tato změna musí být zpracována dle podmínek zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., které stanoví relativně striktní požadavky na plán systému ekologické stability a jeho přijímání. Až poté, co proběhne zpracování přeložení nadregionálního biokoridoru K98 do plánu regionálního ÚSES Moravskoslezského kraje podle zákonných podmínek jejího zpracování, posouzení a schválení, může být tato změna přijata do změny Zásad územního rozvoje. Jiný postup není možný a je vyloučeno, aby byla změna průběhu nadregionálního biokoridoru K98 nejprve přijata do Zásad územního rozvoje v rámci návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK, aniž by byla předtím zapracována do plánu regionálního ÚSES Moravskoslezského kraje.

Tyto závěry byly formulovány a podrobně zdůvodněny v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2025, čj. 5 As 325/2024 – 53. Návrh Změny č. 10 ZÚR MSK musí být podložen odborným posudkem odborně způsobilé osoby dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterým musí být prokázáno, že nová trasa nadregionálního biokoridoru K98 bude při plánovaném přeložení plnit stejnou funkci. Tento odborný posudek musí být podkladem návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK a musí být přezkoumatelný. Návrh Změny 10 ZÚR MSK nic z toho neobsahuje, a je proto nezákonný.

Připomínka č. 11:

Nedostatečné vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území a jeho nepřezkoumatelnost

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, primárně na území obce Dolní Lutyně

Dle ust. § 40 stavebního zákona je úkolem územního plánování posoudit vlivy zásad územního rozvoje na udržitelný rozvoj území. Za tím účelem se zpracovává vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, jehož součástí je vyhodnocení vlivů na a) hospodářský rozvoj, b) soudržnost společenství obyvatel území a c) životní prostředí. Obsah a struktura vyhodnocení vlivů a vyhodnocení vlivů na životní prostředí je stanoveno v příloze č. 4 stavebního zákona.

Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, který bylo zpracováno k návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK zpracovatelem - Institut regionálních informací, s.r.o. (Mgr. Radmila Hadlačová) je z pohledu svých závěrů naprosto nedostatečné a nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Mnohá formulovaná zdůvodnění jsou nelogická, opomíjejí či negují indikované a zcela předvídatelné negativní dopady na soudržnost společenství obyvatel území a životní prostředí a pouze účelově vyzdvihují údajné přínosy koncepce pro hospodářský rozvoj.

Úkolem vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území je posoudit, zda navržená koncepce Změny č. 10 ZÚR MSK bude udržovat rovnováhu mezi třemi pilíři: hospodářským, sociálním a environmentálním. Obec Dolní Lutyně je přesvědčena závěr zpracovatele ve vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, který konstatuje souhrně, že „návrh Změny č. 10 ZÚR MSK vykazuje kladný vliv na vyváženost pilířů udržitelného rozvoje území kraje“, je neopodstatněný a nepřezkoumatelný. Zpracované vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území je pouhou obhajobou navrhované koncepce (nikoliv objektivní analýzou konfliktů či rovnováhy mezi jednotlivými pilíři), aniž by byla reálně vyhodnocena její negativa, a je silně vychýleno ve prospěch hospodářského pilíře na úkor zbylých dvou pilířů.

Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (dále také jen „VVURÚ“) vyzdvihuje vznik tisíců pracovních míst, přilákání moderních technologií a nárůst HDP regionu. Vyhodnocení však zcela záměrně a účelově ignoruje negativní ekonomické dopady na obec. Náklady na posílení bezpečnosti, údržbu místních komunikací, nezbytnost navýšení kapacit ve školách a jiných službách a řešení sociálních konfliktů ponese obec, zatímco převážnou část daňových výnosů z potenciálního vybudování a provozu Gigafactory získá stát či kraj. VVURÚ by mělo obsahovat analýzu „nákladů a přínosů“ pro dotčené území především obce Dolní Lutyně, nikoliv jen pro stát.

Udržitelný rozvoj znamená také zachování kvality života obyvatel či jeho zlepšení. VVURÚ zcela přehlíží sociální únosnost území. Plánovaný příchod cca 7 000 pracovníků do obce Dolní Lutyně, která má včetně místní části Věřňovice v současnosti cca 5 300 obyvatel, bude

znamenat je demografický šok, a to bez ohledu, že by samozřejmě museli být ubytováni i v jiných lokalitách. VVURÚ neřeší, kde budou tito lidé bydlet (riziko vzniku ubytoven), jaký to bude mít vliv na kriminalitu a zda místní infrastruktura (zdravotnictví, školství) dokáže takový nápor zvládnout. Bez vyřešení těchto otázek je hodnocení sociálního pilíře jako „příznivého“ nepravdivé a nepřekoumatelné.

VVURÚ naráží na limity ochrany přírody (Natura 2000) a ochrany půdy. Udržitelný rozvoj předpokládá ochranu nezastavěného území. Navrhovaný zábor 280 ha půdy II. a III. třídy ochrany je ireverzibilní (nevratný) krok. VVURÚ by v souladu s principem předběžné opatrnosti mělo vyhodnotit, zda ekonomický přínos skutečně vyvažuje trvalou ztrátu nezastavěných zemědělských pozemků, volné krajiny, existujících lesních celků a zničení biotopů. Pokud existuje pochybnost o účinnosti protipovodňových opatření, a naopak lze předpokládat zvýšení povodňového rizika (viz výše), nemůže být environmentální pilíř hodnocen jako udržitelný.

Výše uvedené argumenty jsou zcela logické a racionální, ale nebyly takto vůbec vyhodnoceny a zohledněny. Dle ust. § 38 stavebního zákona je cílem územního plánování soustavně a komplexně řešit funkční využití území, stanovovat zásady jeho funkčního a prostorového uspořádání a vytvářet předpoklady pro udržitelný rozvoj území spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Zpracované vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území je vnitřně rozporné a neplní zákonné cíle a úkoly územního plánování dle ust. § 38 a ust. § 39 stavebního zákona. VVURÚ se omezuje na nekritické vyzdvihování hospodářských přínosů koncepce, avšak zcela rezignuje na vyhodnocení sociální a environmentální únosnosti území. Vyhodnocení je zpracováno formou tabulek s jednoduchým zdůvodněním, kdy mnohá vyhodnocení jsou obecnými formulacemi všemi možnými způsoby zdůrazňujícími přínosy na zaměstnanost, údajný projekt s vysokou přidanou hodnotou apod. Toto jsou však pouze nepodložené spekulace, které nemohou být přijímány jako relevantní odůvodnění koncepce, když vůbec není zřejmé, jaký výrobní závod by v lokalitě vznikl a jaký by vůbec byl jeho reálný hospodářský přínos. Vyhodnocení souladu návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK s celostátními priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území dle PÚR je převzato z odůvodnění návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK. VVURÚ neobsahuje rozumná náhradní řešení s přihlédnutím k cílům posuzovaných dokumentů dle ust. § 40 odst. 5 stavebního zákona ani návrh požadavků na rozhodování ve vymezených plochách a koridorech z hlediska vyváženosti vlivů na životní prostředí, hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel území (udržitelný rozvoj území) dle přílohy č. 4 odstavce I.5 přílohy stavebního zákona.

Obec Dolní Lutyně uzavírá, že nebyla zpracována a adekvátně vyhodnocena:

1. Analýza dopadů na sociální stabilitu obce v důsledku masivního přílivu pracovních sil. Absentuje také stanovení limitů území, tedy toho, kolik dopravy, nových obyvatel apod. především nejvíce zasažená obec Dolní Lutyně vůbec ještě snese.
2. Kvantifikace nákladů, které bude muset obec vynaložit na veřejnou infrastrukturu vyvolanou koncepcí.
3. Skutečné vyvážení zájmů (test proporcionality) mezi ekonomickým profitem a nevratnou ztrátou zemědělské půdy nejvyšší kvality. VVURÚ také nezohledňuje, že území je již zatíženo dálnicí D1 a bude zatíženo také VRT a tyto záměry nesčítá, což je metodicky nesprávné.

S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 20.01.2010, č. j. 1 Ao 2/2009 - 86) obec Dolní Lutyně vznáší připomínku, že pokud VVURÚ opomíjí zásadní negativní dopady i jen v jednom ze tří výše zmíněných pilířů (v tomto případě jej opomíjí v pilířích sociálním a environmentálním), nemůže sloužit jako zákonný podklad pro schválení Změny č. 10 ZÚR MSK. Dále také zdůrazňuje, že pokud je VVURÚ nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, je ze samé podstaty rovněž nezákonné. Nezákonná by byla v případě schválení i Změna č. 10 ZÚR MSK.

Připomínka č. 12:

Absence detailní strategie ochrany krajinného rázu (SOKR) pro MSK - riziko narušení krajinného rázu a kulturních hodnot

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, primárně na území obce Dolní Lutyně

Obec Dolní Lutyně poukazuje na skutečnost, že ačkoli dokumentace Změny č. 10 ZÚR MSK formálně deklaruje minimalizaci vlivů na krajinný ráz, neexistuje detailní, aktuální a závazná Strategie ochrany krajinného rázu (SOKR) pro Moravskoslezský kraj, která by umožnila transparentně a adekvátně posoudit dopady rozsáhlého záměru Strategického podnikatelského parku (SPP) Dolní Lutyně na charakter a hodnoty krajiny.

Podle § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, je krajinný ráz charakteristika přírodních, kulturních a historických charakteristik určitého místa či oblasti, která požívá právní ochrany před činnostmi, které by mohly vést k jeho poškození.

Zásady územního rozvoje kraje mají podle stavebního zákona stanovit mimo jiné požadavky na ochranu a udržitelný rozvoj hodnot území a zvyšování kvality vystavěného

prostředí, architektury a stavební kultury. K hodnotám území bezpochyby patří krajinný ráz a kulturní hodnoty krajiny.

Z předložené dokumentace však není vůbec zřejmé:

- jakým způsobem byla provedena analýza krajinného rázu dotčeného území,
- jaké konkrétní hodnoty krajinného rázu byly identifikovány,
- jaká opatření jsou navržena k ochraně těchto hodnot,
- jak navrhovaná změna respektuje existující krajinné dominanty, kulturní prvky a historickou strukturu krajiny.

Rozsah navrhované plochy VS106 pro SPP Dolní Lutyně (o velikosti cca 280 ha) představuje masivní, trvalou a nevratnou změnu v krajině, která je charakterizována jako otevřená krajina náplavové roviny řeky Olše a jejích přítoků s velkými bloky zemědělské půdy (specifická krajina E-02 Niva Olše). Přestože záměr může významně ovlivnit charakter krajiny, jeho posouzení probíhá bez dostatečného a závazného koncepčního rámce pro ochranu krajinného rázu.

V textové části návrhu odůvodnění Změny č. 10 ZÚR MSK je sice zmiňována Územní studie Cílové charakteristiky krajiny Moravskoslezského kraje, tato studie je však pouze územně plánovacím podkladem a nejedná se o závazný strategický dokument ve smyslu komplexní ochrany krajinného rázu. Tedy závazná strategie jako taková chybí.

Krajina v řešeném území je charakteristická svou horizontální estetikou širokých lánů a kontrastem vůči masivním antropogenním prvkům (např. dálnice D1 a Elektrárna Dětmárovice). Záměr SPP Dolní Lutyně s plochou téměř 280 ha, která je vymezena v této vizuálně otevřené krajině, nevyhnutelně přetvoří vizuální horizontální charakter otevřené krajiny náplavové roviny v průmyslový areál. Takto výrazný dopad na charakter dosud nezastavěné nivní zemědělské krajiny výrazně naruší estetický prvek krajiny.

Změny č. 10 ZÚR MSK neposkytuje dostatečné záruky na koncepční úrovni, když například záměr obsahuje kritérium „minimalizovat vlivy na krajinu a krajinný ráz harmonickým začleněním nových objektů do území“, ale toto kritérium je obecné a dostatečně neřeší nevratný vizuální dopad spojený se změnou charakteru krajiny v dané specifické oblasti.

V kontextu priority PÚR ČR, se kterou musí být další územně plánovací dokumentace v souladu, která vyžaduje umisťovat záměry, které mohou významně ovlivnit charakter krajiny, do co nejméně konfliktních lokalit, chybí adekvátní koncepční prověření, že lokalita Dolní Lutyně s takto rozsáhlým záborem skutečně představuje „nejméně konfliktní řešení“ z hlediska krajinného rázu.

Vymezení plochy VS106 znamená narušení podmínek pro zachování cílové kvality krajiny „otevřená krajina náplavové roviny řeky Olše a jejích přítoků s velkými bloky zemědělské půdy“. Záměr proto zcela zásadně mění cílové kvality krajiny.

Návrh zohledňuje minimalizaci vlivů prostřednictvím vymezení zelených ochranných pásů, které mají zajistit vizuální a částečné akustické odstínění, a to zejména vůči části obce Věřňovice. Tato kompenzační opatření jsou však z velké části přesunuta do fáze projektové dokumentace (ÚP nebo EIA) a nejsou detailně zakotvena v závazné části ZÚR, kdy občané vlastně aktuálně neví, jak tato opatření budou vypadat a zda budou dostatečná, nemají v této chvíli žádné záruky, že bude vše, co je slibováno, zachováno.

Nehledě na další skutečnost, kdy v rámci plochy SPP je nutná demolice minimálně 6 ks lehkého opevnění (tzv. „řopíků“) z období před druhou světovou válkou. Ačkoliv tyto objekty nepodléhají zvláštní památkové ochraně, představují civilizační hodnotu území a „přispívají k ztotožnění obyvatel s jejich domovem“. Úbytek těchto prvků je nevratným zásahem do historické vrstvy krajiny.

Absenci detailní strategie ochrany krajinného rázu nelze podceňovat při územním plánování, neboť může vést k nevratnému poškození charakteru krajiny, znehodnocení kulturních a historických hodnot území, střetu nových záměrů s hodnotami krajinného rázu a tím tak k nesystémovému a nekoncepčnímu rozvoji území.

Absence koncepční ochrany krajinného rázu v ZÚR navíc rovněž omezuje obec při pořizování územního plánu, protože ji neposkytuje nadřazená pravidla a metodické ukotvení, která jsou pro tuto úroveň plánování nutná. ZÚR mají nastavovat rámec, nikoli ponechávat otázky krajinného rázu až na nižší úrovni bez jakékoliv koordinace. Zvolené řešení je dle obce Dolní Lutyně nesprávné

Připomínka č. 13:

Kvalita života a hlukové limity

Vymezení území dotčeného připomínkou: Celé území řešené Změnou č. 10 ZÚR MSK, primárně území obce Dolní Lutyně

Obec Dolní Lutyně uplatňuje připomínky k návrhu Změny č. 10 ZÚR MSK z důvodu významného rizika zhoršení kvality života obyvatel a nedostatečné záruky ochrany před hlukem a vibracemi, které vyplynou z realizace a provozu Strategického podnikatelského parku o rozloze 280 ha v bezprostřední blízkosti obytné zástavby.

Navrhovaná plocha VS106 je situována v těsném sousedství obytných částí obce, zejména místní části Věřňovice. Dokumentace uvádí, že nejbližší obytný dům v ulici Neradská je od okraje areálu vzdálen pouhých 75 metrů a souvisle zastavěné území Věřňovic začíná ve vzdálenosti cca 170–200 metrů. Realizace takto masivního průmyslového celku v takové blízkosti představuje zásadní zásah do pohody bydlení.

Návrh ZÚR se soustředí na technické vymezení ploch, ale zcela postrádá hlubší analýzu dopadů na infrastrukturu obcí (kapacita škol, školek, lékařů pro tisíce nových pracovníků).

Příchod velkého počtu pracovníků může vést k tlaku na rezidenční trh, zvýšení cen bytů a krizím v dostupnosti bydlení pro stávající obyvatele. Zároveň hrozí prostorově sociální segregace, kdy se tradiční místní obyvatelstvo může ocitnout na okraji nově vznikajících struktur.

Plocha VS106 a související koridory zabírají volnou krajinu, která dosud sloužila obyvatelům k rekreaci a trávení volného času. Přeměna horizontální nivní krajiny v průmyslovou zónu nenávratně ničí identitu místa a vztah obyvatel k jejich domovu. Vizuální dopad obřích hal v rovinaté krajině nelze eliminovat navrženým „zeleným pásem“.

Realizací záměru dojde k faktické izolaci místní části Věřňovice mezi dálnicí D1, železniční koridor a novou průmyslovou zónu. Návrh vymezuje koridory pro dočasné i trvalé napojení na dálnici D1, což podle místních vytvoří z Věřňovic „ostrov“ sevřený mezi dálnicí, železnicí a průmyslovou zónu.

ZÚR musí garantovat zachování bezpečného a komfortního propojení pro pěší a cyklisty mezi obcemi, které nebude degradováno průmyslovou dopravou, což nyní dokumentace nesplňuje.

Návrh ZÚR dále neobsahuje dostatečná opatření proti:

- Hlukové zátěži: Kumulace hluku z dopravy a průmyslového provozu.

Území je již nyní zatíženo hlukem z dálnice D1 a železniční tratě č. 320. Realizací SPP dojde k dalšímu navýšení dopravní zátěže (nákladní i osobní doprava zaměstnanců) a vzniku nových zdrojů hluku z průmyslové technologie. Existuje důvodná obava z vzniku synergických vlivů, kdy spolupůsobení hluku z dopravy (včetně plánované přeložky I/67 a VRT) a průmyslového provozu povede k překračování hygienických limitů.

Místní část Věřňovice tak bude ze všech stran obklopena bariérami (D1, železnice, nová průmyslová zóna, nové přivaděče). Zvýšená intenzita těžké nákladní dopravy během výstavby i provozu s sebou nese riziko vibrací, které mohou negativně ovlivnit nejen zdraví obyvatel, ale i stabilitu stávajících staveb v obci.

- Světelnému smogu: Negativní vliv na obyvatele a biorytmy v blízkosti lokality Natura 2000.

Provoz areálu v nočních hodinách bude zdrojem světelného znečištění, které v otevřené krajině nivy Olše významně ovlivní komfort bydlení a biologické rytmy obyvatel i bioty. V ZÚR není stanoven žádný závazný požadavek na použití technologií pro eliminaci světelného smogu (směrování svítidel, chromatičnost).

- Emisím: Zhoršení kvality ovzduší v již tak zatíženém regionu.

Vymezení 280 ha průmyslové zóny v bezprostředním sousedství lidských domovů je krokem, který bezprecedentně zasahuje do práv obyvatel na zdravé životní prostředí, ekonomický přínos strategické investice nesmí být vykoupen ztrátou životní pohody a zdraví jejích občanů, takový postup je zcela nepřijatelný.

Na základě výše uvedených skutečností a vnesených připomínek obec Dolní Lutyně

N A V R H U J E,

aby zastupitelstvo Moravskoslezského kraje Z A M Í T L O schválení návrhu Změny č. 10 Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje.

Tyto připomínky k návrhu Změny č. 10 Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje schválila Rada obce Dolní Lutyně dne 31.12.2025 na své 66. schůzi, usnesením číslo 280/66, bod 1.

Za obec Dolní Lutyně:

.....
Mgr. Pavel Buzek, starosta obce

Přílohy – důkazy:

- Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v roce 2024 ze dne 09.12.2024 zpracovatele Slezská ornitologická společnost, pobočka České společnosti ornitologické v Ostravě
- Zpráva o doplňujícím ornitologickém průzkumu Dolní Lutyně 2024 ze dne 18.12.2024 zpracovatele Mgr. Veroniky Labajové, Ostravská univerzita
- Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v roce 2025 ze dne 10.12.2025 zpracovatele Slezská ornitologická společnost, pobočka České společnosti ornitologické v Ostravě
- Batrachologický průzkum území dotčeného záměrem vybudovat průmyslovou zónu „Park Lutyně“ v Dolní Lutyni s důrazem na předměty ochrany EVL ze dne 15.11.2024 Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty, Katedry biologie a ekologie, zpracovatel RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.
- Entomologický průzkum lesních porostů dotčených záměrem vybudování průmyslové zóny v Dolní Lutyni (posouzení významu porostů pro chráněný a ohrožený hmyz) ze dne 26.11.2024 Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty, Katedry biologie a ekologie, zpracovatel doc. RNDr. Petr Kočárek, Ph.D.
- Zhodnocení výsledků stínových studií vybraných skupin ptáků, obojživelníků a hmyzu v zemědělské krajině zamýšlené pro výstavbu průmyslového parku v Dolní Lutyni, a v přilehlém okolí ze dne 29.12.2025 Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty, Katedry biologie a ekologie, zpracovatel RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.
- Rizika metodických rozporů a interpretace biologických dat v podkladech ZÚR č. 10 pro ochranu klíčových druhů (Dolní Lutyně) ze dne 30.12.2025 Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty, Katedry biologie a ekologie, zpracovatel RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.

Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni

**Slezská ornitologická společnost,
pobočka České společnosti ornitologické v Ostravě**

Autoři:

RNDr. Mgr. Patrik Molitor

(předseda Slezské ornitologické společnosti)

Mgr. Emil Morav

(jednatel Slezské ornitologické společnosti)

Mgr. Marie Hánová

(člen výboru Slezské ornitologické společnosti)

Ostrava 2024

Identifikační údaje

Zadavatel: **Ostravská univerzita**

Dvořákova 7

701 03 Ostrava 1

IČ: 61988987

Zpracovatel: **Slezská ornitologická společnost, pobočka České společnosti ornitologické
v Ostravě**

Lechowiczova 4

702 00 Ostrava

IČ: 44941358

Cíl práce

Na základě objednávky Ostravské univerzity bylo cílem práce zjistit složení avifauny zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni a populaci ochránářsky významných druhů ptáků a druhů přílohy I směrnice Rady č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků v hnízdním období roku 2024.

Materiál a metodika

V rámci stanoveného cíle jsme realizovali terénní průzkum zaměřený na celoplošný monitoring zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni (dále jen záměru) v hnízdním období roku 2024. Doplnkově jsme provedli také akustický monitoring pomocí hlasových záznamníků.

V období od 7. 4. do 5. 7. 2024 jsme provedli celkem 10 celoplošných kontrol záměru v termínech 7. 4., 13. 4., 23. 4., 6. 5., 18. 5., 27. 5., 7. 6., 13. 6. (noční kontrola), 25. 6. a 5. 7. 2024. Území jsme procházeli po linii (mapa 1) pomalou chůzí a zapisovali si výskyt všech taxonů ptáků, jejich početnost (zpívající samce jsme počítali zvlášť), hnízdní projevy (např. hnízdní výskyt ve vhodném prostředí, varování, nález nevzletných mláďat apod.). Výskyt ochránářsky významných druhů jsme si značili do mapy. Hlasové záznamníky jsme umístili celkem na šest bodů v nocích z 10. na 11. 4. a z 11. na 12. 4. (mapa 1) a vyhodnotili v programu Audacity v době od 19.00 do 7.00 hod.

Zjištěné druhy ptáků jsme seřadili podle systému IOC World Bird List (ANONYMUS 2024). Jako ptáky zemědělské krajiny jsme označili druhy uvedené v práci ZÁMEČNÍKA (2013). U všech druhů rovněž uvádíme nejnižší ($n_{\min.}$) a nejvyšší zaznamenanou početnost ($n_{\max.}$). U každého hnízdícího druhu zmiňujeme nejvyšší zaznamenanou kategorii hnízdního výskytu (A1–C16 v kategorii hnízdění možného až prokázaného) podle ŠTASTNÉHO et al. (2021), údaj o nezjištěné vazbě na záměr (např. přelet ve větší výšce) či výskyt (např. potravní stanoviště). U ochránářsky významných druhů ptáků, tzn. u druhů uvedených v aktuálním červeném seznamu ŠTASTNÉHO et al. (2017) a u druhů zvláště chráněných podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jsme uvedli počet zjištěných párů, dominanci a konstanci. Pokud jsme u druhu zjistili opakovaný teritoriální projev (hlas nepěvců, zpěv pěvců), uvedli jsme počet na 1 pár, pokud jsme zjistili teritoriální projev zjištěný jen při jedné kontrole, uvedli jsme počet na 0,5 páru (hodnota byla zaokrouhlena na celé číslo). Dominance je vyjádřena jako $D = (n / s) * 100$, kde n je počet hnízdících párů určitého druhu a s celkový počet párů všech ochránářsky významných druhů. Eudominantní druh odpovídá více než 10 % dominanci, dominantní druh 5–10 %, subdominantní druh 2–5 %, recedentní druh 1–2 % a subrecedentní druh méně než 1 %. Konstace (stálost) druhového složení je vyjádřena jako $K = (n_i / s) * 100$, kde n_i je počet celoplošných kontrol, během kterých byl druh zjištěn a s celkový počet celoplošných kontrol ($s = 10$). Vzácny druh odpovídá třídě konstace v rozpětí 0–20 %, druh řídce se vyskytující rozpětí 20–40 %, druh často se vyskytující rozpětí 40–60 %, druh převážně se vyskytující rozpětí 60–80 % a druh téměř vždy přítomný rozpětí 80–100 %. U hnízdících ochránářsky významných druhů, které zároveň patří mezi typické zástupce ptáků zemědělské krajiny (ZÁMEČNÍK 2013), byla vypočtena hustota hnízdících párů na 10 ha zemědělské plochy ($p. / 10$ ha). Po odečtu dvou menších lesních komplexů (cca 12 ha) jsme počítali s rozlohou 490 ha.

Výsledky

V období od 1. dekády dubna do 1. dekády července 2024 jsme v místě záměru zjistili výskyt 99 druhů ptáků (včetně přeletujících), z čehož 64 druhů (65 %) na území hnízdilo. Mezi ptáky zemědělské krajiny patřilo 28 druhů (28 %) z celkového počtu, z čehož na území záměru hnízdilo 23. Mezi druhy uvedené v příloze I směrnice o ptácích patří 14 druhů, přičemž šest druhů na území hnízdilo (tab. 1). Z celkového počtu jsme 40 druhů (40 %) zařadili mezi ochranářsky významné – 28 druhů je zvláště chráněných a 33 druhů figuruje v červeném seznamu ptáků (tab. 1). Z ochranářsky významných druhů hnízdilo v místě záměru 18 v počtu 97 párů:

Holub doupňák (*Columba oenas*) pravděpodobně (B4) hnízdil v počtu 1 páru. Pozorován byl celkem 4× (7. 4., 13. 4., 18. 5. a 25. 6.) v počtu 1–7 ex. Hnízdění bylo zaznamenáno v menším lesním komplexu (mapa 2).

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*) prokázaně (C15) hnízdila v počtu až 30 párů. Kromě noční kontroly (13. 6.) byla zjišťována při všech kontrolách v počtu 2–60 ex. Druh hnízdil na orné půdě (mapa 2).

Kulík říční (*Charadrius dubius*) pravděpodobně (B4) hnízdil v počtu 5 párů. Pozorován byl při všech dubnových a květnových kontrolách v počtu 1–4 ex. na orné půdě v blízkosti větších polních louží (mapa 2).

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Při celoplošném monitoringu byl zjištěn dvakrát (7. 4. a 7. 6.) v počtu 3 a 9 ex. Zaznamenán byl také při instalaci hlasového záznamníku (10. 4.) v počtu 2 ex. Hnízdění druhu nelze vyloučit v blízkosti podmáčeného území, v jehož blízkosti se nacházejí remízy a menší lesní komplex (mapa 2).

Vodouš rudonohý (*Tringa totanus*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Při celoplošném monitoringu byl pozorován dvakrát (13. a 23. 4.) 1 ex. Zaznamenán byl také na nahrávce (z 10. na 11. 4. i z 11. na 12. 4.) na bodě 3. Hnízdění nelze vyloučit v podmáčeném území, které bylo zarostlé hospodářskou travinou (mapa 2).

Strakapoud prostřední (*Dendrocytes medius*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Hlas 1 ex. byl zaznamenán 7. 6. na okraji lesního komplexu (mapa 2).

Strakapoud malý (*Dryobates minor*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Hlas 1 ex. byl zaznamenán 7. 4. ve stromořadí (mapa 2).

Žluna šedá (*Picus canus*) možná hnízdila (A1) v počtu 1 páru. Hlas 1 ex. byl zaznamenán na nahrávce (z 10. na 11. 4.) na bodě 2 v menším lesním komplexu (mapa 2).

Ťuhák obecný (*Lanius collurio*) prokázaně hnízdil (C12) v počtu až 16 párů. Kromě noční kontroly (13. 6.) byl zjištěn při všech kontrolách od 6. 5. do 5. 7. v počtu 5–18 ex. Druh zpravidla hnízdil v křovinách a stromořadích podél polních cest (mapa 3).

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*) pravděpodobně hnízdila (B4) v počtu 3 párů. Pozorována byla celkem 5× (6. 5.–7. 6. a 5. 7.) v počtu 1–5 ex. v menších lesních komplexech a ve stromořadí (mapa 3).

Pěnice vlašská (*Curruca nisoria*) pravděpodobně hnízdila (B9) v počtu 2 párů. Pozorována byla celkem 3× (18. 5.–7. 6.) v počtu 1–2 ex. v křovinatých porostech (mapa 3).

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*) pravděpodobně hnízdil (B4) v počtu 1 páru. Zjištěn byl celkem 2× (7. a 25. 6.) v počtu 1 ex. ve stromořadí (mapa 3).

Slavík modráček střeoevropský (*Luscinia svecica cyanecula*) možná hnízdil (A2) v počtu 1 páru. Zpěv 1 ex. byl zaznamenán na nahrávce (z 10. na 11. 4. i z 11. 4. na 12. 4.) na bodě 1 v blízkosti vodoteče (mapa 3).

Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*) prokázaně hnízdil (C15) v počtu až 17 párů. Kromě jedné kontroly (25. 6.) byl pozorován při všech kontrolách v počtu 5–18 ex. ve stromořadích, rozptýlené zeleni a na okraji lesních porostů (mapa 3).

Lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*) pravděpodobně hnízdil (B4) v počtu až 5 párů. Pozorován byl celkem 4× (6. 5. – 7. 6.) v počtu 1–6 ex. v menších lesních komplexech (mapa 3).

Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*) pravděpodobně hnízdil (B4) v počtu 1 páru. Zjištěn byl celkem 2× (6. a 18. 5.) v počtu 1–2 ex. v rozptýlené zeleni podél komunikací (mapa 3).

Bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*) prokázaně hnízdil (C15) v počtu až 9 párů. Zjištěn byl celkem 7× (7. a 13. 4., 6. 5. – 7. 6. a 5. 7.) v počtu 4–15 ex. v rozptýlené zeleni v blízkosti vodotečí (mapa 3).

Konipas luční (*Motacilla flava*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Zjištěn byl celkem 6× (7. 4., 6. a 18. 5., 7. 6. a 5. 7.) v počtu 1–4 ex. v polních kulturách (mapa 3).

V hnízdním společenstvu ochránářsky významných druhů patřili k eudominantním či dominantním druhům čejka chocholatá s hnízdní hustotou 0,61 p. / 10 ha, kulík říční, ťuhýk obecný (d = 0,33 p. / 10 ha), slavík obecný (d = 0,35 p. / 10 ha), lejsek bělokrký a bramborníček černohlavý (d = 0,18 p. / 10 ha). Dominance dalších druhů dosahovala nižších hodnot včetně pěnice vlašské (d = 0,04 p. / 10 ha), bramborníčka hnědého a konipasa lučního (oba druhy d = 0,02 p. / 10 ha). Čejka chocholatá, slavík obecný a bramborníček černohlavý rovněž patřili v místě záměru mezi téměř vždy přítomné druhy. Naproti tomu 53 % hnízdicích ochránářsky významných druhů (n = 9) v místě záměru patřilo mezi druhy vzácné až řídce se vyskytující.

Sova pálená (*Tyto alba*) pravděpodobně hnízdila na průmyslovém (historicky zemědělském) objektu v těsné blízkosti zájmového území (mapa 1 – bod 5). Výskyt jsme potvrdili pořízením hlasového záznamu druhu z 10. na 11. 4. 2024. Z dalších 21 ochránářsky významných druhů jsme jich sedm zjistili při polovině a více kontrol. Jedná se o volavku popelavou (*Ardea cinerea*), vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*), motáka pochopa (*Circus aeruginosus*), racka chechtavého (*Chroicocephalus ridibundus*), krkavce velkého (*Corvus corax*), rorýsa obecného (*Apus apus*) a čápa bílého (*Ciconia ciconia*). Všechny uvedené druhy využívaly místo záměru jako svou potravní základnu. Území k získávání potravy rovněž využívali i jeřáb popelavý (*Grus grus*), volavka bílá (*Ardea alba*), jiříčka obecná (*Delichon urbicum*) a bekasina otavní (*Gallinago gallinago*). Čtyři výše uvedené druhy však byly zjištěny pouze při 2–3 kontrolách území.

Diskuse

Ptáci zemědělské krajiny patří mezi nejrychleji ubývající druhy nejen v ČR, ale i v Evropě. Na území určeném pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni patřila mezi ptáky zemědělské krajiny (ZÁMEČNÍK 2013) přibližně čtvrtina z celkového počtu zjištěných druhů, přičemž téměř všechny druhy vázané na tento typ prostředí na území hnízdily.

Nejpočetněji ochranářsky významným druhem byla čejka chocholátá, u které za posledních 30 let došlo v ČR 75 % úbytku populace (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Na 490 ha hnízdilo 30 párů s hnízdní hustotou 0,61 páru / 10 ha. O hnízdní hustotě v ČR není mnoho informací. Hojnější výskyt druhu je v nížinách, kde ve vhodném prostředí může vytvářet početné kolonie, jako např. na oraništi na Písecku bylo v roce 1988 nalezeno na 7 ha 26 hnízd (HUDEC et ŠŤASTNÝ 2015). S intenzifikací zemědělství jsou však podobně početná hnízdiště stále vzácnější. Při jarním vláčení oranišť může dojít až ke 100 % zničení snůšek (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Tento negativní vliv byl v roce 2024 zjištěn i na zájmovém území. Úspěšně hnízdících párů bylo proto jen minimum na rozdíl od jiných let, kdy na území probíhala přímá ochrana hnízd (HÁNOVÁ in litt.).

Mezi početně hnízdící ochranářsky významné druhy na zájmovém území patřili také slavík obecný s hnízdní hustotou 0,35 páru / 10 ha a ťuhýk obecný s hnízdní hustotou 0,33 páru / 10 ha. Hnízdní hustoty obou druhů však nevybočují z průměrného rozpětí hodnot stanovených pro ČR, přestože údajů u slavíka obecného opět není mnoho. Hnízdní hustota slavíka obecného byla v 18 ze 42 vojenských výcvikových prostorů stanovena na 0,5 páru / 10 ha, v jihozápadních Čechách pak až 3 páry / 10 ha. Hnízdní hustota ťuhýka obecného je v otevřených biotopech s křovinami velmi různorodá. Nachází se v rozpětí 0,1 až do 12 párů / 10 ha (ŠŤASTNÝ et al. 2021).

Hnízdní hustota dalších ochranářsky významných druhů ptáků zemědělské krajiny byla spíše nižší. U bramborníčka černohlavého s hodnotou 0,18 páru / 10 ha v zájmovém území se hnízdní hustota ve vhodných biotopech v ČR pohybuje kolem 1 páru / 10 ha. Nutno však podotknout, že mezi vhodné biotopy, které bramborníček černohlavý k hnízdění vyhledává, patří otevřená krajina s extenzivně využívanými travnatými porosty, kamenité stráně, vinice a ruderalizované plochy (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Zájmová plocha má charakter intenzivně obhospodařované krajiny. V zemědělské krajině obsazuje především místa se zavlažovacími kanály (ŠŤASTNÝ et al. 2021), což bylo potvrzeno i v zájmovém území. Jeho výskyt byl soustředěn kolem melioračních struh. Hnízdní hustoty pěnice vlašské, bramborníčka hnědého a konipasa lučního byly vzhledem k nízkému počtu hnízdících párů zanedbatelné. Za regionálně významné lze však považovat samotné zjištění pěnice vlašské, jelikož během mapování v letech 2014–2017 na území kvadrátu, ve kterém se má potenciální průmyslová zóna nacházet, zjištěna vůbec nebyla. Výskyt však také může souviset s pozvolným narůstáním počtu párů v ČR. Bramborníček hnědý nepatří mezi druhy vyhledávající k hnízdění zemědělskou krajinu nížin, ale spíše bezlesá stanoviště v pahorkatinách a vrchovištích (ŠŤASTNÝ et al. 2021).

Nelze opomenout hnízdní výskyt další druhů tzv. bahňáků, kteří se však přímo neřadí mezi typické zástupce obývajících zemědělskou krajinu (ZÁMEČNÍK 2013). U kulíka říčního byl i v zájmovém území potvrzen trend v obsazování hnízdních lokalit v intenzivně obhospodařovaných polích. Vodouš rudonohý k hnízdění preferuje spíše podmáčené louky v blízkosti vod s krátkou vegetací (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Vzhledem k opakovanému výskytu v zamokřené části území, které bylo oseto kulturní

travinou, nelze hnízdění vyloučit. Podobně lze pohlížet i na výskyt vodouše kropenatého, který byl opakovaně v hnízdní době pozorován na mokřině v blízkosti lesního okraje.

Přestože zájmové území tvoří výhradně intenzivně zemědělsky obhospodařovaná krajina, nachází se v ní fragmenty rozptýlené zeleně a menších lesních komplexů, ve kterých hnízdí další ochránářsky významné druhy ptáků. Mezi ně patří holub doupňák, strakapoud prostřední, s. malý, žluna šedá, žluva hajní, lejsek šedý a l. bělokrký.

Trend v obsazování terestrických rákosin v polích (ŠŤASTNÝ et al. 2021) může souviset s hnízdním výskytem slavíka modráčka střeoevropského v zájmové oblasti, která přímo sousedí s ptačí oblastí Heřmanský stav – Odra – Poolší, ve které je druh předmětem ochrany (HORA et al. 2018). Zpěv jednoho samce byl zaznamenán v době po jeho přiletu ze zimoviště. Na rozdíl od slavíka modráčka střeoevropského, který v ČR patří mezi nejrychleji přibývajících druhy, patří sova pálená mezi nejrychleji ubývajících druhy (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Sova pálená byla podobně jako slavík modráček střeoevropský zjištěna akustickým monitoringem při hranici zájmového území v bývalém zemědělském objektu, který bezprostředně navazuje na potencionální průmyslovou zónu. Vzhledem k tomu, že sova pálená za potravou během noci může nalétat i desítky km (JAŠKA 2023), je nutno na zájmové území pohlížet jako na potravní stanoviště tohoto mizejícího druhu.

Vzhledem k rozloze a charakteru prostředí je zájmové území pochopitelně potravním stanovištěm dalších ochránářsky významných druhů vázaných na zemědělskou krajinu. Mezi ně patří vlaštovka obecná, ale zejména čáp bílý, který v okruhu 1 km od místa záměru hnízdí v počtu tří párů (ANONYMUS 2024b). Na zájmovém území byl opakovaně pozorován hnízdící jedinci druhu při lovu potravy. Za potravou na území záměru zalétal také pár jeřába popelavého, jehož hnízdění v okruhu 1 km od místa záměru nelze vyloučit, stejně jako u motáka pochopa a dalších opakovaně pozorovaných druhů.

Vliv záměru

Realizace výstavby gigafactory v Dolní Lutyni na ploše cca 500 ha bude mít za následek zánik či ovlivnění hnízdního biotopu **13 zvláště chráněných druhů ptáků** podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. V kategorii kriticky ohrožených se jedná o vodouše rudonohého (1 p.), v kategorii silně ohrožených o holuba doupňáka (1 p.), vodouše kropenatého (1 p.), žluvy hajní (3 p.), pěnice vlašské (2 p.), slavíka modráčka střeoevropského (1 p.), konipasa lučního (1 p.) a v kategorii ohrožených o strakapouda prostředního (1 p.), ťuhýka obecného (16 p.), lejska šedého (1 p.), slavíka obecného (17 p.), bramborníčka hnědého (1 p.) a bramborníčka černohlavého (9 p.). U pěti dalších druhů, které nejsou uvedeny ve výše uvedené vyhlášce, ale v červeném seznamu (ŠŤASTNÝ et al. 2017) dojde rovněž k zániku hnízdiště. V kategorii zranitelných se jedná o čejku chocholatou (30 p.), kulíka říčního (5 p.), strakapouda malého (1 p.) a žlunu šedou (1 p.) a v kategorii téměř ohrožených o lejska bělokrkého (5 p.). Zástavba území rovněž ovlivní potravní stanoviště kriticky ohroženého jeřába popelavého a sovy pálené a ohroženého čápa bílého a motáka pochopa, případně také dalších ochránářsky významných druhů ptáků.

Kompenzační řešení

Na základě zjištěných výsledků je nutno požádat Krajský úřad Moravskoslezského kraje o udělení výjimky podle § 56 zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, a to k ničení sídel 1 páru kriticky ohroženého vodouše rudonohého, 1 páru silně ohroženého holuba doupňáka, 1 páru silně ohroženého vodouše kropenatého, 3 párů silně ohrožených žluvy hajní, 2 párů silně ohrožených pěnice vlašské, 1 páru silně ohroženého slavíka modráčka středoevropského, 1 páru silně ohroženého konipasa lučního, 1 páru ohroženého strakapouda prostředního, **14 párů ohroženého ťuhýka obecného** (2 p. se nacházejí mimo plánované území zveřejněné na stránkách parklutyne.cz), 1 páru ohroženého lejska šedého, **8 párů ohroženého slavíka obecného** (9 p. se nachází mimo plánované území zveřejněné na stránkách parklutyne.cz), 1 páru ohroženého bramborníčka hnědého a **9 párů ohroženého bramborníčka černohlavého**.

Vzhledem k množství zvláště chráněných druhů ptáků a rozloze předpokládané výstavby gigafactory je návrh kompenzačních řešení v místě záměru problematický a pro mnohé druhy nereálný (např. ztráta potravního stanoviště jeřába popelavého a motáka pochopa). Zástavbou se zvýší mj. i fragmentace území, která povede i ke zvýšení predančního tlaku např. kočky domácí, rušení pobíhajícími psy apod. Z tohoto důvodu je jediným možným kompenzačním řešením **vytvořit nové regionální biocentrum** (např. ptáčí park) **na území Moravskoslezského kraje o dostatečné rozloze** (min. vyšších desítek ha). V potencionálním regionálním biocentru by měla být zastoupena **mozaika** těchto biotopů:

1. **Mokřadní louka s krátkostébelnou vegetací** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště vodouše rudonohého a částečně i vodouše kropenatého.
2. **Litorální zóna s porostem rákosu a malým podílem keřovitých vrb** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště slavíka modráčka středoevropského.
3. **Vodoteče s vyvýšenou vegetací** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště bramborníčka černohlavého, b. hnědého a konipasa lučního.
4. **Křovinaté pásy** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště pěnice vlašské, ťuhýka obecného a slavíka obecného a částečně i vodouše kropenatého.
5. **Fragmenty lesních biotopů s původní dřevinnou skladbou a dutinovými stromy** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště holuba doupňáka, žluvy hajní, strakapouda prostředního a lejska šedého.

Nezbytnou podmínkou je rovněž nastavení **trvalého a vhodného managementu** potencionálního biocentra. Vytvoření regionálního biocentra podle výše uvedených návrhů bude zároveň kompenzovat i ztrátu hnízdiště zjištěných druhů ptáků z červeného seznamu.

S ohledem na min. regionální význam hnízdiště **sovy pálené** na hranici plánovaného záměru je rovněž nezbytné přijmout opatření odpovídající návrhům JAŠKY (2023), a to zejména:

1. Po domluvě s majiteli zemědělských objektů instalovat zabezpečené budky proti vniku predátorů na vhodná místa.
2. Zajistit antropogenní pasti ve stávajících a nově vybudovaných objektech.
3. Podél komunikací zachovat v co největší míře stávající stromy a nové vysadit.
4. Vytvořit v krajině co největší množství liniové zeleně – meze, stromořadí, remízy apod.
5. Snížit chemické zatížení krajiny na nejnižší možnou úroveň.

Závěrem nutno poznamenat, že z hlediska ochrany ptáků není ani současný stav zájmového území ideální. I přes početné hnízdiště čejky chocholaté dochází během jarních zemědělských prací ke zničení většiny inkubujících snůšek (podobný stav platí i pro kulíka říčního). Z tohoto důvodu by mělo dojít k vyloučení hospodaření na zamokřených místech v polích (ZÁMEČNÍK 2013) nebo se navrátit k přímé ochraně hnízd během polních prací. Pro zvýšení biodiverzity nejen ptáků je vhodné rozčlenit velké polní bloky (mimo hnízdiště čejky chocholaté) pomocí mezí, vytvořit biopásy a omezit chemické ošetřování polních kultur na nezbytné minimum.

V Ostravě 9. 12. 2024

.....
RNDr. Mgr. Patrik Molitor

Zdroje

- ANONYMUS (FAUNISTICKÁ KOMISE ČSO). 2024a. *Faunistická komise ČSO* [on-line]. Poslední revize 11. 11. 2014, [cit. 2014-11-11]. Dostupné z: <<https://fkcsoc.cz/fk/ptacici.html>>.
- ANONYMUS (ČSO). 2024b. *Čapí hnízda* [on-line]. Poslední revize 11. 11. 2014, [cit. 2014-11-11]. Dostupné z: <<https://www.birdlife.cz/capi/>>.
- HORA, J., MANDÁK, M., POLÁŠEK, Z. 2018. Heřmanský stav – Odra – Poolší. In *Příroda. Sborník prací z ochrany přírody: 38: monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2011–2013*. Eds. J. Hora, Z. Kučera, M. Němec a E. Vojtěchovská. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a Správa ochrany přírody ČR, 2018. s. 258–261. ISBN 978-80-88076-84-1.
- HUDEC, K., ŠŤASTNÝ, K. (eds.) 2005. *Fauna ČR: sv. 29/1: Ptáci – Aves: díl II/1. 2., přeprac. a dopl.* vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1114-5.
- JÁŠKA, P. 2023. Sova pálená – ekologie, ohrožení a návrh podpory druhu. *Sylvia*, 2023, roč. 59, s. 23–41. ISSN 0231-7796.
- ŠŤASTNÝ, K., BEJČEK, V., NĚMEC, M. 2017. Červený seznam ptáků České republiky. In *Příroda. Sborník prací z ochrany přírody: 34: Červený seznam ohrožených druhů České republiky: obratlovci*. Eds. K. Chobot a M. Němec. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2017. s. 107–154. ISBN 978-80-88076-46-9.
- ŠŤASTNÝ, K., BEJČEK, V., MIKULÁŠ, I., TELENSKÝ, T. 2021. *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2014–2017*. 1. vyd. Praha: Aventinum, 2021. ISBN 978-80-7442-130-3.
- ZÁMEČNÍK, V. 2013. Metodická příručka pro praktickou ochranu ptáků v zemědělské krajině: metodika AOPK ČR. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2013. s. 5. ISBN 978-80-87457-81-8.

Tab. 1. Seznam všech zjištěných druhů ptáků v zájmovém území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v období od 7. 4. do 5. 7. 2024

Český název	Vědecký název	ChV	KH	n _p	n _{min.}	n _{max.}	D (%)	K (%)	d (p./10 ha)	Vyh.	ČS	ES
Husa velká	<i>Anser anser</i>	P			2	34					VU	
Labuť velká	<i>Cygnus olor</i>	P			2	2					VU	
Kachna divoká	<i>Anas platyrhynchos</i>	H	B3		2	4						
Morčák velký	<i>Mergus merganser</i>	P			1	1				KO	CR	
* Bažant obecný	<i>Phasianus colchicus</i>	H	C16		1	11						
Rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	P			1	8				O		
Kukačka obecná	<i>Cuculus canorus</i>	H	B4		1	3						
Holub doupňák	<i>Columba oenas</i>	H	B4	1	1	7	1,0	40,0		SO	VU	
* Holub hřivnáč	<i>Columba palumbus</i>	H	B5		1	90						
* Hrdlička divoká	<i>Streptopelia turtur</i>	H	A1		1	1						
Hrdlička zahradní	<i>Streptopelia decaocto</i>	H	B4		1	3						
Slípka zelenonohá	<i>Gallinula chloropus</i>	P			1	1					NT	
Lyska černá	<i>Fulica atra</i>	P			1	1						
Jeřáb popelavý	<i>Grus grus</i>	V			2	2				KO	CR	I
* Čejka chocholátá	<i>Vanellus vanellus</i>	H	C15	30	2	60	30,9	90,0	0,61		VU	
Kulík říční	<i>Charadrius dubius</i>	H	B4	5	1	4	5,2	60,0			VU	
Jespák bojovný	<i>Calidris pugnax</i>	V			15	19						
Bekasina otavní	<i>Gallinago gallinago</i>	V			2	3				SO	EN	
Vodouš kropenatý	<i>Tringa ochropus</i>	H	A1	1	2	9	1,0	20,0		SO	EN	
Vodouš rudonohý	<i>Tringa totanus</i>	H	A1	1	1	1	1,0	20,0		KO	CR	
Vodouš bahenní	<i>Tringa glareola</i>	V			11	11						I
Vodouš tmavý	<i>Tringa erythropus</i>	V			1	1						
Racek chechtavý	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	V			2	33					VU	
Racek bělohlavý	<i>Larus cachinnans</i>	V			2	10						
Čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	P			1	1				SO	VU	I
* Čáp bílý	<i>Ciconia ciconia</i>	V			1	7				O	NT	I
Volavka popelavá	<i>Ardea cinerea</i>	V			1	7					NT	
Volavka bílá	<i>Ardea alba</i>	V			1	3				SO		I
Krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>	V			1	1				SO	VU	
Moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	V			1	2				O	VU	I
Orel mořský	<i>Haliaeetus albicilla</i>	P			1	1				KO	EN	I

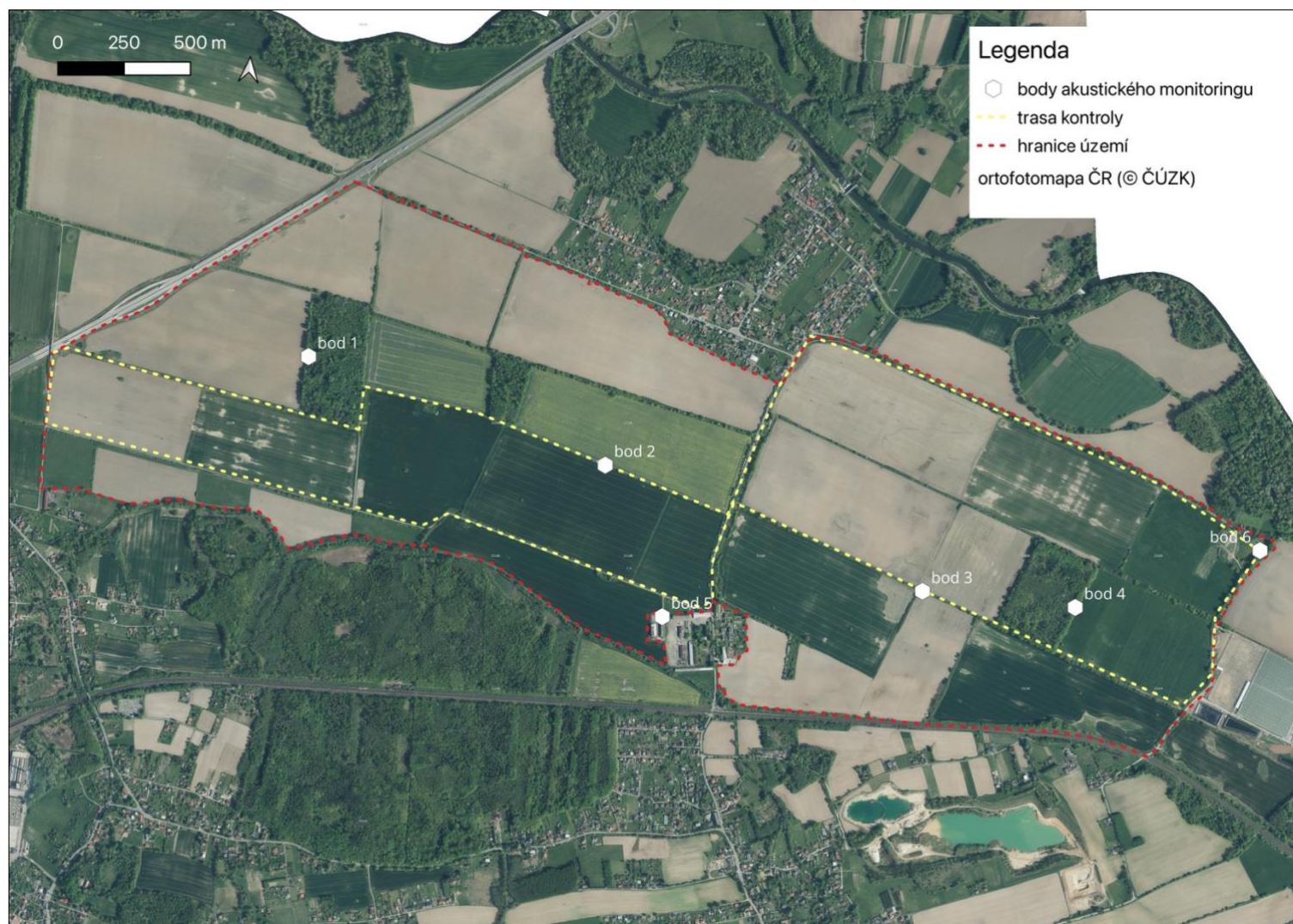
Káně lesní	<i>Buteo buteo</i>	H	C15		1	1											
* Sova pálená	<i>Tyto alba</i>	V			1	1					SO	CR					
Kalous ušatý	<i>Asio otus</i>	H	C12		2	2											
Strakapoud prostřední	<i>Dendrocoptes medius</i>	H	A1	1	1	1	1,0	10,0			O	VU	I				
Strakapoud malý	<i>Dryobates minor</i>	H	A1	1	1	1	1,0	20,0				VU					
Strakapoud velký	<i>Dendrocopos major</i>	H	C12		1	11											
Datel černý	<i>Dryocopus martius</i>	V			1	1										I	
Žluna zelená	<i>Picus viridis</i>	H	B4		1	3											
Žluna šedá	<i>Picus canus</i>	H	A1	1	1	1	1,0	–				VU	I				
* Poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	H	A1		1	3											
Ostříž lesní	<i>Falco subbuteo</i>	V			1	1					SO	EN					
* Ěuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>	H	C12	16	5	18	16,5	60,0		0,33	O	NT	I				
Žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	H	B4	3	1	5	3,1	50,0			SO						
Sojka obecná	<i>Garrulus glandarius</i>	H	A1		1	4											
* Straka obecná	<i>Pica pica</i>	H	A1		1	5											
* Vrána šedá	<i>Corvus cornix</i>	H	A1		5	13											
Krkavec velký	<i>Corvus corax</i>	V			1	4					O						
Sýkora uhelníček	<i>Periparus ater</i>	V			4	4											
Sýkora babka	<i>Poecile palustris</i>	V			1	1											
Sýkora modřinka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	H	C12		1	24											
Sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	H	B4		2	18											
* Skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	H	B4		7	12											
* Vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	V			1	20					O	NT					
Jiříčka obecná	<i>Delichon urbicum</i>	V			2	6						NT					
Mlynařík dlouhoocasý	<i>Aegithalos caudatus</i>	H	C12		2	13											
Budníček větší	<i>Phylloscopus trochilus</i>	H	A2		1	1											
Budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>	H	B4		5	20											
* Rákosník zpěvný	<i>Acrocephalus palustris</i>	H	B4		1	8											
Sedmíhlásek hajní	<i>Hippolais icterina</i>	H	B4		1	4											
* Cvrčilka říční	<i>Locustella fluviatilis</i>	H	B4		1	3											
* Cvrčilka zelená	<i>Locustella naevia</i>	H	A2		1	1											
Pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	H	C12		8	32											
* Pěnice vlašská	<i>Curruca nisoria</i>	H	B9	2	1	2	2,1	30,0		0,04	SO	VU	I				
Pěnice pokřovní	<i>Curruca curruca</i>	H	B4		1	11											

* Pěnice hnědokřídlá	<i>Curruca communis</i>	H	B4		1	11											
Králíček obecný	<i>Regulus regulus</i>	H	A2		1	1											
Střízlík obecný	<i>Troglodytes troglodytes</i>	H	B4		1	4											
Brhlík lesní	<i>Sitta europaea</i>	H	C12		1	2											
Šoupálek dlouhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	H	C12		1	6											
Špaček obecný	<i>Sturnus vulgaris</i>	H	C15		1	60											
Drozd zpěvný	<i>Turdus philomelos</i>	H	B4		1	6											
Kos černý	<i>Turdus merula</i>	H	C12		1	8											
Drozd kvíčala	<i>Turdus pilaris</i>	V			3	3											
Lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	H	B4	1	1	1	1,0	20,0			O						
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>	H	B4		1	7											
Slavík modráček	<i>Luscinia svecica</i>	H	A2	1	1	1	1,0	–			SO	EN	I				
* Slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	H	C15	17	1	18	17,5	90,0		0,35	O						
Lejsek bělokrký	<i>Ficedula albicollis</i>	H	B4	5	1	6	5,2	40,0				NT	I				
Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	V			1	2											
Rehek zahradní	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	H	A2		1	1											
* Bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	H	B4	1	1	2	1,0	20,0		0,02	O						
* Bramborníček černohlavý	<i>Saxicola rubicola</i>	H	C15	9	4	15	9,3	70,0		0,18	O		VU				
* Bělořit šedý	<i>Oenanthe oenanthe</i>	V			1	1					SO	EN					
* Vrabec polní	<i>Passer montanus</i>	H	C15		4	130											
Vrabec domácí	<i>Passer domesticus</i>	V			1	8											
Pěvuška modrá	<i>Prunella modularis</i>	V			1	1											
* Konipas luční	<i>Motacilla flava</i>	H	A1	1	1	4	1,0	50,0		0,02	SO		VU				
Konipas bílý	<i>Motacilla alba</i>	H	C12		1	11											
* Linduška luční	<i>Anthus pratensis</i>	P			3	3							NT				
Linduška lesní	<i>Anthus trivialis</i>	P			1	1											
Pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	H	C12		1	15											
Dlask tlustozobý	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	H	A2		1	5											
Zvonek zelený	<i>Chloris chloris</i>	H	A2		1	1											
* Konopka obecná	<i>Linaria cannabina</i>	H	A2		1	3											
* Stehlík obecný	<i>Carduelis carduelis</i>	H	B4		2	18											
* Zvonohlík zahradní	<i>Serinus serinus</i>	H	A2		1	1											
* Strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	H	B4		5	14											
Strnad rákosní	<i>Emberiza schoeniclus</i>	H	B4		1	2											

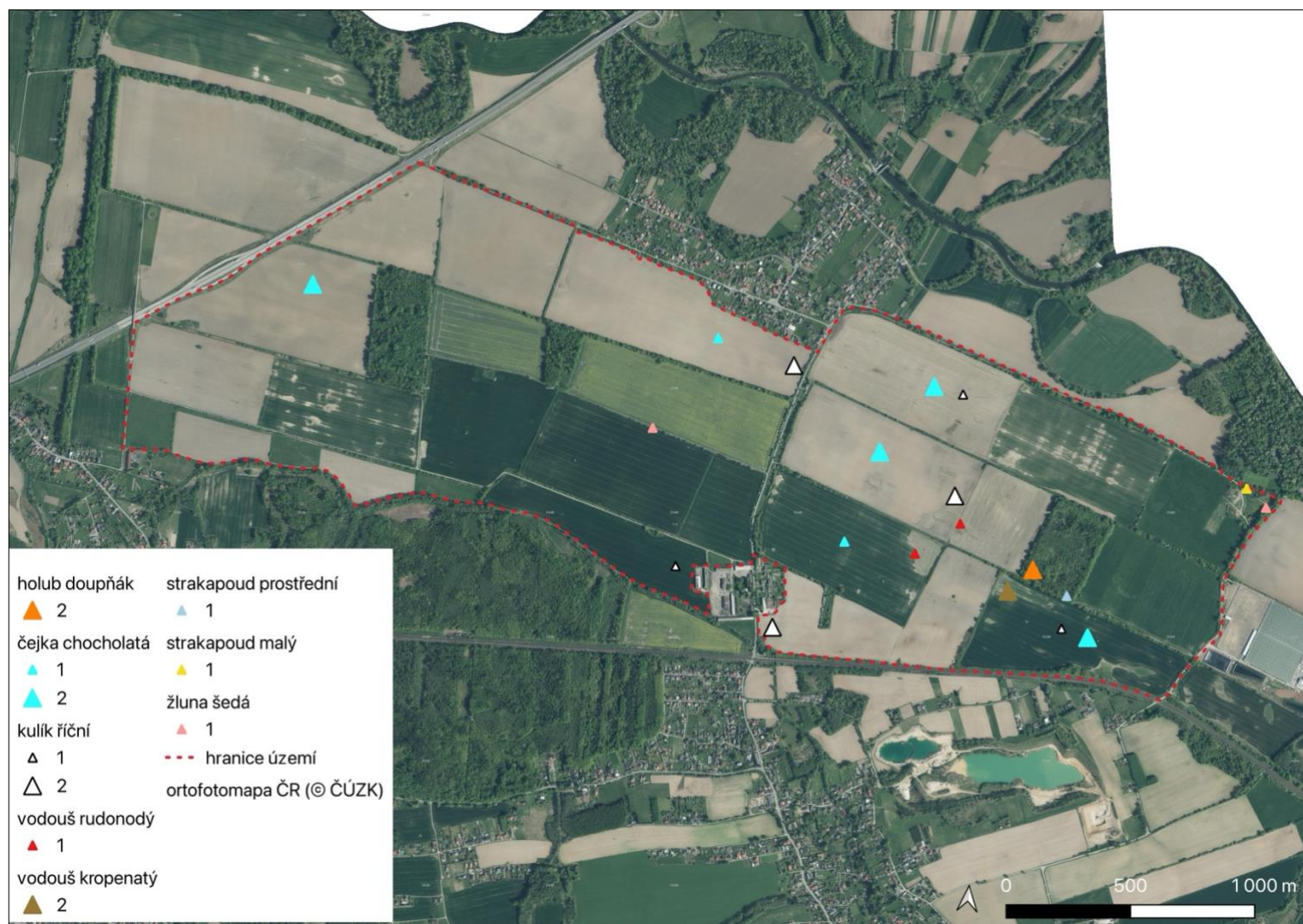
Vysvětlivky:

* ... druh zařazený mezi ptáky zemědělské krajiny podle ZÁMEČNÍKA (2013); ChV ... charakter výskytu, H ... hnízdění, P ... přelet, V ... výskyt; KH ... kategorie hnízdění podle ŠŤASTNÉHO et al. (2021); np ... počet hnízdících párů; nmin. ... minimální počet jedinců ze všech kontrol; nmax. ... maximální počet jedinců ze všech kontrol; D ... dominance; K ... konstance; d ... hustota v p. / 10 ha; Vyh. ... vyhláška 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, KO ... kriticky ohrožený, SO ... silně ohrožený, O ... ohrožený; ČS ... červený seznam (ŠŤASTNÝ et al. 2017), CR ... kriticky ohrožený, EN ... ohrožený, VU ... zranitelný, NT ... téměř ohrožený; ES ... směrnice č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků, I ... druh uvedený v příloze I směrnice č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

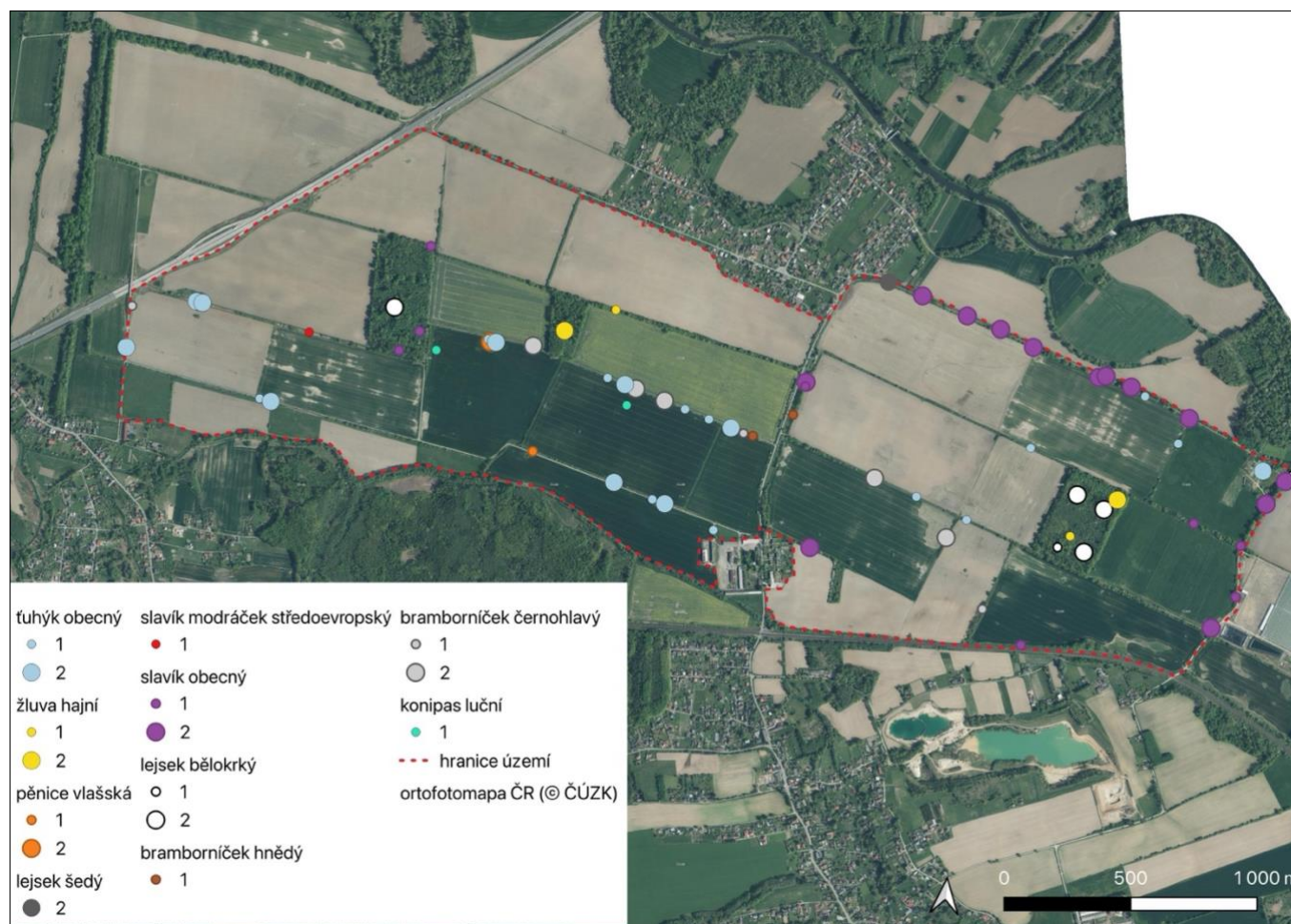
Mapa 1: Hranice zájmové oblasti, trasa kontroly a body akustického monitoringu

Mapa 2: Výskyt (1) či opakovaný výskyt (2) hnízdicích ochranně významných druhů nepěvců v místě záměru v období od 7. 4. do 5. 7. 2024

Mapa 3: Výskyt (1) či opakovaný výskyt (2) hnízdicích ochranářsky významných druhů pěvců v místě záměru v období od 7. 4. do 5. 7. 2024

Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v roce 2025

**Slezská ornitologická společnost,
pobočka České společnosti ornitologické v Ostravě**

Autoři:

RNDr. Mgr. Patrik Molitor

(předseda Slezské ornitologické společnosti)

Mgr. Emil Morav

(jednatel Slezské ornitologické společnosti)

Mgr. Marie Hánová

(člen výboru Slezské ornitologické společnosti)

Ostrava 2025

Identifikační údaje

Zadavatel: **Ostravská univerzita**

Dvořákova 7

701 03 Ostrava 1

IČ: 61988987

Zpracovatel: **Slezská ornitologická společnost, pobočka České společnosti ornitologické
v Ostravě**

Lechowiczova 4

702 00 Ostrava

IČ: 44941358

Cíl práce

Na základě objednávky Ostravské univerzity bylo cílem práce zjistit složení avifauny zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni a populaci ochránářsky významných druhů ptáků a druhů přílohy I směrnice Rady č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků v hnízdním období roku 2025.

Materiál a metodika

V rámci stanoveného cíle jsme realizovali terénní průzkum zaměřený na celoplošný monitoring zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni (dále jen záměru) v hnízdním období roku 2025. Doplnkově jsme provedli také akustický monitoring pomocí hlasových záznamníků na stejných bodech jako v roce 2024.

V období od 27. 4. do 12. 7. 2025 jsme provedli celkem devět celoplošných kontrol záměru v termínech 27. 4., 7. 5., 16. 5., 24. 5., 4. 6., 17. 6., 22. 6., 3. 7. a 12. 7. 2025. Území jsme procházeli po linii (mapa 1) pomalou chůzí a zapisovali si výskyt všech taxonů ptáků a jejich hnízdní projevy (např. hnízdní výskyt ve vhodném prostředí, varování, nález nevzletných mláďat apod.). V případě ochránářsky významných druhů jsme značili jejich výskyt do mapy a zapisovali jejich početnost. Hlasové záznamníky jsme umístili celkem na šest bodů v nocích z 27. na 28. 4. a z 28. na 29. 4. (mapa 1) a vyhodnotili v programu Audacity v době od 19.00 do 7.00 hod.

Zjištěné druhy ptáků jsme seřadili podle systému IOC World Bird List (ANONYMUS 2025). Jako ptáky zemědělské krajiny jsme označili druhy uvedené v práci ZÁMEČNÍKA (2013). U ochránářsky významných druhů rovněž uvádíme nejnižší ($n_{\min.}$) a nejvyšší zaznamenanou početnost ($n_{\max.}$). U každého hnízdícího druhu zmiňujeme nejvyšší zaznamenanou kategorii hnízdního výskytu (A1–C16 v kategorii hnízdění možného až prokázaného) podle ŠTASTNÉHO et al. (2021), údaj o nezjištěné vazbě na záměr (např. přelet ve větší výšce) či výskyt (např. potravní stanoviště). U ochránářsky významných druhů ptáků, tzn. u druhů uvedených v aktuálním červeném seznamu ŠTASTNÉHO et al. (2017) a u druhů zvláště chráněných podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jsme uvedli počet zjištěných párů, dominanci a konstanci. Pokud jsme u druhu zjistili opakovaný teritoriální projev (hlas nepěvců, zpěv pěvců), uvedli jsme počet na 1 pár, pokud jsme zjistili teritoriální projev zjištěný jen při jedné kontrole, uvedli jsme počet na 0,5 páru (hodnota byla zaokrouhlena na celé číslo). Dominance je vyjádřena jako $D = (n / s) * 100$, kde n je počet hnízdících párů určitého druhu a s celkový počet párů všech ochránářsky významných druhů. Eudominantní druh odpovídá více než 10 % dominanci, dominantní druh 5–10 %, subdominantní druh 2–5 %, recedentní druh 1–2 % a subrecedentní druh méně než 1 %. Konstace (stálost) druhového složení je vyjádřena jako $K = (n_i / s) * 100$, kde n_i je počet celoplošných kontrol, během kterých byl druh zjištěn a s celkový počet celoplošných kontrol ($s = 10$). Vzácny druh odpovídá třídě konstace v rozpětí 0–20 %, druh řídce se vyskytující rozpětí 20–40 %, druh často se vyskytující rozpětí 40–60 %, druh převážně se vyskytující rozpětí 60–80 % a druh téměř vždy přítomný rozpětí 80–100 %. U hnízdících ochránářsky významných druhů, které zároveň patří mezi typické zástupce ptáků zemědělské krajiny (ZÁMEČNÍK 2013), byla vypočtena hustota hnízdících párů na 10 ha zemědělské plochy ($p. / 10 \text{ ha}$). Po odečtu dvou menších lesních komplexů (cca 12 ha) jsme počítali s rozlohou 490 ha.

Výsledky

V období od 3. dekády dubna do 2. dekády července 2025 jsme v místě záměru zjistili výskyt 81 druhů ptáků (včetně přeletujících), z čehož 59 druhů (73 %) na území hnízdilo. Mezi ptáky zemědělské krajiny patřilo 26 druhů (32 %) z celkového počtu, z čehož na území záměru hnízdilo 23. Mezi druhy uvedené v příloze I směrnice o ptácích patří 13 druhů, přičemž pět druhů na území hnízdilo (tab. 1). Z celkového počtu jsme 33 druhů (41 %) zařadili mezi ochranářsky významné – 25 druhů je zvláště chráněných a 26 druhů figuruje v červeném seznamu ptáků (tab. 1). Z ochranářsky významných druhů hnízdilo v místě záměru 16 druhů v počtu 82 párů:

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*) možná hnízdila (A2) v počtu 1 páru. Hlasový projev jednoho samce byl zaznamenán 12. 7. v polním komplexu (mapa 2).

Holub douphák (*Columba oenas*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Pozorován byl 27. 4. v blízkosti lesního komplexu v počtu 1 ex. (mapa 2).

Chřástal vodní (*Rallus aquaticus*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Hlas 1 ex. byl zjištěn z nahrávky 27. 4. na 28. 4. na bodě 2 (mapa 2).

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*) prokázaně (C15) hnízdila v počtu až 12 párů. Byla zjištěna při všech celoplošných kontrolách v počtu 1 až 24 ex. Druh hnízdil na orné půdě (mapa 2).

Kulík říční (*Charadrius dubius*) pravděpodobně (B5) hnízdil v počtu 2 párů. Kromě první květnové a poslední červencové kontroly byl zjištěn v počtu 1–4 ex. na orné půdě v blízkosti větších polních louží (mapa 2).

Strakapoud prostřední (*Dendrocoptes medius*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Hlas 1 ex. byl zaznamenán 22. 6. ve stromořadí (mapa 2).

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*) pravděpodobně hnízdila (B4) v počtu 5 párů. Kromě poslední červencové kontroly byla pozorována při všech kontrolách v počtu 1–5 ex. v menších lesních komplexech a ve stromořadí (mapa 3).

Ťuhák obecný (*Lanius collurio*) prokázaně hnízdil (C12) v počtu až 21 párů. Byl zjištěn při všech kontrolách v počtu 1–29 ex. Druh zpravidla hnízdil v křovinách a stromořadích podél polních cest (mapa 3).

Pěnice vlašská (*Curruca nisoria*) pravděpodobně hnízdila (B7) v počtu 4 párů. Pozorována byla celkem 4× (16. 5.–4. 6. a 12. 7.) v počtu 1–3 ex. v křovinatých porostech (mapa 3).

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*) možná hnízdil (A2) v počtu 1 páru. Zjištěn byl celkem 2× (16. a 24. 5.) v počtu 1 ex. ve stromořadí a na okraji lesního porostu (mapa 3).

Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*) prokázaně hnízdil (C15) v počtu až 18 párů. Zjištěn byl při všech kontrolách v počtu 2–18 ex. ve stromořadích, rozptýlené zeleni a na okraji lesních porostů (mapa 3).

Lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*) pravděpodobně hnízdil (B4) v počtu 3 párů. Pozorován byl celkem 5× (27. 4., 16. 5. – 4. 6., 22. 6.) v počtu 1–3 ex. v menším lesním komplexu (mapa 3).

Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*) možná hnízdil (A1) v počtu 1 páru. Zjištěn byl 27. 4. v počtu 1 ex. v rozptýlené zeleni podél polní cesty (mapa 3).

Bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*) prokázane hnízdil (C14) v počtu až 8 párů. Zjištěn byl při všech kontrolách v počtu 4–9 ex. v rozptýlené zeleni v blízkosti vodotečí (mapa 3).

Konipas luční (*Motacilla flava*) prokázane hnízdil (C14) v počtu 2 párů. Zjištěn byl celkem 5× (16. 5. – 22. 6.) v počtu 1–2 ex. v polních kulturách (mapa 3).

Strnad luční (*Emberiza calandra*) možná hnízdil (A2) v počtu 1 páru. Zpívající samec byl zjištěn 12. 7. v počtu 1 ex. v rozptýlené zeleni podél komunikace (mapa 3).

V hnízdním společenstvu ochránářsky významných druhů patřili k eudominantním či dominantním druhům ťuhák obecný ($d = 0,43$ p. / 10 ha), slavík obecný ($d = 0,37$ p. / 10 ha), čejka chocholátá ($d = 0,24$ p. / 10 ha), bramborníček černohlavý ($d = 0,18$ p. / 10 ha) a žluva hajní. Mezi subdominantní druhy poté patřili pěnice vlašská ($d = 0,08$ p. / 10 ha), konipas luční ($d = 0,04$ p. / 10 ha), kulík říční a lejsek bělokrký. Dominance dalších druhů dosahovala nižších hodnot včetně křepelky polní, bramborníčka hnědého a strnada lučního (všechny druhy $d = 0,02$ p. / 10 ha). Čejka chocholátá, žluva hajní, ťuhák obecný, slavík obecný a bramborníček černohlavý rovněž patřili v místě záměru mezi téměř vždy přítomné druhy. Naproti tomu 38 % hnízdících ochránářsky významných druhů ($n = 6$) v místě záměru patřilo mezi druhy vzácné až řídce se vyskytující.

Sova pálená (*Tyto alba*) pravděpodobně hnízdila na průmyslovém (historicky zemědělském) objektu v těsné blízkosti zájmového území (mapa 1 – bod 5). Výskyt jsme potvrdili pořízením hlasového záznamu druhu v nocích z 27. na 28. 4. a z 28. na 29. 4. 2025. Z dalších 17 ochránářsky významných druhů jsme jich šest zjistili při polovině a více kontrol. Jedná se o motáka pochopa (*Circus aeruginosus*), rorýsa obecného (*Apus apus*), volavku popelavou (*Ardea cinerea*), vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*), jeřába popelavého (*Grus grus*) a čápa bílého (*Ciconia ciconia*). Všechny uvedené druhy využívaly místo záměru jako svou potravní základnu, podobně jako racek chechtavý (*Chroicocephalus ridibundus*), volavka bílá (*Ardea alba*), jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*), luňák červený (*Milvus milvus*), žluna šedá (*Picus canus*), krkavec velký (*Corvus corax*), jiříčka obecná (*Delichon urbicum*) a břehule říční (*Riparia riparia*). Výše uvedené druhy však byly zjištěny pouze při 1–4 kontrolách území.

Diskuse

Ptáci zemědělské krajiny patří mezi nejrychleji ubývající druhy nejen v ČR, ale i v Evropě. Na území určeném pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni patřila mezi ptáky zemědělské krajiny (ZÁMEČNÍK 2013) přibližně třetina z celkového počtu zjištěných druhů, přičemž téměř všechny druhy vázané na tento typ prostředí na území hnízdily.

Nejpočetněji ochránářsky významným druhem byla čejka chocholátá, u které za posledních 30 let došlo v ČR 75 % úbytku populace (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Na 490 ha hnízdilo 12 párů s hnízdní hustotou 0,24 páru / 10 ha. O hnízdní hustotě v ČR není mnoho informací. Hojnější výskyt druhu je v nížinách, kde ve vhodném prostředí může vytvářet početné kolonie, jako např. na oraništi na Písecku bylo v roce 1988 nalezeno na 7 ha 26 hnízd (HUDEC et ŠŤASTNÝ 2015). S intenzifikací zemědělství jsou však podobně početná hnízdiště stále vzácnější. Při jarním vláčení oranišť může dojít až ke 100 %

zničení snůšek (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Tento negativní vliv byl v roce 2025 zjištěn i na zájmovém území. Úspěšně hnízdících párů bylo proto jen minimum na rozdíl od jiných let, kdy na území probíhala přímá ochrana hnízd (HÁNOVÁ in litt.).

Mezi početně hnízdící ochranářsky významné druhy na zájmovém území patřili také slavík obecný s hnízdní hustotou 0,37 páru / 10 ha a ťuhýk obecný s hnízdní hustotou 0,43 páru / 10 ha. Hnízdní hustoty obou druhů však nevybočují z průměrného rozpětí hodnot stanovených pro ČR, přestože údajů u slavíka obecného opět není mnoho. Hnízdní hustota slavíka obecného byla v 18 ze 42 vojenských výcvikových prostorů stanovena na 0,5 páru / 10 ha, v jihozápadních Čechách pak až 3 páry / 10 ha. Hnízdní hustota ťuhýka obecného je v otevřených biotopech s křovinami velmi různorodá. Nachází se v rozpětí 0,1 až do 12 párů / 10 ha (ŠŤASTNÝ et al. 2021).

Hnízdní hustota dalších ochranářsky významných druhů ptáků zemědělské krajiny byla spíše nižší. U bramborníčka černohlavého s hodnotou 0,16 páru / 10 ha v zájmovém území se hnízdní hustota ve vhodných biotopech v ČR pohybuje kolem 1 páru / 10 ha. Nutno však podotknout, že mezi vhodné biotopy, které bramborníček černohlavý k hnízdění vyhledává, patří otevřená krajina s extenzivně využívanými travnatými porosty, kamenité stráně, vinice a ruderalizované plochy (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Zájmová plocha má charakter intenzivně obhospodařované krajiny. V zemědělské krajině osídluje především místa se zavlažovacími kanály (ŠŤASTNÝ et al. 2021), což bylo potvrzeno i v zájmovém území. Jeho výskyt byl soustředěn kolem melioračních struh. Hnízdní hustoty pěnice vlašské, bramborníčka hnědého a konipasa lučního byly vzhledem k nízkému počtu hnízdících párů zanedbatelné. Za regionálně významné lze však považovat samotné zjištění pěnice vlašské, jelikož během mapování v letech 2014–2017 na území kvadrátu, ve kterém se má potenciální průmyslová zóna nacházet, zjištěna vůbec nebyla. Výskyt však také může souviset s pozvolným narůstáním počtu párů v ČR. Bramborníček hnědý nepatří mezi druhy vyhledávající k hnízdění zemědělskou krajinu nížin, ale spíše bezlesá stanoviště v pahorkatinách a vrchovištích (ŠŤASTNÝ et al. 2021).

Nelze opomenout hnízdní výskyt kulíka říčního, který se však přímo neřadí mezi typické zástupce obývající zemědělskou krajinu (ZÁMEČNÍK 2013). U kulíka říčního byl i v zájmovém území potvrzen trend v obsazování hnízdních lokalit v intenzivně obhospodařovaných polích.

Přestože zájmové území tvoří výhradně intenzivně zemědělsky obhospodařovaná krajina, nachází se v ní fragmenty rozptýlené zeleně a menších lesních komplexů, ve kterých hnízdí další ochranářsky významné druhy ptáků. Mezi ně patří holub doupňák, strakapoud prostřední, žluva hajní, lejsek šedý a l. bělokrký.

Sova pálená patří mezi nejrychleji ubývající druhy (ŠŤASTNÝ et al. 2021). Byla zjištěna akustickým monitoringem při hranici zájmového území v bývalém zemědělském objektu, který bezprostředně navazuje na potenciální průmyslovou zónu. Vzhledem k tomu, že sova pálená za potravou během noci může nalétat i desítky km (JAŠKA 2023), je nutno na zájmové území pohlížet jako na potravní stanoviště tohoto mizejícího druhu.

Vzhledem k rozloze a charakteru prostředí je zájmové území pochopitelně potravním stanovištěm dalších ochranářsky významných druhů vázaných na zemědělskou krajinu. Mezi ně patří vlaštovka obecná, ale zejména čáp bílý, který v okruhu 1 km od místa záměru hnízdí v počtu tří párů

(ANONYMUS 2025b). Na zájmovém území byl opakovaně pozorován hnízdící jedinci druhu při lovu potravy. Za potravou na území záměru zalétal také pár jeřába popelavého, jehož hnízdění v okruhu 1 km od místa záměru nelze vyloučit, stejně jako u motáka pochopa a dalších opakovaně pozorovaných druhů.

Vliv záměru

Realizace výstavby gigafactory v Dolní Lutyni na ploše cca 500 ha bude mít na základě zjištění v roce 2025 za následek zánik či ovlivnění hnízdního biotopu **13 zvláště chráněných druhů ptáků** podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. V kategorii kriticky ohrožených se jedná o strnada lučního (1 p.), v kategorii silně ohrožených o křepelku polní (1 p.), holuba doupháka (1 p.), chřástala vodního (1 p.), žluvy hajní (5 p.), pěnice vlašské (4 p.), konipasa lučního (2 p.) a v kategorii ohrožených o strakapouda prostředního (1 p.), ťuhýka obecného (21 p.), lejska šedého (1 p.), slavíka obecného (18 p.), bramborníčka hnědého (1 p.) a bramborníčka černohlavého (8 p.). U pěti dalších druhů, které nejsou uvedeny ve výše uvedené vyhlášce, ale v červeném seznamu (ŠTASTNÝ et al. 2017) dojde rovněž k zániku hnízdiště. V kategorii zranitelných se jedná o čejku chocholatou (12 p.), kulíka říčního (2 p.) a v kategorii téměř ohrožených o lejska bělokrkého (3 p.). Zástavba území rovněž ovlivní potravní stanoviště kriticky ohroženého jeřába popelavého a sovy pálené a ohroženého čápa bílého a motáka pochopa, případně také dalších ochranně významných druhů ptáků.

Kompenzační řešení

Na základě zjištěných výsledků je nutno požádat Krajský úřad Moravskoslezského kraje o udělení výjimky podle § 56 zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, a to k ničení sídel 1 páru kriticky ohroženého strnada lučního, 1 páru silně ohrožené křepelky polní, 1 páru silně ohroženého chřástala vodního, 1 páru silně ohroženého holuba doupháka, 5 párů silně ohrožené žluvy hajní, 4 párů silně ohrožené pěnice vlašské, 2 páru silně ohroženého konipasa lučního, 1 páru ohroženého strakapouda prostředního, **21 párů ohroženého ťuhýka obecného**, 1 páru ohroženého lejska šedého, **18 párů ohroženého slavíka obecného**, 1 páru ohroženého bramborníčka hnědého a **8 párů ohroženého bramborníčka černohlavého**.

Vzhledem k množství zvláště chráněných druhů ptáků a rozloze předpokládané výstavby gigafactory je návrh kompenzačních řešení v místě záměru problematický a pro mnohé druhy nereálný (např. ztráta potravního stanoviště jeřába popelavého a motáka pochopa). Zástavbou se zvýší mj. i fragmentace území, která povede i ke zvýšení predčního tlaku např. kočky domácí, rušení pobíhajícími psy apod. Z tohoto důvodu je jediným možným kompenzačním řešením **vytvořit nové regionální biocentrum** (např. ptačí park) **na území Moravskoslezského kraje o dostatečné rozloze** (min. vyšších desítek ha). V potenciálním regionálním biocentru by měla být zastoupena **mozaika** těchto biotopů:

1. **Vodoteče s vyvýšenou vegetací** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště bramborníčka černohlavého, b. hnědého a konipasa lučního.
2. **Křovinaté pásy** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště pěnice vlašské, ťuhýka obecného a slavíka obecného.
3. **Fragmenty lesních biotopů s původní dřevinnou skladbou a dutinovými stromy** – kompenzační řešení za ztrátu hnízdiště holuba doupháka, žluvy hajní, strakapouda prostředního a lejska šedého.

Nezbytnou podmínkou je rovněž nastavení **trvalého a vhodného managementu** potenciálního biocentra. Vytvoření regionálního biocentra podle výše uvedených návrhů bude zároveň kompenzovat i ztrátu hnízdiště zjištěných druhů ptáků z červeného seznamu.

S ohledem na min. regionální význam hnízdiště **sovy pálené** na hranici plánovaného záměru je rovněž nezbytné přijmout opatření odpovídající návrhům JAŠKY (2023), a to zejména:

1. Po domluvě s majiteli zemědělských objektů instalovat zabezpečené budky proti vniku predátorů na vhodná místa.
2. Zajistit antropogenní pasti ve stávajících a nově vybudovaných objektech.
3. Podél komunikací zachovat v co největší míře stávající stromy a nové vysadit.
4. Vytvořit v krajině co největší množství liniové zeleně – meze, stromořadí, remízy apod.
5. Snížit chemické zatížení krajiny na nejnižší možnou úroveň.

Závěrem nutno poznamenat, že z hlediska ochrany ptáků není ani současný stav zájmového území ideální. I přes početné hnízdiště čejky chocholaté dochází během jarních zemědělských prací ke zničení většiny inkubujících snůšek (podobný stav platí i pro kulíka říčního). Z tohoto důvodu by mělo dojít k vyloučení hospodaření na zamokřených místech v polích (ZÁMEČNÍK 2013) nebo se navrátit k přímé ochraně hnízd během polních prací. Pro zvýšení biodiverzity nejen ptáků je vhodné rozčlenit velké polní bloky (mimo hnízdiště čejky chocholaté) pomocí mezí, vytvořit biopásy a omezit chemické ošetřování polních kultur na nezbytné minimum.

V Ostravě 10. 12. 2025

.....
RNDr. Mgr. Patrik Molitor

Zdroje

- ANONYMUS (FAUNISTICKÁ KOMISE ČSO). 2025a. *Faunistická komise ČSO* [on-line]. Poslední revize 9. 12. 2025, [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <<https://fkcsso.cz/fk/ptacicr.html>>.
- ANONYMUS (ČSO). 2025b. *Čapí hnízda* [on-line]. Poslední revize 09. 12. 2025, [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <<https://www.birdlife.cz/capi/>>.
- HORA, J., MANDÁK, M., POLÁŠEK, Z. 2018. Heřmanský stav – Odra – Poolší. In *Příroda. Sborník prací z ochrany přírody: 38: monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2011–2013*. Eds. J. Hora, Z. Kučera, M. Němec a E. Vojtěchovská. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a Správa ochrany přírody ČR, 2018. s. 258–261. ISBN 978-80-88076-84-1.
- HUDEČ, K., ŠŤASTNÝ, K. (eds.) 2005. *Fauna ČR: sv. 29/1: Ptáci – Aves: díl II/1*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1114-5.
- JÁŠKA, P. 2023. Sova pálená – ekologie, ohrožení a návrh podpory druhu. *Sylvia*, 2023, roč. 59, s. 23–41. ISSN 0231-7796.
- ŠŤASTNÝ, K., BEJČEK, V., NĚMEC, M. 2017. Červený seznam ptáků České republiky. In *Příroda. Sborník prací z ochrany přírody: 34: Červený seznam ohrožených druhů České republiky: obratlovci*. Eds. K. Chobot a M. Němec. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2017. s. 107–154. ISBN 978-80-88076-46-9.
- ŠŤASTNÝ, K., BEJČEK, V., MIKULÁŠ, I., TELENSKÝ, T. 2021. *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2014–2017*. 1. vyd. Praha: Aventinum, 2021. ISBN 978-80-7442-130-3.
- ZÁMEČNÍK, V. 2013. Metodická příručka pro praktickou ochranu ptáků v zemědělské krajině: metodika AOPK ČR. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2013. s. 5. ISBN 978-80-87457-81-8.

Tab. 1. Seznam všech zjištěných druhů ptáků v zájmovém území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v období od 27. 4. do 12. 7. 2025

Český název	Vědecký název	ChV	KH	n _p	n _{min.}	n _{max.}	npoz.	D (%)	K (%)	d (p./10 ha)	Vyh.	ČS	ES
Kachna divoká	<i>Anas platyrhynchos</i>	H	B3				1						
* Bažant obecný	<i>Phasianus colchicus</i>	H	B4				7						
* Křepelka polní	<i>Coturnix coturnix</i>	H	A2	1	1	1	1	1,2	11,1	0,02	SO	NT	
Rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	V			1	10	7				O		
Kukačka obecná	<i>Cuculus canorus</i>	H	B4				7						
Holub douphák	<i>Columba oenas</i>	H	A1	1	1	1	2	1,2	22,2		SO	VU	
* Holub hřivnáč	<i>Columba palumbus</i>	H	B4				9						
Hrdlička zahradní	<i>Streptopelia decaocto</i>	H	B4				6						
Chrástal vodní	<i>Rallus aquaticus</i>	H	A1	1	1	1	1	1,2	11,1		SO	VU	
Slípka zelenonohá	<i>Gallinula chloropus</i>	P			1	1	1					NT	
Jeřáb popelavý	<i>Grus grus</i>	V			1	3	6				KO	CR	I
* Čejka chocholátá	<i>Vanellus vanellus</i>	H	C15	12	1	24	9	14,6	100,0	0,24		VU	
Kulík říční	<i>Charadrius dubius</i>	H	B5	2	1	4	7	2,4	77,8			VU	
Racek chechtavý	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	V			1	9	4					VU	
Racek bělohavý	<i>Larus cachinnans</i>	V			1	7	4						
Rybák obecný	<i>Sterna hirundo</i>	P			1	1	1						I
Čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	P			1	1	1				SO	VU	I
* Čáp bílý	<i>Ciconia ciconia</i>	V			1	1	5				O	NT	I
Volavka popelavá	<i>Ardea cinerea</i>	V			1	17	7					NT	
Volavka bílá	<i>Ardea alba</i>	V			3	9	4				SO		I
Jestřáb lesní	<i>Accipiter gentilis</i>	V			1	1	1				O	VU	
Moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	V			1	4	8				O	VU	I
Luňák červený	<i>Milvus milvus</i>	V			1	1	1				CR	KO	I
Káně lesní	<i>Buteo buteo</i>	H	C15				9						
* Sova pálená	<i>Tyto alba</i>	V			1	1	1				SO	CR	
Kalous uшатý	<i>Asio otus</i>	H	B3		1	1	1						
Strakapoud prostřední	<i>Dendrocoptes medius</i>	H	A1	1	1	1	1	1,2	11,1		O	VU	I
Strakapoud velký	<i>Dendrocopos major</i>	H	B4				9						
Datel černý	<i>Dryocopus martius</i>	H	A2				1						I
Žluna zelená	<i>Picus viridis</i>	H	B4				6						
Žluna šedá	<i>Picus canus</i>	V			1	1	1					VU	I

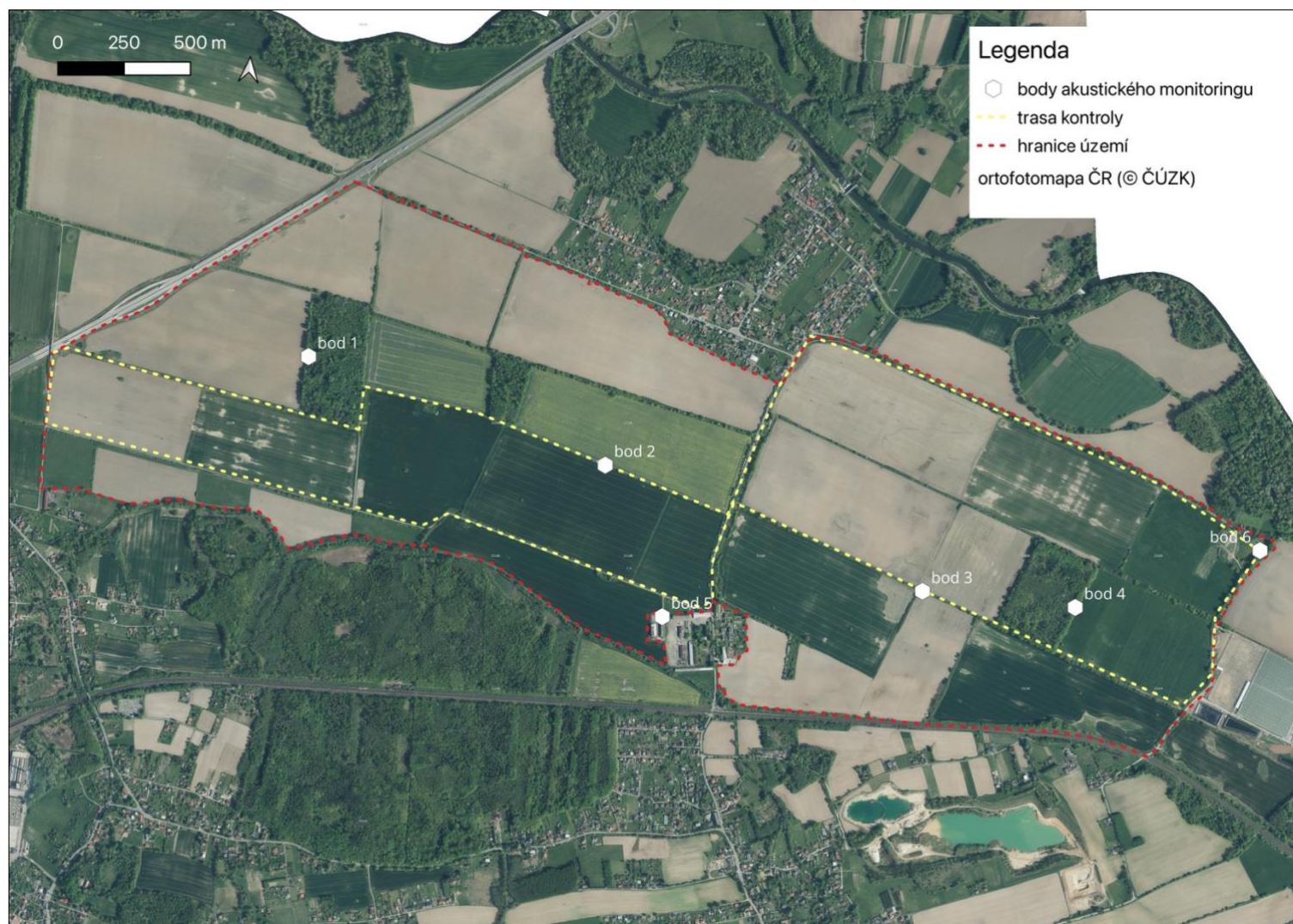
* Poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	H	A1				9								
Žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	H	B4	5	1	5	8	6,1	88,9		SO				
* Ťuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>	H	C12	21	1	29	9	25,6	100,0	0,43	O	NT	I		
Sojka obecná	<i>Garrulus glandarius</i>	H	A1				8								
* Straka obecná	<i>Pica pica</i>	H	A1				7								
* Vrána šedá	<i>Corvus cornix</i>	H	A1				9								
Krkavec velký	<i>Corvus corax</i>	V			1	8	2				O				
Sýkora modřinka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	H	C16				8								
Sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	H	C12				9								
* Skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	H	B4				9								
* Vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	V			4	12	7				O	NT			
Jířička obecná	<i>Delichon urbicum</i>	V			1	15	2					NT			
Břehule říční	<i>Riparia riparia</i>	V			2	6	2				O	NT			
Mlynařík dlouhoocasý	<i>Aegithalos caudatus</i>	H	B3				7								
Budníček lesní	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	H	B3				3								
Budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>	H	B4				9								
* Rákosník zpěvný	<i>Acrocephalus palustris</i>	H	B4				6								
Sedmihlásek hajní	<i>Hippolais icterina</i>	H	B4				8								
* Cvrčilka říční	<i>Locustella fluviatilis</i>	H	A2				1								
Pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	H	C14				9								
* Pěnice vlašská	<i>Curruca nisoria</i>	H	B7	4	1	3	4	4,9	44,4	0,08	SO	VU	I		
Pěnice pokřovní	<i>Curruca curruca</i>	H	B4				8								
* Pěnice hnědokřídla	<i>Curruca communis</i>	H	C14				9								
Brhlík lesní	<i>Sitta europaea</i>	H	C16				7								
Šoupálek dlouhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	H	B4				4								
Špaček obecný	<i>Sturnus vulgaris</i>	H	C16				7								
Drozd zpěvný	<i>Turdus philomelos</i>	H	B4				8								
Kos černý	<i>Turdus merula</i>	H	C12				9								
Lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	H	A2	1	1	1	2	1,2	22,2		O				
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>	H	C12				8								
* Slávik obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	H	B4	18	2	18	9	22,0	100,0	0,37	O				
Lejsek bělokrký	<i>Ficedula albicollis</i>	H	B4	3	1	3	5	3,7	55,6			NT	I		
Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	V					5								
Rehek zahradní	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	H	B4				5								

* Bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	H	A1	1	1	1	1	1,2	11,1	0,02	O	
Bramborníček												
* černošlavý	<i>Saxicola rubicola</i>	H	C14	8	4	9	9	9,8	100,0	0,16	O	VU
* Vrabec polní	<i>Passer montanus</i>	H	C16				9					
Vrabec domácí	<i>Passer domesticus</i>	V					2					
* Konipas luční	<i>Motacilla flava</i>	H	C14	2	1	2	5	2,4	55,6	0,04	SO	VU
Konipas horský	<i>Motacilla cinerea</i>	V					1					
Konipas bílý	<i>Motacilla alba</i>	H	B4				6					
Pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	H	B4				9					
Dlask tlustozobý	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	H	B4				8					
Zvonek zelený	<i>Chloris chloris</i>	H	C12				4					
* Konopka obecná	<i>Linaria cannabina</i>	H	A1				2					
* Stehlík obecný	<i>Carduelis carduelis</i>	H	C12				4					
* Zvonohlík zahradní	<i>Serinus serinus</i>	H	B4				4					
* Strnad luční	<i>Emberiza calandra</i>	H	A2	1	1	1	1	1,2	11,1	0,02	KO	VU
* Strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	H	C12				9					
Strnad rákosní	<i>Emberiza schoeniclus</i>	H	A2				7					

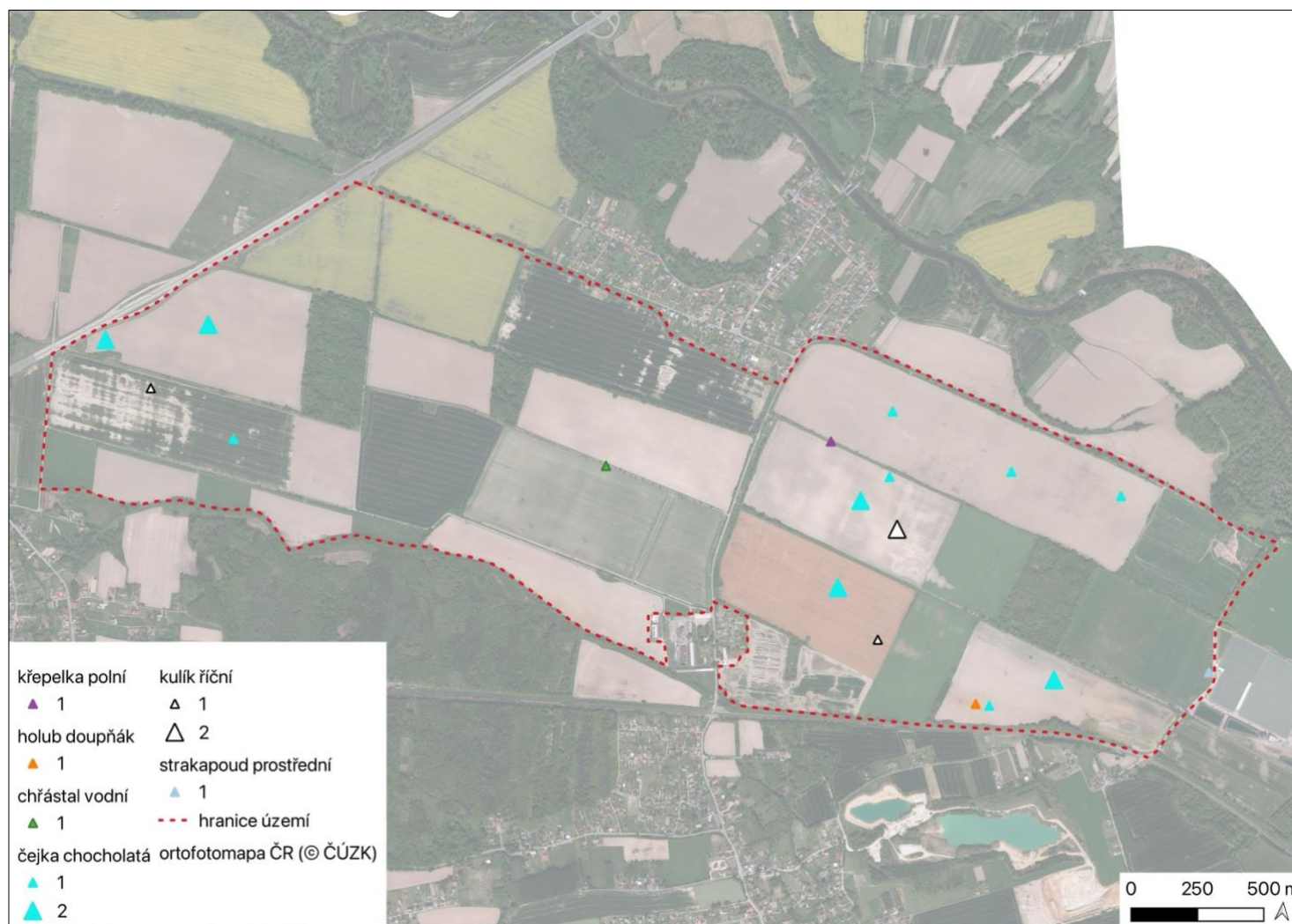
Vysvětlivky:

* ... druh zařazený mezi ptáky zemědělské krajiny podle ZÁMEČNÍKA (2013); ChV ... charakter výskytu, H ... hnízdění, P ... přelet, V ... výskyt; KH ... kategorie hnízdění podle ŠTASTNÉHO et al. (2021); np ... počet hnízdících párů; nmin. ... minimální počet jedinců ze všech kontrol; nmax. ... maximální počet jedinců ze všech kontrol; D ... dominance; K ... konstance; d ... hustota v p. / 10 ha; Vyh. ... vyhláška 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, KO ... kriticky ohrožený, SO ... silně ohrožený, O ... ohrožený; ČS ... červený seznam (ŠTASTNÝ et al. 2017), CR ... kriticky ohrožený, EN ... ohrožený, VU ... zranitelný, NT ... téměř ohrožený; ES ... směrnice č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků, I ... druh uvedený v příloze I směrnice č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

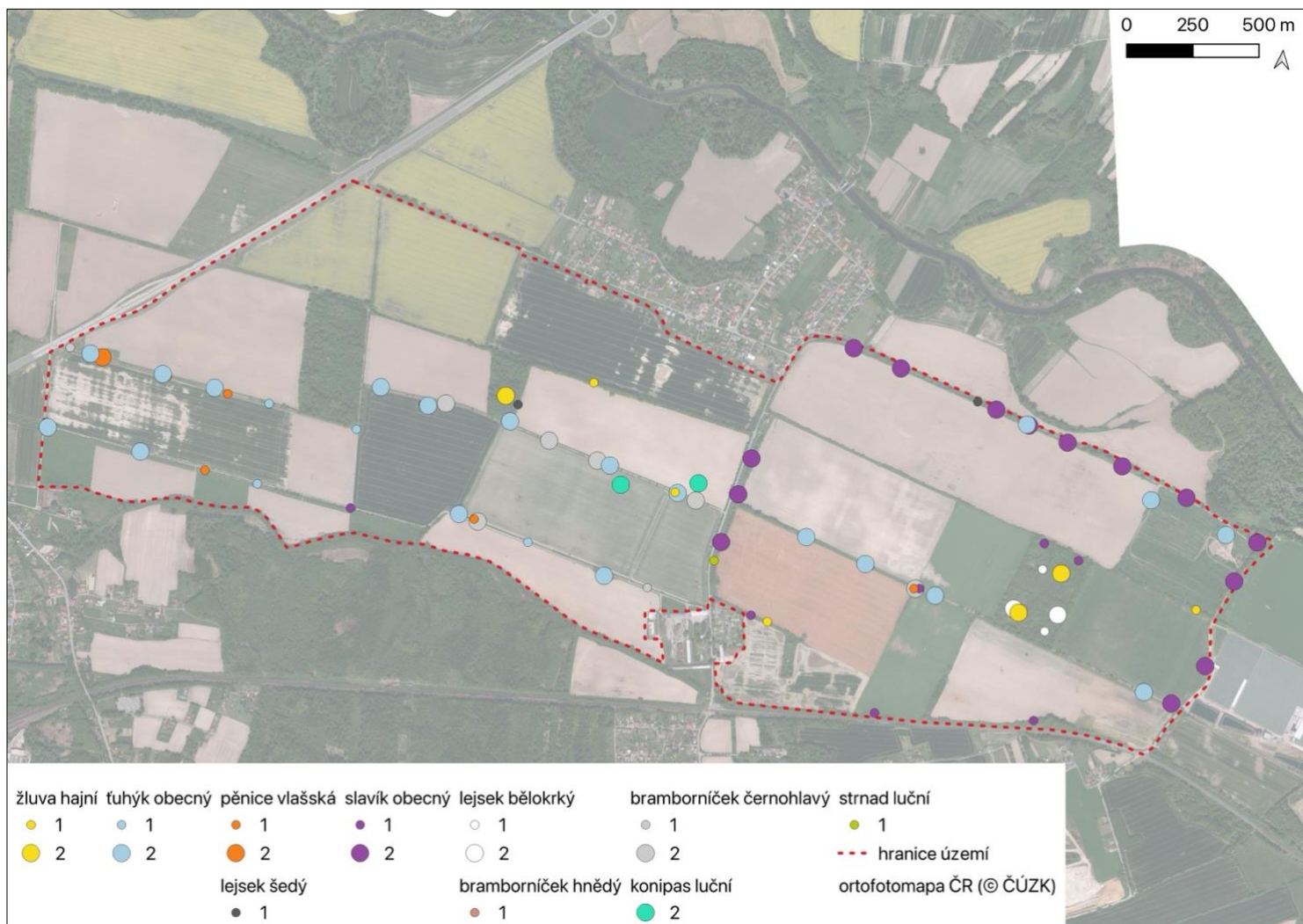
Mapa 1: Hranice zájmové oblasti, trasa kontroly a body akustického monitoringu

Mapa 2: Výskyt (1) či opakovaný výskyt (2) hnízdicích ochranářsky významných druhů nepěvců v místě záměru v období od 27. 4. do 12. 7. 2025

Mapa 3: Výskyt (1) či opakovaný výskyt (2) hnízdících ochranářsky významných druhů pěvců v místě záměru v období od 27. 4. do 12. 7. 2025

**Zpráva o doplňujícím ornitologickém průzkumu
Dolní Lutyně 2024**

Při ornitologickém průzkumu bylo provedeno 5 návštěv lokality (viz trasy níže), z toho čtyři návštěvy v ranních hodinách a jedna noční návštěva. Při ranních pochůzkách (29. 3., 31. 3., 13. 4., 20. 4. 2024) bylo chozeno pomalým krokem s dalekohledem a druhy ptáků byly zachycovány jak vizuálně, tak akusticky. Při nočním monitoringu (10. 4. 2024) byly z reproduktoru pouštěny hlasové nahrávky druhů sov v ulicích Martinovská, Boční, Neradská a Červinská) a poslouchány případné odezvy druhů. Nejvíce druhů a celkově i jedinců ptáků bylo v lesících uprostřed polí a především podél toku Lutyňky, kde se nachází i stromy s dutinami. Hodnotné jsou pro ptáky také keře a stromy podél polních cest.

Druhy pozorované navíc oproti průzkumu P. Molitora a spol:

- konipas horský (*Motacilla cinerea*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*)- 31. 3. 2024 na řece Olši, GPS: 49.9281617N, 18.4379539E
- luňák červený (*Milvus milvus*)- 31. 3. 2024, jedinec plachtící, hledající potravu nad polem, GPS: 49.9212200N, 18.3875822E
- drozd brávník (*Turdus viscivorus*)- 13. 4. 2024, 1 zpívající samec, GPS: 49.9231639N, 18.3927522E
- holub domácí (*Columba livia* f. *domestica*)- 13. 4. 2024, hejno cca 20 jedinců na poli, GPS: 49.9212575N, 18.3804353E

18. 12. 2024
Mgr. Veronika Labajová
Veronika Labajová

Foto č 1: konipas horský (*Motacilla cinerea*), 31. 3. 2024, řeka Olše,
GPS: 49.9281617N, 18.4379539E

Foto č. 2: čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*), 20. 4. 2024, pole u dálnice D1,
GPS: 49.9242522N, 18.3881936E

Foto č. 3: bramborníček černohlavý (*Saxicola torquata*), 20. 4. 2024, keře u polí Dolní Lutyně, GPS: 49.9219478N, 18.3983253E

Foto č. 4: pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*), 10.4.2024, keře u polí Dolní Lutyně, GPS: 49.9183558N, 18.3946775E

Foto č. 5: volavka popelavá (*Ardea cinerea*), 31. 3. 2024, přelet nad poli Dolní Lutyně, GPS: 49.9215747N, 18.3904503E

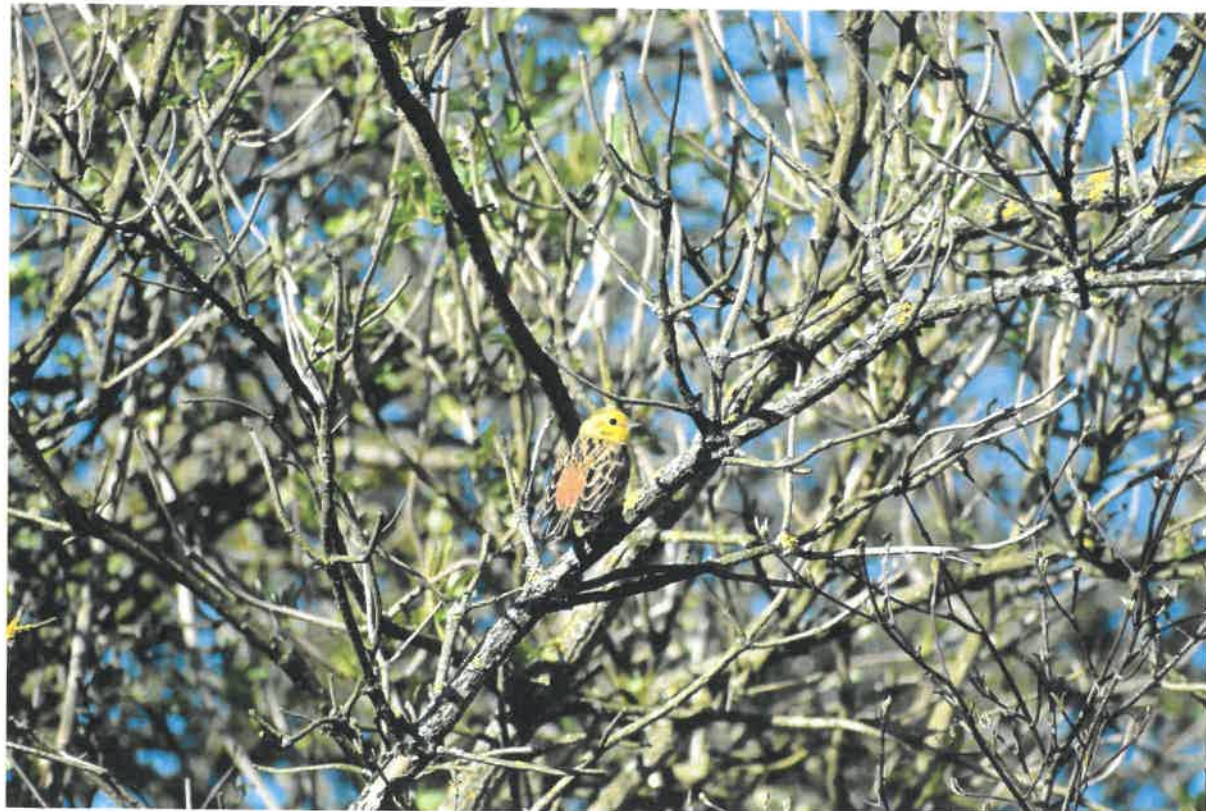
Foto č. 6: konipas bílý (*Motacilla alba*), 31. 3. 2024, Dolní Lutyně

Foto č. 7: sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*), 29. 3. 2024 les mezi poli Dolní Lutyně, GPS: 49.9216714N, 18.3930253E

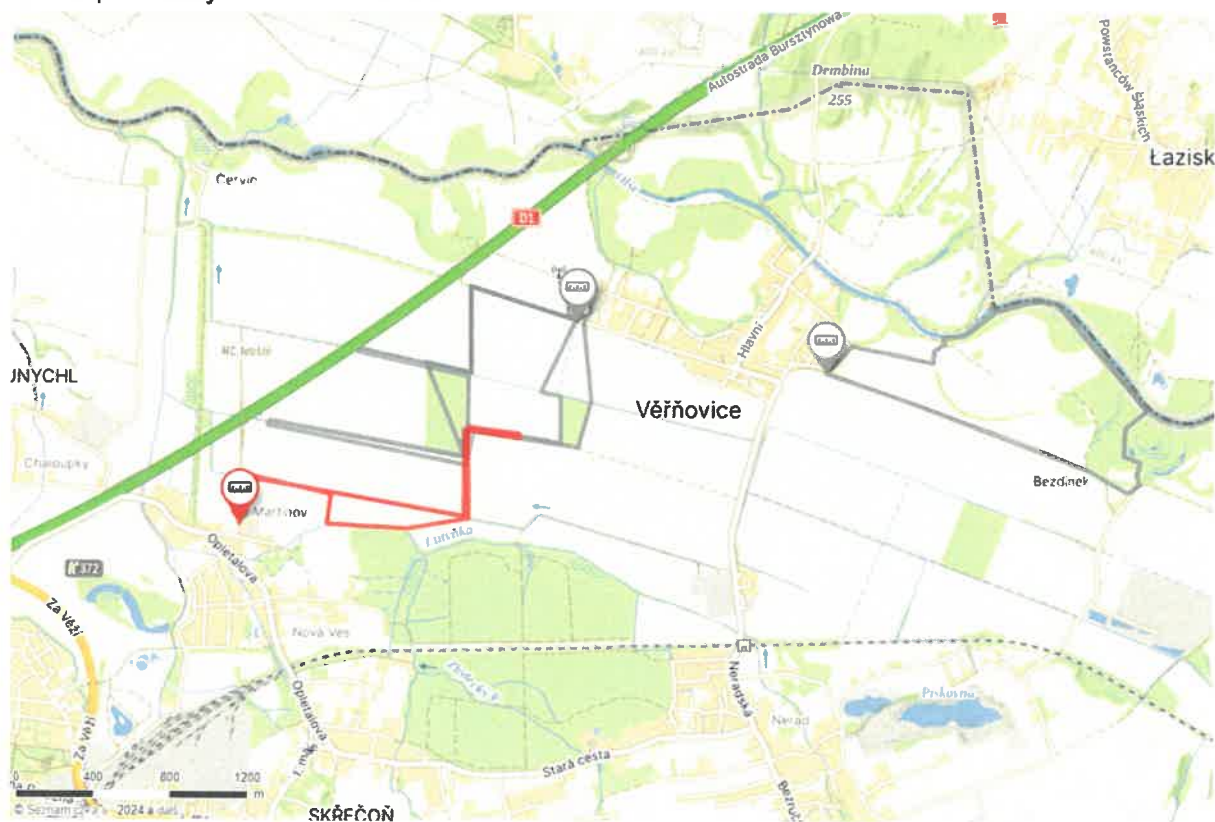

Foto č. 8: strnad obecný (*Emberiza citrinella*), 29. 3. 2024, stromy podél polí Dolní Lutyně, GPS: 49.9192511N, 18.3878503E

The map shows the Věřňovice area with the proposed red line for the railway station. Key features include the A1 highway (Autostrada Bursztynowa) running diagonally, the Věřňovský náhon river, and various local roads and settlements like Červená, Dembina, and Lazisk. The red line is highlighted, showing its path through the area and its connection to the existing railway network.

Trasa pochůzky č. 3: 13. 4. 2024

Trasa pochůzky č. 4: 20. 4. 2024

R. 12. 2024
Mgr. Veronika Lakšová
Veronika Lakšová

Rizika metodických rozporů a interpretace biologických dat v podkladech ZÚR č. 10 pro ochranu klíčových druhů (Dolní Lutyně)

Autor této studie vychází z analýzy prací Kočvara (2024), Kuras (2024), Hadlač et al. (2025), včetně Přílohy č. 1, a Frélich et al. (2025). V případech zjištěných rozporů v interpretaci dat a závěrech jsou výsledky těchto prací porovnávány se stínovými studiemi Choleva (2024), Molitor et al. (2024) a Molitor et al. (2025). Cílem studie je na vybraných příkladech identifikovat metodické a interpretační nedostatky vybraných částí hodnocení, zejména ve vztahu k výskytu a ochraně klíčových druhů živočichů a k posouzení významu území pro tyto druhy a jejich ochranu. Hlubší a komplexní analýzu rozporů je teprve nutno provést.

Ryby

Kočvara (2024) uvádí: „*Mimořádně cenným nálezem v území je piskoř pruhovaný (Misgurnus fossilis) – O, EN, II.*“ Autor druh opakovaně zaznamenal v toku Lutyňky v úseku jihozápadně od plánovaného podnikatelského parku a zároveň potvrdil jeho hojný výskyt v jižním melioračním kanálu až do vzdálenosti cca 600 m nad soutokem s Lutyňkou, kde byla populace odhadnuta minimálně na desítky jedinců. Autor dále konstatuje, že „*u tohoto druhu reálně hrozí zánik populace v území při negativním ovlivnění vodního režimu či fyzickém zničení melioračních příkopů, ve kterých se vyskytuje*“, což odpovídá porušení obecné ochrany dle § 5 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Zároveň však Kočvara (2024) uvádí, že „*zásah jako takový představuje pro ryby jednak dočasně negativní vliv ve fázi realizace záměru, zejména v podobě likvidace melioračních kanálů, přičemž významné je soustředění piskoře mimo plochu zásahu v jižním melioračním kanálu*“. Toto tvrzení je vnitřně rozporné.

Likvidaci melioračních kanálů nelze interpretovat jako **dočasně negativní zásah**, jde o **zásah nevratný**, vedoucí k trvalé ztrátě biotopu. Ačkoli autor uvádí, že piskoř pruhovaný nebyl zjištěn v severním melioračním kanálu, v metodické části studie nejsou uvedeny **GPS souřadnice profilu tohoto kanálu, časový rozsah průzkumu**, čímž ani **délka kontrolovaného úseku**, což znemožňuje nezávislé ověření tohoto závěru.

Současně je nutno odmítnout tvrzení, že by se jednalo o lokality mimo plochu zásahu. Podle Obrázku 1 (Frélich et al., 2024) se lokality výskytu piskoře pruhovaného **přímo překrývají s plánovanou trasou zóny DS104 – silnice I/67**, což by znamenalo **přímou likvidaci biotopu i celé místní populace druhu**.

Piskoř pruhovaný je mizejícím druhem evropských i českých vod (Šmejkal et al. 2025; Bezányiová & Choleva 2025; Choleva L., nepubl.). Zájmová populace představuje jedinou dosud známou dlouhodobě perspektivní populaci v celém povodí řeky Olše. Druh vodním prostředím migruje, jinde vyhledává specifické mikrohabitaty pro rozmnožování, jiný typ prostředí obývá po zbytek sezóny a zimování. Současně neexistuje odpovídající metodika,

která by spolehlivě instruovala nebo dokládala úspěšnost translokace, případně obsazení substitučního habitatu u tohoto druhu, jenž je mimořádně citlivý na odchyt, manipulaci i převoz. Relevanci významu ohrožení druhu v České republice a prioritní zájem státu na aktivizaci nezbytných kroků k ochraně populací piskoře pruhovaného recentně potvrzuje Ministerstvo životního prostředí ČR, Praha, a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, tedy instituce vystupující jako aplikační garanti probíhajícího projektu TA ČR „Prostředí pro život“ (SS07010366, 2024-2026) zaměřující se na celorepublikovou ochranu piskoře pruhovaného.

Závěr o míře dopadu záměru na piskoře pruhovaného ve zdrojových podkladech pro ZÚR č. 10 je metodicky problematický, vykazuje znaky podhodnocení rizika a je v rozporu s očekávanými dopady záměru na místní populaci druhu a s koncepčními kroky státu na ochranu tohoto druhu.

Obojživelníci

Kočvara (2024) uvádí: „*Významnou skutečností pro lokalitu a okolí je vymezení území EVL CZ0813457 Niva Olše–Věřňovice, kde je předmětem ochrany kuňka žlutobřichá (Bombina variegata) – SO, CR, II, IV.*“ Autor dále konstatuje, že druh z území EVL (bezprostředního okolí toku Olše) proniká a komunikuje na západ s nivou Odry a Lutyňky, zatímco jižně, v úseku uvažovaného podnikatelského parku, má pronikat pouze sporadicky. Na tomto základě je vyvozen závěr, že navrhovaný podnikatelský park nemůže negativně ovlivnit populaci druhu, a to ani z hlediska plošného záboru, ani z pohledu omezení migrace, která má probíhat v ose Olše mimo vlastní zásah.

Z práce i mapových podkladů Kočvary (2024) však vyplývá, že kuňka žlutobřichá z území EVL proniká a komunikuje rovněž **jižním směrem**, a to prostřednictvím nejméně šesti bodů výskytu situovaných **přímo v ploše uvažovaného záměru**, včetně nedávno doložené úspěšné reprodukce v lokalitě Bažantnice. Tento fakt je v přímém rozporu s tvrzením o „sporadickém“ pronikání druhu do zájmového území.

Biologie kuňky žlutobřiché je založena na **aktivní migraci**, vyhledávání **nestálých a periodických vodních ploch** a vytváření **nepočetných, prostorově rozptýlených mikropopulací**, jejichž dlouhodobá existence je podmíněna zachováním **konektivity v krajině** (srov. NDOP; Moravec 2019). Populace kuňky žlutobřiché v Dolní Lutyni se z tohoto hlediska chová zcela typicky, pokud jde o výskyt, distribuci i početnost (Choleva, 2024). Pro zachování funkční populace v EVL Niva Olše–Věřňovice proto není rozhodující skutečnost, že hlavní kumulace výskytů a rozmnožování leží převážně uvnitř hranic EVL, nýbrž to, zda budou mikropopulace v EVL a jejím okolí schopny **dlouhodobě udržet prostorovou a funkční konektivitu**.

Argument, že druh do zamýšlené plochy proniká pouze sporadicky, je v tomto kontextu **spekulativní** a není podložen metodicky adekvátním terénním ověřením. Skutečnost, zda se kuňky pohybují v prostoru polí plánovaného průmyslového parku a aktivně zde vyhledávají

potenciální vodní habitaty, by bylo možné potvrdit či vyvrátit pouze cíleným experimentálním sledováním, k němuž však nedošlo.

Sám autor Kočvara (2024) přitom uvádí příklad z okolí stavby TR Dětmárovice, kde se kuňka žlutobřichá dříve nevyskytovala, avšak po skrývkách ornice vznikly četné kaluže a během dvou let zde došlo k masivnímu nárůstu populace. Je však nutné zdůraznit, že deklarovaný „nevýskyt“ druhu před realizací stavby nebyl empiricky ověřen a představuje pouze domněnku autora. Kuňka žlutobřichá je navíc druhem, který přirozeně uniká pozornosti vzhledem ke své malé velikosti a kryptickému zbarvení.

Za biologicky obtížně obhajitelné lze považovat i tvrzení, že hlavní migrační osa kuňky žlutobřiché bude dlouhodobě a perspektivně vedena hustě urbanizovaným intravilánem Věřňovic (intenzivní zástavba, doprava, oplocení (podhrabové desky ano/ne?, sečení, přítomnost domácích zvířat), případně že by druh měl migrovat přes tok Olše, následně využít pravý břeh nivy a poté tok znovu překonat, jak naznačuje autor.

Závěry o „zanedbatelném vlivu“ záměru na naturový druh kuňku žlutobřichou v EVL i jejím bezprostředním okolí a o „nevzniknutí migrační bariéry“ v důsledku výstavby průmyslového parku jsou proto **vysoce interpretačně problematické, biologicky nedostatečně podložené a empiricky v území záměru neověřené.**

Ze stejné pozice je nutno hodnotit i závěry prací Kuras (2024), Frélich et al. (2025) a Hadač et al. (2025), které dopady záměru na kuňku žlutobřichou nevyhodnocují nezávisle, nýbrž přebírají průzkum a závěry studie Kočvara (2024). Vlivy na předmět ochrany EVL proto nemohou být věrohodně hodnoceny jako mírné až minimální.

Současně je nutno upozornit na další spekulativní a neověřené údaje autorů týkající se vlivu chemizace zemědělské krajiny a existence hybridní zóny v území. Autoři na jedné straně prakticky vylučují přítomnost druhu v zemědělských plochách zájmového území, a tím i negativní vliv záměru, na straně druhé však připouštějí, že výskyt kuňky v těchto plochách existuje a je významně omezován právě chemizací.

Na základě výše uvedeného nelze vyloučit, že realizací průmyslového parku Dolní Lutyně a navazujících koridorů dopravní a technické infrastruktury dojde k **závažnému až nevratnému poškození místní populace kuňky žlutobřiché**, s přímým negativním dopadem na její dlouhodobé přežívání v EVL Niva Olše–Věřňovice.

Ptáci

Ornitologický průzkum provedený Kočvarou (2024) postrádá odpovídající metodiku (metodika fakticky chybí), což zásadně omezuje jeho využitelnost pro další odborné a rozhodovací procesy. Ze studie není zřejmé, která data jsou výsledkem vlastních terénních pozorování autora a která jsou převzata z jiných zdrojů. Současně chybí základní náležitosti ornitologického průzkumu, jako jsou přesná data pozorování, lokalizace záznamů, biologicky

relevantní informace o výskytu jednotlivých druhů, odhady jejich početnosti či průkaznost stupně hnízdění.

Autor Kočvara (2024) se v rámci jednoho terénního programu pokusil během 24 deklarovaných sezónních návštěv roku 2024 současně zmapovat flóru, několik skupin bezobratlých, makrozoobentos, ryby, obojživelníky, plazy, ptáky a savce včetně netopýrů a současně hodnotit dopady rozsáhlého záměru a navrhopat mitigační opatření. Takto široce pojaté zadání neumožňuje provedení metodicky dostatečně kvalitního a skupinově specializovaného průzkumu, zejména u náročné skupiny ptáků.

Cílem této kapitoly není komplexní revize všech nesrovnalostí práce Kočvara (2024), ale upozornění na vybrané příklady zásadních metodických a interpretačních nedostatků ve vztahu ke skupině ptáků.

Zřejmě v důsledku absence odpovídající metodiky průzkumu ptáků unikla autorovi Kočvarovi (2024) přítomnost slavíka modráčka střeoevropského, předmětu ochrany ptačí oblasti CZ0811021 Heřmanský stav – Odra – Poolší (srov. Molitor et al. 2024). Tento nedostatek se následně promítá i do navazujících prací Kuras (2024), Frélich et al. (2025) a Hadač et al. (2025), které data Kočvary (2024) přebírají bez nezávislého ověření a tím dochází k dalšímu nesprávnému vyhodnocení výskytu a významu tohoto druhu v území.

Druhým klíčovým předmětem ochrany ptačí oblasti CZ0811021 je ledňáček říční. Autor Kočvara (2024), stejně jako autoři navazujících prací (Kuras 2024; Frélich et al. 2025; Hadač et al. 2025), opomněli adekvátně vyhodnotit možné dopady plánovaného průmyslového parku na tento druh, zejména ve vztahu k plánovaným odběrům užitkové vody z řeky Olše a k vypouštění odpadních vod zpět do toku. Autoři konstatují, že realizace záměru nepovede k dotčení hnízdního biotopu ani potravní základny ledňáčka říčního, a že tento předmět ochrany ptačí oblasti proto není předmětem dalšího posuzování. Tyto závěry jsou však učiněny bez znalosti objemů plánovaných odběrů vody, bez specifikace charakteru vypouštěných odpadních vod (např. eutrofizace, zasolení (viz. Opakované případy otrav ryb toxickými řasami v polské Odře), chemické zatížení) a bez adekvátního vyhodnocení dopadů na klíčovou potravní nabídku druhu, tj. populace drobných ryb v řece Olši. Za této situace nelze závěry autorů považovat za odborně podložené a je nezbytné je aktuálně přehodnotit, s finálním vyhodnocením až na základě konkrétních technických dat o vodním hospodářství průmyslového parku.

V rámci ornitologického hodnocení dále nebyla autorem zaznamenána přítomnost sovy pálené, u níž lze předpokládat využívání zemědělských ploch plánovaného průmyslového parku jako potravního stanoviště (Molitor et al. 2024, 2025). Autor rovněž opominul výskyt či možné hnízdění dalších ochranně významných druhů, jako je chřástal vodní, pěníce vlašská (pravděpodobné hnízdění dvou párů; Molitor et al. 2024), konipas luční (prokázané hnízdění), strnad luční, kulík říční (až pět párů; Molitor et al. 2024) či bramborníček hnědý. Zcela nedostatečně je reflektována silná populace čejky chocholaté (až 30 párů; Molitor et al. 2024; až 12 párů; Molitor et al. 2025), druhu dlouhodobě mizejícího z krajiny, jehož hnízdiště by realizací záměru zaniklo. Současně byly výrazně podhodnoceny počty hnízdících párů

tuhýka obecného a bramborníčka černohlavého a zcela nesprávně byl odhadnut rozsah hnízdění slavíka obecného, u něhož autor uvažuje dotčení jednoho páru, zatímco nezávislé průzkumy dokládají výskyt 17–18 hnízdních párů (Molitor et al. 2024, 2025).

Ze stejné pozice je nutno hodnotit i závěry prací Kuras (2024), Frélich et al. (2025) a Hadač et al. (2025), které dopady záměru na ptačí druhy nehodnotí nezávisle, nýbrž přebírají metodicky a fakticky nedostatečný průzkum a závěry studie Kočvara (2024). Rozporná tvrzení a závěry těchto prací je proto nezbytné podrobit nezávislému expertnímu přezkumu, neboť vykazují znaky konfirmačního zkreslení a v řadě případů směřují k podhodnocení rizik pro ochranu živočichů a zájmů ochrany přírody a krajiny.

Zpracoval

RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.

Katedra biologie a ekologie

Přírodovědecká fakulta

Ostravská univerzita

V Ostravě dne 30.12.2025

Literární zdroje:

Frélich et al. 2025. ZMĚNA Č. 10 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. Vyhodnocení vlivů na soustavu Natura 2000. Posouzení vlivů návrhu Změny č. 10 ZÚR Moravskoslezského kraje na soustavu Natura 2000. Dostupné z https://www.msk.cz/cs/temata/uzemni_planovani/zmena-c--10-zur-msk-18232/.

Hadlač et al. 2025. ZMĚNA Č. 10 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. VYHODNOCENÍ VLIVŮ NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ. ČÁST A. VYHODNOCENÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (SEA). Dostupné z https://www.msk.cz/cs/temata/uzemni_planovani/zmena-c--10-zur-msk-18232/.

Posouzení vlivů koncepce na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Choleva, L. 2024. Batrachologický průzkum území dotčeného záměrem vybudovat průmyslovou zónu „Park Lutyně“ v Dolní Lutyni s důrazem na předmět ochrany EVL. Ostravská univerzita, Ostrava, 10 s, II Přílohy. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Kočvara, R. 2024. Hodnocení podle ustanovení § 67 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění a § 7 vyhlášky č. 142/2018 Sb., v platném znění. Průmyslová zóna Dolní Lutyně.

Kuras, T. 2024. Strategický průmyslový park Dolní Lutyně - Posouzení vlivu koncepce podle § 45i zák. 114/1992 Sb., v platném znění, na předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí.

Molitor, P., Morav, E., Hánová, M. 2024. Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni. Ostrava, 15 s. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Molitor, P., Morav, E., Hánová, M. 2025. Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v roce 2025. Ostrava, 14 s. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Zhodnocení výsledků stínových studií vybraných skupin ptáků, obojživelníků a hmyzu v zemědělské krajině zamýšlené pro výstavbu průmyslového parku v Dolní Lutyni, a v přilehlém okolí

Za účelem zjištění složení avifauny zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni, konkrétně **ochranářsky významných druhů ptáků** a druhů přílohy I směrnice rady č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků, byly členy Slezské společnosti ornitologické provedeny dva průzkumy v hnízdních obdobích roku 2024 a 2015.

V rámci 10 každoročních celoplošných kontrol a mezinárodně uznávané metodiky byl v roce 2024 zjištěn výskyt 99 druhů ptáků (včetně přeletujících; Molitor et al. 2024). Se zohledněním doplňujícího ornitologického průzkumu bylo **jen v hnízdní sezóně 2024 zaznamenáno více než 100 ptačích druhů** (celkem 104) zájmové zemědělské krajiny. V rámci druhů nalezených Molitorem et al. (2024) celkem 64 druhů (65 %) na území hnízdilo. Mezi ptáky zemědělské krajiny patřilo 28 druhů (28 %) z celkového počtu, z čehož na území záměru hnízdilo 23 druhů. **Mezi druhy uvedené v příloze I směrnice o ptačích patří 14 druhů, přičemž šest druhů na území hnízdilo** (tab. 1). Z celkového počtu **40 druhů (40 %) je dle relevantních metodik ochranářsky významných – 28 druhů zvláště chráněných a 33 druhů figuruje v červeném seznamu ptáků** (tab. 1). Z ochranářsky významných druhů hnízdilo v místě záměru 18 druhů v počtu 97 párů, viz Výsledky. Z těchto 18 ochranářsky významných druhů potvrdil průzkum v roce 2025 (Molitor et al. 2025) u 13 druhů z opakovaný výskyt v hnízdní sezóně. Navíc byl potvrzen výskyt druhů významných pro potenciálně dotčení habitaty polní krajiny a melioračních kanálů, křepelky polní, chřástala vodního a strnada lučního.

Ptáci zemědělské krajiny patří mezi nejrychleji ubývající druhy nejen v ČR, ale i v Evropě. Na území určeném pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni patřila mezi ptáky zemědělské krajiny (Zámečník 2013; in Molitor et al. 2024) přibližně čtvrtina z celkového počtu zjištěných druhů, přičemž téměř všechny druhy vázané na tento typ prostředí na území hnízdily (Molitor et al. 2024). V roce 2024 byly v území dokumentovány **hnízdící projevy slavíka modráčka střeoevropského, což je cílový druh přilehlé ptačí oblasti Heřmanský stav - Odra – Poolší**. Druh zde buďto přímo hnízdí nebo jej využívá jako svou takovou cestu.

Obě studie (Molitor et al. 2024 a 2025) poukazují na ovlivnění hnízdního biotopu minimálně 13 zvláště chráněných druhů ptáků podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny a u řady z nich na přítomnost více hnízdních párů, a na zánik těchto stanovišť v případě realizace záměru v plánovaném rozsahu. Dále, studie upozorňují, že zástavba území rovněž zruší potravní stanoviště kriticky ohrožené čejky chocholaté, kulíka říčního, jeřába popelavého a sovy pálené, silně ohroženého konipasa lučního a ohroženého čápa bílého a motáka pochopa, i dalších ochranářsky významných druhů ptáků uvedených v Červeném seznamu (ŠTASTNÝ et al. 2017).

V souladu s přílohou I směrnice rady č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků v hnízdním období roku 2024 upozorňujeme na nutnost zohlednit v procesu schvalování ZUR. Č. 10 provedené ornitologické studie (Molitor et al. 2024, Molitor et al. 2025, s doplněním dat Labajová 2024), které byly v území provedeny metodikou odpovídající standardům mapování výskytu ptačích druhů v hnízdní sezóně.

V období měsíců duben až říjen 2024 byl **ve vybraném území obce Dolní Lutyně, k.ú. Dolní Lutyně a k.ú. Věřňovice, zaznamenán výskyt devíti druhů obojživelníků (Choleva 2024)**. Osm nalezených druhů obojživelníků patří mezi zákonem zvláště chráněné druhy (kategorie O, SO, KO), devátý druh skokan hnědý je ohrožený (VU) v rámci Červeného seznamu (tab. 2). Z Červeného seznamu, vypovídajícího o aktuální míře ohrožení živočichů, se zde vyskytují druhy od stupně ochrany téměř ohrožený (NT) až po kriticky ohrožený (CR). V nejpřísnější kategorii ohrožení (kriticky ohrožený) se nachází přítomný druh **kuňka žlutobřichá, který je současně druhem naturovým přílehlácké EVL v rámci soustavy Natura 2000**. Přímo v zájmovém území ve vztahu k záměru druh nalezen nebyl, v přílehlé EVL pro tento druh se však vyskytuje rozptýleně podél celé EVL. Přední světový odborník na tento druh, Prof. J. Szymura (emerit. prof. na Jagiellonian University, Krakow; pers comm.) zde při osobní konzultaci výsledků a popisu záměru upozorňuje na důležitost zachování mozaikové krajiny a průchodnosti (konektivity) mezi populacemi. **Vzhledem k tomu, že dotčený druh je předmětem ochrany evropsky významné lokality v rámci soustavy Natura 2000, je Česká republika závazně povinná zajistit zachování jeho příznivého stavu ochrany. Jakýkoli záměr, který může vést ke zhoršení biotopových podmínek nebo funkční integrity lokality, je v rozporu s právním rámcem soustavy Natura 2000. Důkazní břemeno zde nese investor/stát.**

Ve vztahu k plánovanému záměru upozorňuje autor studie na dokumentovaný rozptýl druhů v krajině a na možný zábor volné krajiny výstavbou a vznik migračních bariér. Významným územím s početným výskytem obojživelníků v pozdní sezóně se ukázala také pole v DP2 (viz Choleva 2024), což poukazuje na skutečnost, že zde obojživelníci migrují také po ní krajinou. **Pole v zájmovém území z pohledu migrace obojživelníků však adekvátně studována nebyla.** Nález skokana zeleného v Lutyně i místní vodoteč poukazuje na možnost využívání této vodoteče některými druhy zvláště chráněných obojživelníků i k zimování, což si vyžaduje samostatný průzkum. Autor poukazuje na nutnost je zachovat konektivitu mezi těmito územími, neboť některé plochy slouží jako rozmnožiště, zatímco jiné, zejména terestrické, jako zdroj potravy či zimování (vodoteče, terestrické habitaty).

V rámci entomologického průzkumu (Kočárek 2024) autor očekává **vliv na lokální populaci lesáka rumělkového**. Jelikož by se jednalo o plošné kácení dotčených remízů, viz studie, budou zničeny části populace obývajících dotčené porosty. Vzhledem k výskytu v okolních porostech autor uvádí, že nedojde k vyhubení místní populace, může však dojít k jejímu oslabení. Autor očekává **vliv na lokální populaci páchníka hnědého**: „Vzhledem k návaznosti posuzované lokality na EVL Niva Olše – Věřňovice vyhlášené pro ochranu evropsky chráněného brouka páchníka hnědého, bude ochuzena nabídka perspektivně vhodných biotopů pro jeho budoucí výskyt v širší oblasti. Pro trvalé přežívání populace páchníka hnědého jsou nezbytné rozsáhlé rozvolněné porosty s věkově diferencovanou strukturou, která bude permanentně poskytovat vhodné senescentní stromy. Posuzovaný porost by se do vhodného stadia měl dostat v horizontu 50-100 let. Vykácením porostu tedy dojde k zásahu do širšího komplexu biotopu tohoto druhu, který bude ochuzen o výhledově vhodné biotopy potřebné k zajištění senescentních dřevin v budoucnosti. Vzhledem k tomu, že současná populace páchníka hnědého v EVL přežívá na hranici dlouhodobé udržitelnosti, může hrát negativní roli riziko spojené se zvýšenou intenzitou dopravy na hranici EVL. Jelikož mají páchníci nízkou doletovou vzdálenost několika set metrů a páchníci obecně špatně létají, rizikem je pro ně zvýšený provoz na přílehlých komunikacích, který může vést k usmrcování létajících brouků.“

Zpracoval

RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.

Katedra biologie a ekologie

Přírodovědecká fakulta

Ostravská univerzita

V Ostravě dne 29.12.2025

Použitá literatura:

Choleva, L. 2024. Batrachologický průzkum území dotčeného záměrem vybudovat průmyslovou zónu „Park Lutyně“ v Dolní Lutyni s důrazem na předmět ochrany EVL. Ostravská univerzita, Ostrava, 10 s, II Přílohy. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Kočárek, P. 2024. Entomologický průzkum lesních porostů dotčených záměrem vybudování průmyslové zóny v Dolní Lutyni. Ostravská univerzita, Ostrava, 7 s. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Labajová, V. 2024. Zpráva o doplňujícím ornitologickém průzkumu Dolní Lutyně 2024. Ostravská univerzita, Ostrava, 7 s. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Molitor, P., Morav, E., Hánová, M. 2024. Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni. Ostrava, 15 s. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

Molitor, P., Morav, E., Hánová, M. 2025. Ornitologický průzkum zamýšleného území pro výstavbu gigafactory v Dolní Lutyni v roce 2025. Ostrava, 14 s. Depon. Obec Dolní Lutyně. Nepubl.

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

**Batrachologický průzkum území dotčeného záměrem
vybudovat průmyslovou zónu „Park Lutyně“ v Dolní Lutyni
s důrazem na předmět ochrany EVL**

zadavatel:
Obec Dolní Lutyně

V Ostravě 15.11.2024

zpracovatel: RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D.

Katedra biologie a ekologie Prf OU

1. ÚVOD

Předmětem provedeného výzkumu byl inventarizační biologický průzkum obojživelníků s důrazem na předmět ochrany EVL (Evropsky významné lokality) nacházející se v katastru obce Dolní Lutyně. Účelem této studie bylo získat data o stavbou zasažených druzích, biotopech a stanovištích, o rozsahu zásahu ve vztahu k populacím chráněných a ochranně významných druhů, biotopů a stanovišť, zejména pak ve vztahu k předmětům ochrany EVL. Stavbou se rozumí zamýšlený „Park Lutyně“ v katastru obce Dolní Lutyně se zájmovými plochami území definovanými jako 1. ETAPA a 2. ETAPA v mapových podkladech prezentovaných na oficiálních webových stránkách projektu <https://www.parklutyne.cz/>. Biologický průzkum zahrnul také navazující širší okolí zájmového území s ohledem na výskyt a biologii životních nároků mapovaných druhů živočichů. Na základě získaných údajů hodnocení vlivu zásahu na živočišné druhy, přírodu a krajinu budou navrženy možnosti provedení kompenzačních opatření a návrh těchto opatření se stanovením druhu, umístění a rozsahu. Data zahrnují aktuální terénní údaje celé vegetační sezóny 2024 a starší referenční data z veřejných databází.

2. METODIKA

Inventarizační průzkum výskytu obojživelníků a plazů v zájmovém území obce Dolní Lutyně, k.ú. Dolní Lutyně a k.ú. Věřňovice probíhal opakovanými návštěvami během sezóny roku 2024 (duben – říjen). Za **denního světla byla aktivně vyhledávána vývojová stadia jak přímým pozorováním (včetně úkrytů pod kameny, dřevem aj.), tak akusticky (hlasy žab)**. Za **tmy** pak bylo území navštěvováno k naslouchání **vokalizujících** samců **žab**, svítilnou byl **prosvětlována** vodní **hladina mokřadu i suchozemské části** území.

Jedinci byli přímo v terénu determinováni **okometricky**, při odchytu **ruční teleskopickou sítí** (Telescopic Pond Net, NHBS) byli **determinováni** v ruce a **vypuštěni na místě zpět**. Při návštěvách byl rovněž zaznamenáván **odhad velikosti populací obojživelníků a plazů** na základě počtu viděných či slyšených jedinců. Lokalizace pozorovaných jedinců jednotlivých druhů v území byla rozdělena na dílčí plochy (DP).

Přehled návštěv na lokalitě (úhrnem 11 návštěv) zobrazuje tab. 1 a kombinuje denní i noční mapování DP. Čas strávený v území při jedné denní nebo jedné noční návštěvě činil 120 – 240 minut. Pokud to situace při zaznamenání druhu umožnila (jedinec byl odchycen či přítomen ve fotograficky zachytitelné vzdálenosti), pořízena byla fotodokumentace druhového nálezu a ta předána zadavateli.

Tab. 1: Přehled návštěv v rámci mapování vybraného území obce Dolní Lutyně v roce 2024

Návštěva	Dílčí plocha (DP); číslo DP koresponduje s mapovými přílohami	Datum	Návštěva denní (D), noční (N)	Způsob mapování
1	DP3, DP6	29.4.	N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
2	DP1, DP2	30.4.	D, N	Akustický poslech, přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
3	DP3, DP6	9.5.	D, N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
4	DP3	24.5.	N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
5	DP2, DP4, DP6	25.5.	N	Akustický poslech, přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
6	DP5	26.5.	N	Akustický poslech, přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
7	DP6	14.8.	N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy

8	DP1	15. 8.	N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
9	DP2, DP3, DP4, DP6	16.8.	N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
10	DP3, DP4, DP5	17.10.	N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy
11	DP3	17.5.	D, N	Přímé vyhledávání jedinců, prosvětlování svítilnou za tmy

2. VÝSLEDKY A DISKUSE

SEZNAM ZJIŠTĚNÝCH TAXONŮ

V období duben až říjen 2024 byl v zájmovém území obce Dolní Lutyně zaznamenán výskyt **devíti druhů obojživelníků**, z toho jeden druh kuňky, dva druhy ropuch, jeden druh rosničky a pět druhů skokanů, viz fotodokumentace. U sedmi druhů (k. obecná, rop. zelená, ros. zelená, s. štihlý, s. krátkonohý, s. zelený, s. skřehotavý) byla **prokázána úspěšná reprodukce** s fotodokumentačně doloženými nálezy larválních, metamorfovaných či juvenilních toho ročních stádií (viz Přílohy mapa 1 a fotodokumentace). S výjimkou skokana hnědého (v Červeném seznamu veden jako ohrožený; VU) patří osm nalezených druhů obojživelníků mezi zákonem zvláště chráněné druhy (tab. 2) kategorií ohrožený, silně ohrožený a kriticky ohrožený. Z Červeného seznamu se zde nacházejí druhy od stupně ochrany téměř ohrožený (NT) až po kriticky ohrožený (CR).

Tab. 2: Přehled zjištěných druhů obojživelníků s kategoriemi ohrožení a výskytem ve vybraném území obce Dolní Lutyně v období duben až říjen 2024

Český název	Latinský název	Kategorie ohrožení: červený seznam / vyhláška	Datum potvrzeného výskytu v dílčích plochách (DP) vybraného území obce Dolní Lutyně a čas pozorování (den (D)/noc (N)); (situace viz zobrazení území viz mapa 1)
Kuňka žlutobřichá	<i>Bombina variegata</i>	CR / SO	29.4 DP6 (D), 30.4. DP1 (N), 30.4. DP2 (N), 14.8. DP6 (N), 15.8. DP1 (N), 16.8. DP2 (N)
Ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>	VU / O	30.4. DP1 (N), 25.5. DP4 (N)
Ropucha zelená	<i>Bufotes viridis</i>	EN / SO	30.4. DP1 (N), 25.5. DP4 (N), 16.8. DP2 (N)
Rosnička zelená	<i>Hyla arborea</i>	NT / SO	30.4. DP1 (N), 30.4. DP2 (N), 26.5. DP5 (N)
Skokan hnědý	<i>Rana temporaria</i>	VU / -	16.8. DP3 (N)
Skokan štihlý	<i>Rana dalmatina</i>	NT/SO	30.4. DP1 (N), 30.4. DP2 (N), 14.8. DP6 (N), 16.8. DP2 (N)
Skokan krátkonohý	<i>Pelophylax lessonae</i>	VU / SO	30.4. DP1 (N), 30.4. DP2 (N), 25.5. DP5 (N), 26.5. DP5 (N), 15.8. DP1 (N), 16.8. DP2 (N)
Skokan zelený	<i>Pelophylax esculentus</i>	NT / SO	30.4. DP1 (N), 30.4. DP2 (N), 25.5. DP5, 26.5. DP5 (N), 14.8. DP6 (N), 15.8. DP1 (N), 16.8. DP3 (N), 16.8. DP2 (N), 20.10. DP3 (N)
Skokan skřehotavý	<i>Pelophylax ridibundus</i>	NT / KO	30.4. DP1 (N), 30.4. DP2 (N), 25.5. DP5, 26.5. DP5 (N), 14.8. DP6 (N), 15.8. DP1 (N), 16.8. DP2 (N), 17.10.
Celkem 9 druhů obojživelníků Celkem 8 druhů obojživelníků (k. obecná, rop. zelená, ros. zelená, s. štihlý, tři druhy skokanů rodu <i>Pelophylax</i>) s prokázanou úspěšnou reprodukcí v území			

Vysvětlivky: CR – kriticky ohrožený (critically endangered), EN – ohrožený (endangered), VU – zranitelný (vulnerable), NT – téměř ohrožený (near threatened) (dle Jeřábková et al. 2017); O – ohrožený, SO – silně ohrožený, KO – kriticky ohrožený (sensu zák. 114/1992 Sb.).

KOMENTÁŘ K OBOJŽIVELNÍKŮM

Kuňka žlutobřichá (*Bombina variegata*)

Populace. Dospělci druhu pozorováni opakovaně, avšak nehojně. Centrum výskytu druhu je DP1, DP2 a DP6. Konzervativním odhadem aktuální velikosti populace jde řádově o jedince (DP6) až nižší desítky jedinců (DP1 a DP2). Nehojný roztroušený výskyt v území odpovídající povaze druhu vyhledávat obývat pionýrské dočasně zavodněné mokřadní mikrohabitaty a naopak vyhýbající se permanentním větším vodním plochám.

Biotop. Úspěšné rozmnožování výhradně v habitatu typu kaluže a vyjeté zavodněné koleje V DP1, DP2 a DP6. Opakované pozorování páření dospělců v amplexu, a nálezy pulců, metamorfuujících jedinců toho ročních metamorfovaných jedinců a juvenilů ve všech třech DP. Pozorované rozšíření poukazuje na rozptýl jedinců napříč studovaným územím, což je nutno vzít v potaz při místní ochraně druhu, respektive ochraně habitatů pro zajištění konektivity mezi populacemi a v krajině.

Ropucha obecná (*Bufo bufo*)

Populace a biotop. Populace nepozorována, zaznamenáni pouze jednotliví adultní jedinci, jeden v DP1 vodní plochy šterkovny a druhý při okraji intravilánu Věřňovic (DP4). Rozmnožování toho roku neprokázáno.

Ropucha zelená (*Bufo viridis*)

Populace a biotop. Zaznamenáni jak jednotliví dospělci, tak toho roční metamorfovaní jedinci, i juvenilové, potvrzující přítomnost rozmnožující se populaci s centrem výskytu a reprodukce v aktivní šterkovně DP1. V dalších DP nehojný roztroušený výskyt typu pozorování juvenilů v polní krajině DP2 a dospělce v centru intravilánu Věřňovic (DP4). Konzervativním odhadem aktuální velikosti populace jde řádově o nižší desítky jedinců (DP1).

Rosnička zelená (*Hyla arborea*)

Populace a biotop. Druh opakovaně akusticky zaznamenán během sezóny. V jarním období odhadem několik až několik nižších desítek vokalizujících samců v DP1, DP2 a DP5. Pozorován amplexus v DP2. Úspěšné rozmnožování neprokázáno, ale je v daných DP pravděpodobné. Tyxpicky přítomná ve vodních plochách šterkovny, vzácně i zavodněných vyjetých kolejích v DP2.

Skokan hnědý (*Rana temporaria*)

Populace a biotop. Pozorován pouze jeden jedinec na břehu Lutyňky v DP3. Zahájení mapování až v dubnu 2024 však mohlo při charakteru rozmnožování skokanů hnědých (toho roku díky teplému únoru a březnu) způsobit, že reprodukce druhu proběhla již před začátkem mapování. Přímo v toku Lutyňky je možno předpokládat zimování druhu.

Skokan krátkonohý (*Pelophylax lessonae*)

Populace a biotop. Náslechem zaznamenáni vokalizující samci v počtu řádově maximálně několika jedinců během vegetační sezóny z prostoru zejména vodních ploch odstavených slepých ramen v DP1 a D2, částečně také v prostoru vodních ploch šterkovny DP1 a DP2 a dále rozsáhlého mokřadu v DP5. Z genetické podstaty zde pozorovaná přítomnost samic skokana zeleného potvrzuje

výskyt v ČR typické smíšené populace skokana krátkonohého a skokana zeleného (samice skokana zeleného jsou reprodukčně závislé na samcích skokana krátkonohého), a je tudíž možno i pozorované juvenilní a subadultní jedince v těchto dílčích plochách považovat za potomky jak skokana krátkonohého, tak skokana zeleného, ačkoli se v tomto vývojovém stádiu morfologicky špatně rozlišují. Odhadem se jedná řádově o jedince až nízké desítky skokanů krátkonohých a o nevelkou, avšak funkční populaci. Juvenilní a subadultní jedinci pozorováni také migrující polní krajinou (DP2) a jako obyvatelé dočasných vodních ploch, zavodněných vyjetých kolejí a kaluží na místních polních cestách.

Skokan zelený (*Pelophylax esculentus*)

Populace a biotop. Náslechem zaznamenání vokalizující samci v počtu řádově desítek jedinců během vegetační sezóny z prostoru zejména vodních ploch šterkovny DP1 a DP2 a dále rozsáhlého mokřadu v DP5. Přímou pozorování a dokumentování dospělci obojího pohlaví. Z genetické podstaty zde pozorovaná přítomnost dvou typů samců skokana zeleného potvrzuje výskyt v ČR jak typické smíšené populace se skokanem krátkonohým, tak se skokanem skřehotavým (takovíto samci skokana zeleného jsou reprodukčně závislé na samicích skokana skřehotavého). V DP1 a DP2 byli pozorováni juvenilní a subadultní jedinci. Odhadem se jedná řádově o populaci velikosti minimálně vysokých desítek skokanů a o reprodukčně funkční smíšené populace. Juvenilní a subadultní jedinci pozorováni také migrující polní krajinou (DP2) a jako obyvatelé dočasných vodních ploch, zavodněných vyjetých kolejí a kaluží na místních polních cestách.

Skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*)

Populace. Náslechem zaznamenání vokalizující samci v počtu řádově desítek jedinců během vegetační sezóny z prostoru zejména vodních ploch šterkovny DP1 a DP2 a dále rozsáhlého mokřadu v DP5 a při řece Olši v DP6. Také přímou pozorování a dokumentování dospělí jedinci jak samců, tak samic. Z genetické podstaty se zde se samicemi skokana skřehotavého reprodukce účastní jak samci skokana skřehotavého, tak samci skokana zeleného a v daných DP se vyskytují syntopicky až všechny tři taxony tzv. vodních skokanů, tj., s. krátkonohý, s. zelený (hybridní taxon rodičovských druhů právě s. krátkonohého a s. skřehotavého) a s. skřehotavý. Odhadem se jedná řádově o populaci velikosti minimálně vysokých desítek skokanů a o reprodukčně funkční smíšené populace. Juvenilní a subadultní jedinci pozorováni také migrující polní krajinou (DP2) a jako obyvatelé dočasných vodních ploch, zavodněných vyjetých kolejí a kaluží na místních polních cestách.

ZHODNOCENÍ DRUHŮ A VÝZNAMU ÚZEMÍ PRO JEJICH OCHRANU

V období měsíců duben až říjen 2024 byl ve vybraném území obce Dolní Lutyně, k.ú. Dolní Lutyně a k.ú. Věřňovice, zaznamenán **výskyt devíti druhů obojživelníků**. Osm nalezených druhů obojživelníků patří mezi zákonem zvláště chráněné druhy (kategorie O, SO, KO), devátý druh skokan hnědý je ohrožený (VU) v rámci Červeného seznamu (tab. 2). Z Červeného seznamu, vypovídajícího o aktuální míře ohrožení živočichů, se zde vyskytují druhy od stupně ochrany téměř ohrožený (NT) až po kriticky ohrožený (CR). V nejpřísnější kategorii ohrožení (kriticky ohrožený) se nachází přítomný druh k. žlutobřichá, který je současně druhem naturovým přiléhající EVL v rámci soustavy Natura 2000.

Cenným zjištěním z pohledu životního prostředí zachování biologické rozmanitosti kulturní krajiny je skutečnost, že přinejmenším sedm druhů obojživelníků (k. obecná, rop. zelená, ros. zelená, s. štíhlý, s. krátkonohý, s. zelený, s. skřehotavý) se v území nejen vyskytuje, nýbrž zde má

prosperující a reprodukčně aktivní populace. Pro další pozorované druhy r. obecnou a s. hnědého je území minimálně dočasným refugiem. Z pohledu batrachofauny je tímto územím lokálně významné. Přítomná EVL Niva Olše – Věřňovice plní svou klíčovou roli udržet a zachovat prosperující populaci kuňky žlutobřiché právě v levobřežním prostoru nivy Olše v k.ú. Dolní Lutyně a Věřňovice. V dalších katastrálních územích, na kterých se EVL nachází jako je k.ú. Dětmárovice, Kopytov, Skřečůň, a Závada nad Olší se naturový druh kuňka žlutobřichá trvale nevyskytuje, či jen okrajově.

OHROŽUJÍCÍ FAKTORY A NÁVRH KOMPENZAČNÍCH OPATŘENÍ

Na lokální batrachofaunu působí a mohou působit významné negativní faktory zasluhující pozornost:

1. Zazemněné odstavené meandry původního koryta řeky Olše

Stav a negativní vliv. V k.ú. Věřňovice se nachází několik fragmentů původního meandrujícího toku řeky Olše, která byla v minulosti regulována a napříměna. Negativním dopadem je pokračující erozní zahlubování koryta řeky, což odvodňuje okolní krajinu včetně dnes výše položených slepých ramen. Ty se naplňují pouze srážkovou vodou a z důvodu silného zazemnění a pokročilé eutrofizace v průběhu sezóny vysychají, z toho některé úplně.

Návrh managementu. Navrátit Olši zpět do původního koryta tam, kde to je možné, tím zvýšit zahloubený tok na původní stav. Odbahnit a prohloubit zbylé zazemněné fragmenty meandrů a poskytnout tím mokřadní a na vodu vázaným druhům vhodné podmínky k životu.

2. Zavážení drobných tůní, kaluží, terénních depresí a vyjetých kolejí

Stav a negativní vliv. V k.ú. Věřňovice dochází zejména v oblasti Bezdínku k zavážení kaluží, terénních depresí a vyjetých kolejí stavebním materiálem. Ty jsou zde klíčové pro přežívání druhů jako je kuňka žlutobřichá, ale i dalších. Urbanistickým rozvojem území hrozí, že dojde k vyasfaltování dnes nezpevněných polních cest, v jejichž kalužích nacházejí časnější vývojová stadia obojživelníků úkryt.

Návrh managementu. Zastavit zavážení kaluží, terénních depresí a vyjetých kolejí stavebním materiálem nebo dohodnout s vlastníky kompenzační opatření pro klíčové zachování zavodněných drobných půdních depresí v oblasti Bezdínku či jinde.

3. Zábor volné krajiny výstavbou a vznik migračních bariér

Stav a negativní vliv. Zaznamenán byl rozptýlený výskyt jedinců obojživelníků napříč studovanou krajinou. Potvrzena byla reprodukce obojživelníků ve vodách stojatých, a to i v lokálně klíčových drobných vodních plochách a zavodněných terénních depresích. Předpokladem je zimování některých druhů v místních vodotečích. Výskyt naturového druhu kuňky žlutobřiché je nesouvislý a negativní vliv bude mít izolace populací urbanizací a tvorbou migračních bariér, což může vést k vymizení druhu z EVL. Vysoký počet jedinců několika druhů obojživelníků včetně početných metamorfovaných juvenilů byl zaznamenán v DP1 a zejména DP2 při pohybu a migraci polní krajinou (kukuřičné pole), včetně využívání zavodněných půdních depresí vyjetých zemědělskou technikou.

Návrh managementu. Důležité je zde zachovat průchodnosti zemědělskou krajinou, zejména v ose EVL, podél vodotečí a mezi vodotečemi (Lutyňka, bezejmenný tok protínající silniční spojení mezi katastry Dolní Lutyně a Věřňovice) a prostorem EVL a řekou Olše. Umožnit i takovým druhům, jako jsou obojživelníci, průchodnost dostatečně kapacitními propustky pod místními komunikacemi včetně cyklostezek, aj.

3. SOUHRN POZNATKŮ

Zjištěné druhy a velikost populací druhů. V období duben až říjen 2024 byl v zájmovém území obce Dolní Lutyně zaznamenán **výskyt devíti druhů obojživelníků**, z toho jeden druh kuňky, dva druhy ropuch, jeden druh rosničky a pět druhů skokanů. U **sedmi druhů byla prokázána úspěšná reprodukce** s fotodokumentačně doloženými nálezy larválních, metamorfovaných či juvenilních toho ročních stádií. S výjimkou skokana hnědého patří osm nalezených druhů obojživelníků mezi zákonem zvláště chráněné druhy kategorií ohrožený, silně ohrožený a kriticky ohrožený. Z Červeného seznamu se zde nacházejí druhy od stupně ochrany téměř ohrožený (NT) až po kriticky ohrožený (CR). Obecně je možno napříč zjištěnými druhy odhadnout populační velikosti minimálně v rádech jedinců až desítek adultních jedinců/druh.

Biotopy. Cenný je celý propojený komplex biotopů EVL a bezprostředního navazujících území a dále vodní toky včetně drobných vodotečí. Nutnost je zde zachovat konektivitu mezi těmito územími, neboť některé plochy slouží jako rozmnožiště, zatímco jiné, zejména terestrické, jako zdroj potravy či zimování (vodoteče, terestrické habitaty). Významným územím s početným výskytem obojživelníků v pozdní sezóně se ukázala také pole v **DP2**, což poukazuje na skutečnost, že **zde obojživelníci migrují také po polní krajinou**.

Ohrožující faktory. Negativním stavem vyžadující pozornost a nápravu jsou zazemněné vysychající odstavené meandry původního koryta řeky Olše; dále zavážení drobných tůní, kaluží, terénních depresí a vyjetých kolejí, které jsou klíčové pro přežívání některých druhů a úkrytem pro zejména časnější vývojová stadia obojživelníků; ohrožujícím faktorem by byl také zabor volné krajiny výstavbou v míře, že by došlo ke vzniku migračních bariér mezi populacemi obojživelníků, především pak naturového druhu, a ke vzniku migračních bariér mezi vodotečemi a prostorem EVL. Ohrožujícím faktorem by bylo vyasfaltování místních nezpevněných komunikací a polních cest bez kompenzační náhrady vytvořených zavodněných terénních depresí podél těchto komunikací a bez možnosti bezpečného průchodu pro obojživelníky pod komunikacemi a cyklostezkami kapacitními propustky.

Návrh managementu. Navrátit Olši zpět do původního koryta tam, kde to je možné, tím zvýšit zahlučený tok na původní stav. Odbahnit a prohloubit zbylé zazemněné fragmenty meandrů a poskytnout tím mokřadní a na vodu vázaným druhům vhodné podmínky k životu; Zastavit zavážení kaluží, terénních depresí a vyjetých kolejí stavebním materiálem nebo dohodnout s vlastníky kompenzační opatření pro klíčové zachování zavodněných drobných půdních depresí v oblasti Bezdínku a v území obecně. Zachovat průchodnost krajinou, zejména v ose EVL, podél vodotečí a mezi vodotečemi (Lutyňka, bezejmenný tok protínající silniční spojení mezi katastry Dolní Lutyně a Věřňovice, prostorem EVL a řekou Olše. Umožnit i takovým druhům, jako jsou obojživelníci, průchodnost dostatečně kapacitními propustky pod místními komunikacemi včetně cyklostezek, aj.

4. ZDROJE

AOPK ČR 2024. *Nálezová databáze ochrany přírody* [on-line]. [2024], [cit. 2024-09-15]. Dostupné z: <portal.nature.cz>.

JEŘÁBKOVÁ L., KRÁSA A., ZAVADIL V., MIKÁTOVÁ B. & R. ROZÍNEK. 2017. Červený seznam obojživelníků a plazů České republiky [Red list of amphibians and reptiles of the Czech Republic]. Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Obratlovci [Red List of Threatened Species of the Czech Republic. Vertebrates]. *Příroda*, č. 34, s. 83–106.

MORAVEC, J. (ED.) ET AL. 2015. FAUNA ČR: PLAZI = REPTILIA. PRAHA: ACADEMIA. 531 s. ISBN. 978-80-200-2416-9

Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v aktuálním znění.

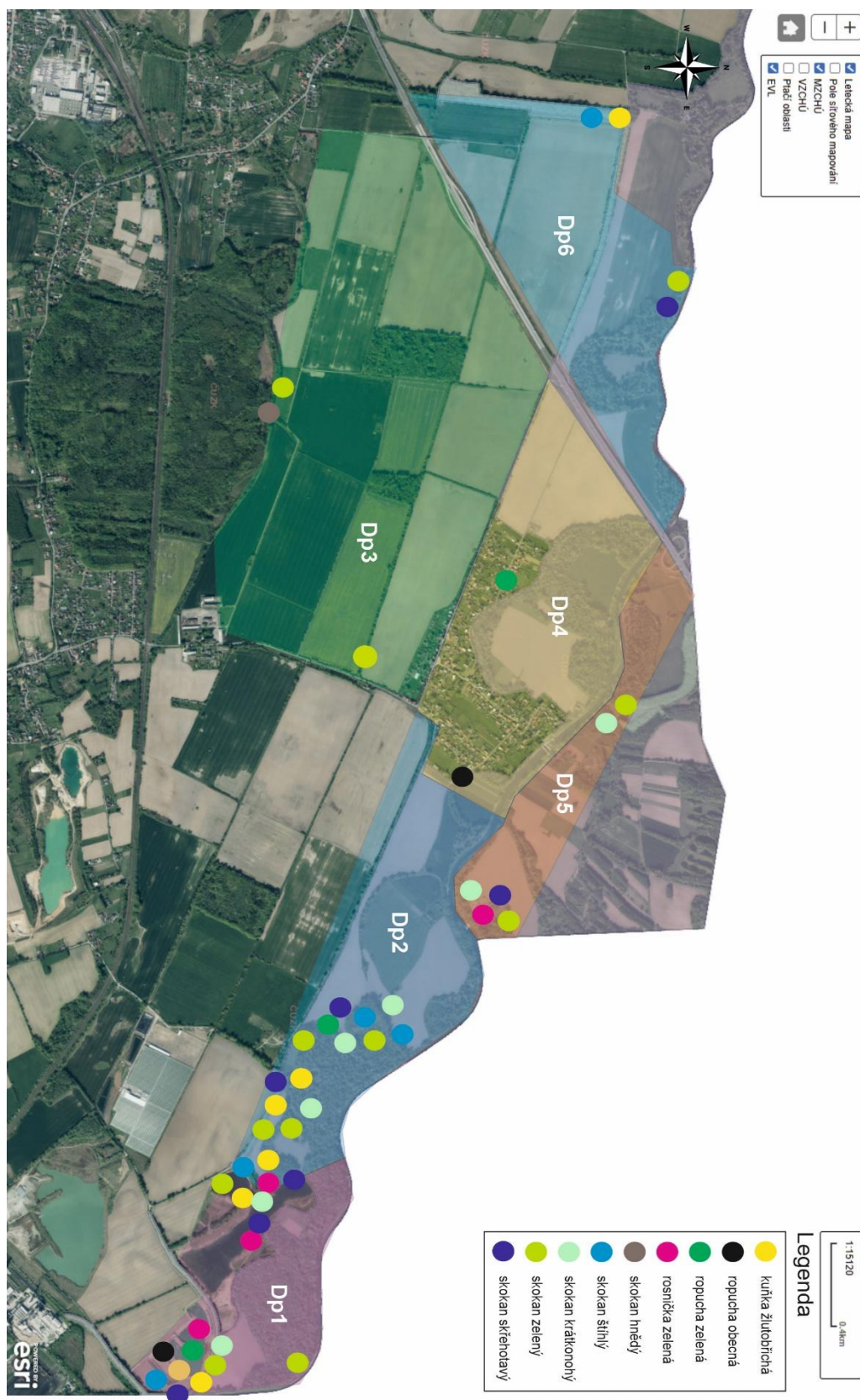
5. PŘÍLOHY

SEZNAM MAPOVÉ A FOTOGRAFICKÝCH PŘÍLOH

Mapa 1: Rozšíření zaznamenaných druhů obojživelníků v rámci studovaných dílčích ploch DP1 – DP6 v obci Dolní Lutyně, k.ú. Dolní Lutyně a k.ú. Věřňovice v období duben – říjen 2024. Zdroj mapového podkladu <https://ndop.nature.cz/mapa/>.

Fotodokumentace pořízena autorem v období duben–říjen 2024 v PP ve studovaném území.
Plná verze fotodokumentace dostupná online na: <https://photos.app.goo.gl/TUes5TK6K4vrexqR7>

Mapa 1: Rozšíření zaznamenaných druhů obojživelníků v rámci studovaných dílčích ploch DP1 – DP6 v obci Dolní Lutyně, k.ú. Dolní Lutyně a k.ú. Věřňovice v období duben – říjen 2024. Podbarvené území narůžověle představuje hranici EVL Niva Olše – Věřňovice. Zdroj mapového podkladu <https://ndop.nature.cz/mapa/>.

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Entomologický průzkum lesních porostů dotčených záměrem vybudování průmyslové zóny v Dolní Lutyni

posouzení významu porostů pro chráněný a ohrožený hmyz

zadavatel:
Obec Dolní Lutyně

V Ostravě 26.11.2024

zpracovatel: doc. RNDr. Petr Kočárek, Ph.D.
Katedra biologie a ekologie Přf OU

1. ÚVOD

Předmětem provedeného výzkumu byl inventarizační průzkum hmyzu s vazbou na dřeviny (xylobiontního hmyzu) a posouzení potenciálního dopadu plánované průmyslové zóny na chráněný a ohrožený hmyz. Vymezení porostů, na kterých byl průzkum prováděn, je patrné z Obr. 1. Jedná se o listnaté, místy smíšené, porosty mladších a středních věkových tříd s bohatě vyvinutým bylinným patrem, které tvoří izolované ostrůvky v zemědělské krajině. Porosty jsou tvořeny převážně měkkými dřevinami (vrby, topoly, lípy, jasany) s menším zastoupením tvrdých dřevin (zejm. dubu a habru). Senescentní stromy a stromy s plně vyvinutými dutinami vhodnými pro hmyzí druhy specializované na dutiny v předmětném porostu nebyly zaznamenány.

Staré stromy, vč. suchých a schnoucích, jsou významným útočištěm pro vzácné a chráněné druhy hmyzu, přičemž hmyz vázaný na takovéto stromy patří mezi neohroženější v Evropě a mezi hmyzem početně dominuje v červených seznamech prakticky všech evropských států. Plánovaná stavba se nachází v bezprostředním okolí EVL Niva Olše – Věřňovice, ve které je hlavním předmětem ochrany páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*) náležející mezi prioritní druhy soustavy Natura 2000. Páchník hnědý žije velmi skrytě a jeho monitoring je proto komplikovaný. V některých případech není prakticky možné potvrdit nebo vyvrátit výskyt páchníka v konkrétním dutém stromě, pokud jsou dutiny otevřené jen malým otvorem nebo jsou jinak nepřístupné. V takovémto případě nelze výskyt dokázat bez použití destruktivních metod – tj. poškození stromu. Občas se stává, že bývají páchníci ve stromě nečekaně zaznamenáni až ve chvíli, kdy je strom pokácen. Vzhledem k tomu, že v ČR došlo k rozsáhlé fragmentaci (odlesnění), má páchník hnědý sklon k vytváření mikropopulací, které jsou o to více náchylné k vymření z vnitřních či vnějších příčin (RANIUS & NILSSON 1997; MARHOUL & TUROŇOVÁ 2008).

Kromě páchníka hnědého se v navazující EVL Niva Olše – Věřňovice vyskytují také další naturové druhy s vazbou na dřeviny, jako je lesák rumělkový (*Cucujus cinnabarinus*) a některé další vzácné a ohrožené druhy hmyzu (KOČVARA et al. 2010; KOČÁREK 2010, 2019). Konkrétně byly v rámci předchozích výzkumů v EVL Niva Olše – Věřňovice zaznamenány následující zvláště chráněné druhy hmyzu (DOLNÝ 2010; KOČVARA et al. 2010; KOČÁREK 2010, 2019), jejichž výskyt lze očekávat také v dotčené lokalitě:

- Klínatka rohatá (*Ophiogomophus cecilia*) – SO
- Střevlík Scheidlerův (*Carabus scheidleri*) – O
- Střevlík Ullrichův (*Carabus ullrichi*) – O
- Zdobenec skvrnitý (*Trichius fasciatus*) – O
- Zlatohlávek tmavý (*Oxythyrea funesta*) – O
- Čmeláci (*Bombus* spp.) – O
- Lesák rumělkový (*Cucujus cinnabarinus*) – SO
- Páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*) – SO
- Ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*) – SO
- Batolec duhový (*Apatura iris*) – O

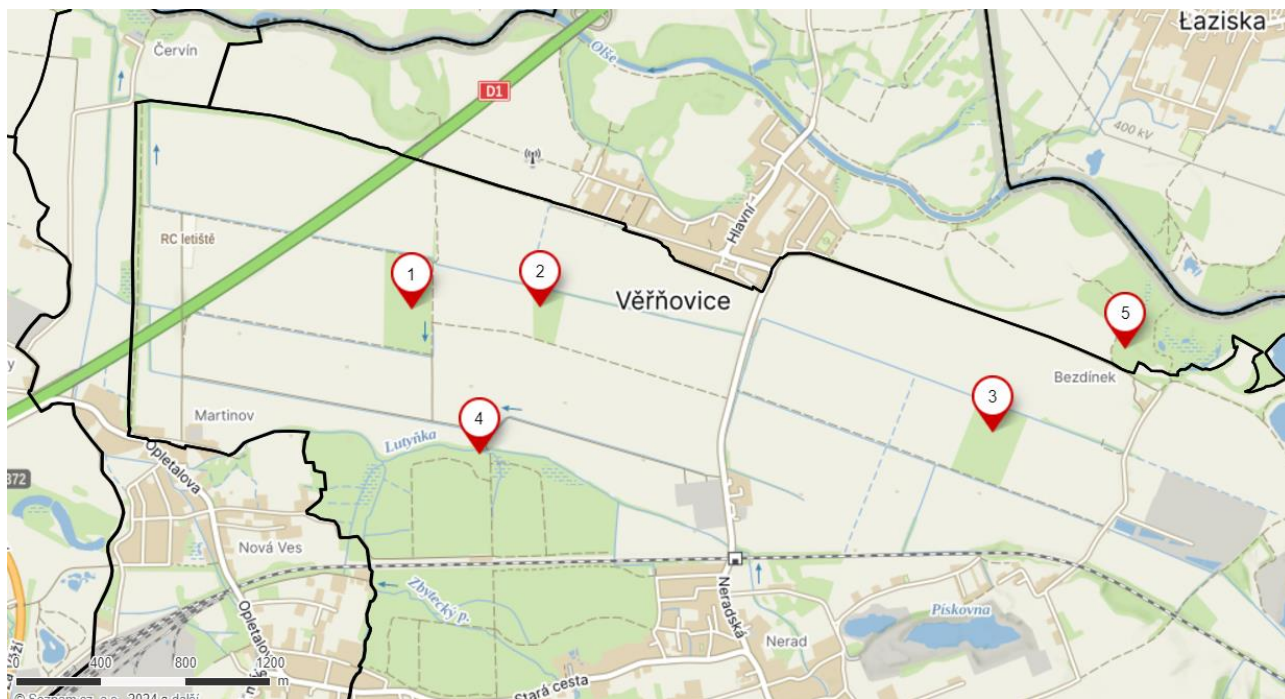
Provedený entomologický výzkum byl cílen na výskyt zvláště chráněných a ohrožených druhů hmyzu s přímou či nepřímou vazbou na dřeviny.

2. TERÉNNÍ ŠETŘENÍ A METODIKA

Dne 12. října 2024 bylo provedeno terénní šetření na dotčených lokalitách za účelem entomologického průzkumu a posouzení porostů z hlediska výskytu chráněného a ohroženého hmyzu. Entomologický průzkum byl proveden v izolovaných lesních porostech (Obr. 1: lokality 1-3), které jsou v rámci záměru navrženy k vykácení a v okolních dvou porostech, které jsou brány jako referenční, ale také jako potenciálně nepřímo ovlivněné realizací záměru (Obr. 1: lokality 4-5). Entomologický průzkum byl proveden na základě detekce výskytu dospělců a larev hmyzu na

živých/odumřelých stromech, pod kůrou stromů, smýkáním stromové a keřové vegetace entomologickou smýkácí sítí a sklepávání větví pomocí entomologické sklepávací sítě. Vyhledávány byly požerky a jiné pobytové znaky na stromech.

Průzkum byl cílen zejména na výskyt naturových druhů páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*) a lesáka rumělkového (*Cucujus cinnabaerinus*), ale také na přítomnost dalších chráněných a ohrožených druhů dle platné národní legislativy (uvedené ve vyhl. MŽP 395/1992 v současném znění) a uvedených v aktuálním červeném seznamu bezobratlých živočichů (HEJDA et al. 2017). V případě páchníka hnědého a lesáka rumělkového bylo postupováno dle doporučených metodik monitoringu (KRÁL 2005; MARHOUL & TUROŇOVÁ 2008; ČÍŽEK et al. 2015).

Obr. 1 – Situační mapka s vyznačením zkoumaných lokalit. 1-3 lokality přímo dotčené záměrem, 4-5 referenční (nepřímo dotčené) lokality

3. VÝSLEDKY A DISKUSE

V rámci entomologického průzkumu byl zaznamenán výskyt 41 druhů hmyzu (viz níže), přičemž některé z těchto druhů byly zjištěny na základě pobytových znaků (požerky, zbytky chitinu). Sedmnáct zjištěných druhů má přímou vazbu na posuzované dřeviny a čtyři druhy patří mezi zvláště chráněné druhy podle přílohy č. III Vyhlášky MŽP ČR 395/1992 Sb. Jedná se o lesáka rumělkového (*Cucujus cinnabaerinus*), zlatohlávku tmavého (*Oxythyrea funesta*), střevlíka Scheidlerova (*Carabus scheidleri*) a čmeláka rokytového (*Bombus hypnorum*). Lesák rumělkový je také v rámci EU zahrnut v přílohách II a IV Směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (92/43/EEC). Dále byly zaznamenán jeden druh z aktuálního červeného seznamu (Hejda et al. 2017), konkrétně tesařík pižmový (*Aromia moschata*) evidovaný v kategorii „téměř ohrožený“. Výskyt páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*) nebyl v rámci provedeného průzkumu potvrzen.

Tab. 1. Přehled druhů hmyzu zaznamenaných v plánovaném areálu průmyslové zóny v Dolní Lutyni v rámci jednorázového průzkumu provedeného průzkumu v říjnu 2024 (tučně jsou druhy s přímou vazbou na dřevo stromů).

Druh	Ochrannářský statut	Lok 1	Lok 2	Lok 3	Lok 4	Lok 5
<i>Agonum assimile</i>	–	+			+	+
<i>Agrilus</i> sp.	–			+		
<i>Amara</i> sp.	–	+		+		
<i>Ampedus</i> sp.	–	+		+		
<i>Aromia moschata</i>	Červený seznam (NT)		+	+	+	
<i>Athous</i> sp.	–	+			+	
<i>Bombus hypnorum</i>	114/1992 Sb. (O)			+		
<i>Carabus hortensis</i>	–					+
<i>Carabus granulatus</i>	–	+	+	+	+	+
<i>Carabus scheidleri</i>	114/1992 Sb. (O)	+	+			+
<i>Catocala electa</i>	–					
<i>Chrysoperla</i> sp.	–	+				
<i>Cryptophagus</i> sp.	–		+			
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	114/1992 Sb. (SO)		+	+		+
<i>Dorcus paralellipedus</i>	–	+			+	
<i>Harmonia axyridis</i>	–		+	+	+	+
<i>Hololepta plana</i>	–	+			+	
<i>Inachis io</i>	–					+
<i>Lasius flavus</i>	–	+		+		
<i>Lasius platythorax</i>	–	+	+	+	+	
<i>Myrmica rubra</i>	–		+	+	+	+
<i>Oberea oculata</i>	–			+		
<i>Oiceoptoma thoracica</i>	–			+		
<i>Oxycarenus lavaterae</i>	–				+	
<i>Oxythyrea funesta</i>	114/1992 Sb. (O)			+		
<i>Pentatoma rufipes</i>	–	+			+	+
<i>Philonthus</i> sp.	–	+	+			+
<i>Phosphuga atrata</i>	–	+	+	+	+	+
<i>Phyllobius</i> sp.	–					+
<i>Phymatodes testaceus</i>	–	+	+		+	+
<i>Pterostichus melanarius</i>	–		+	+	+	
<i>Pyrochroa coccinea</i>	–	+	+		+	
<i>Rhizophagus bipustulatus</i>	–	+			+	
<i>Uleiota planata</i>	–		+	+		+
<i>Silvanus unidentatus</i>	–		+	+	+	+
<i>Stegobium paniceum</i>	–	+				
<i>Valgus hemipterus</i>	–		+		+	
<i>Vanessa atalanta</i>	–				+	
<i>Vespa crabro</i>	–					+
<i>Vespula germanica</i>	–	+				+
<i>Xylotrechus rusticus</i>	–				+	
Počet druhů: 41		19	16	18	20	17

Zvláště chráněné druhy

Nejvýznamnější zjištěný druh je **lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)**, jehož dospělci i larvy žijí pod kůrou mrtvých stromů. Larvy se vyvíjejí v hničícím vlhkém lýku pod uvolněnou kůrou padlých či zlomených listnatých stromů nebo ulomených silných větvích. Hlavní hostitelské dřeviny jsou vrby, osiky a další topoly, buky, duby, ale i jiné listnáče. Larvy i imaga se živí hničícím lýkem, larvy jsou příležitostně dravé. Vývoj trvá minimálně dva roky, dospělci brouci se líhnou koncem léta a začátkem podzimu. Po přezimování, při kterém setrvávají pod kůrou, nastává na začátku jara hlavní období jejich aktivity (HORÁK et al. 2010).

Lesák rumělkový patří do kategorie „silně ohrožený druh“ dle Vyhl. MŽP ČR 395/1992 Sb. Jedná se o druh, který se momentálně ve střední Evropě šíří, takže na jeho podporu není v současnosti třeba podnikat ochranná opatření. Nicméně při zásadnějším poklesu objemu mrtvého dřeva z krajiny může lesák rumělkový zmizet stejně rychle, jako se dnes šíří. Proto je potřeba na známých lokalitách výskytu lesáka rumělkového dodržovat několik základních pravidel pro hospodaření, která definovali CÍZEK et al. (2015) v certifikované metodice „Management populací evropsky významných druhů hmyzu v České republice: Lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)“.

Vykácením předmětných lesních porostů v území vymezeném pro vybudování průmyslové zóny bude ochuzena lokální populace tohoto druhu. Vzhledem k lokálně hojnému výskytu v okolních porostech však nedojde k ohrožení existence místní populace.

Dalším zjištěným zvláště chráněným druhem s přímou vazbou na dřeviny je **zlatohlávek tmavý (*Oxythyrea funesta*)**. Tento druh patří do kategorie „ohrožený druh“ dle Vyhl. MŽP ČR 395/1992 Sb. Druh se vyvíjí v tlejícím dřevě listnatých stromů a je to druh, který není příliš náročný na výběr biotopu. Na Karvinsku je zlatohlávek tmavý v současnosti hojný a na podporu jeho populací není potřeba aktivní management.

Čmelák rokytový (*Bombus hypnorum*). Všichni naši čmeláci (rod *Bombus*) patří do kategorie „ohrožený druh“ dle Vyhl. MŽP ČR 395/1992 Sb. Ačkoliv se jedná o hojný hmyz přítomný téměř v každém biotopu, patří mezi chráněné druhy pro jejich ekologický význam v ekosystémech a velkou citlivost na chemické zásahy. V posuzovaném území byl zaznamenán výskyt (hnízdění) čmeláka rokytového, který hnízdí obvykle ve stromových dutinách nebo ptačích budkách. Hnízda jsou sezónní a s koncem léta zanikají. Jedná se o druh s nepřímou vazbou na dřeviny.

Střevlík Scheidlerův (*Carabus scheidleri*) patří do kategorie „ohrožený druh“ dle Vyhl. MŽP ČR 395/1992 Sb. Zaznamenán byl jeden dospělec pod ležícím tlejícím kmenem. Na Karvinsku se jedná o relativně běžný druh, avšak výskyt je lokální. Střevlíci rodu *Carabus* jsou draví a živí se zejména kroužkovci a měkkýši. Žijí na povrchu země a úkryty vyhledávají pod kameny a jinými ležícími předměty. Nejedná se o druh s přímou vazbou na dřeviny, ale je citlivý na používání chemie a na fragmentaci území.

Potenciální ovlivnění lokálních populací lesáka rumělkového a páchníka hnědého:

Očekávaný vliv na populace lesáka rumělkového: Jelikož se jedná o plošné kácení, budou zničeny části populace obývající dotčené porosty. Vzhledem k výskytu v okolních porostech však nedojde k vyhubení místní populace, může však dojít k jejímu oslabení.

Očekávaný vliv na populace páchníka hnědého: ačkoliv se páchník hnědý v posuzované oblasti v současnosti nevyskytuje, navazující EVL Niva Olše - Věřňovice poskytuje vhodný biotop pro páchníka hnědého a je jedním z nejvýznamnějších lokálních refugií v Moravskoslezském kraji. V

současné době se zde však nachází jen několik obsazených stromů a celá populace pravděpodobně přežívá na hranici dlouhodobé udržitelnosti (KOČVARA et al. 2010; KOČÁREK 2010, 2019). Řada potenciálně vhodných stromů je zastíněná podrostem, což snižuje jejich využitelnost páchníkem. Starší dřeviny jsou v důsledku zanedbané péče, případně poškozené následkem přírodních živlů, ve špatném zdravotním stavu. V současnosti má proto velký význam každý strom potenciálně využitelný páchníkem a také každá samice páchníka hnědého, která opustí dutinu za účelem vyhledání potenciálně vhodného biotopu v okolí. Jelikož mají páchníci nízkou doletovou vzdálenost několika set metrů a páchníci obecně špatně létají, rizikem je pro ně také zvýšený provoz na přilehlých komunikacích, který může vést k usmrcení létajících brouků. Porosty, jejichž kácení je v rámci projektu plánováno, sice v současnosti nenaplňují biotopové podmínky pro páchníka hnědého, avšak v budoucnu mohly tyto podmínky naplnit v souladu s jejich stárnutím a zároveň se perspektivně zvyšujícím podílem senescentních a dutých stromů. Odstraněním těchto porostů bude populace páchníka ochuzena o budoucí perspektivu potenciálně vhodných biotopů.

4. ZÁVĚRY

Předložená studie shrnuje výsledky entomologického průzkumu zaměřeného na hmyz s vazbou na dřeviny (xylobiontního hmyzu) s cílem posouzení dopadu plánovaných zásahů v rámci vybudování průmyslové zóny v Dolní Lutyni. Během entomologického výzkumu byl zaznamenán výskyt čtyř druhů hmyzu, které patří mezi zvláště chráněné podle přílohy č. III Vyhlášky MŽP ČR 395/1992 Sb (lesák rumělkový, zlatohlávek tmavý, střevlík Scheidlerův a čmelák rokytový). Lesák rumělkový je v rámci EU zahrnut v přílohách II a IV Směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (92/43/EEC). Lesní enklávy určené k vykácení představují lokální refugia v zemědělské krajině s výskytem několika druhů zvláště chráněného hmyzu s vazbou na dřeviny.

Očekávaný vliv na lokální populaci lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus*): Jelikož se jedná o plošné kácení, budou zničeny části populace obývající dotčené porosty. Vzhledem k výskytu v okolních porostech však nedojde k vyhubení místní populace, může však dojít k jejímu oslabení.

Očekávaný vliv na lokální populaci páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*): Vzhledem k návaznosti posuzované lokality na EVL Niva Olše – Věřňovice vyhlášené pro ochranu evropsky chráněného brouka páchníka hnědého, bude ochuzena nabídka perspektivně vhodných biotopů pro jeho budoucí výskyt v širší oblasti. Pro trvalé přežívání populace páchníka hnědého jsou nezbytné rozsáhlé rozvolněné porosty s věkově diferencovanou strukturou, která bude permanentně poskytovat vhodné senescentní stromy. Posuzovaný porost by se do vhodného stadia měl dostat v horizontu 50-100 let. Vykácením porostu tedy dojde k zásahu do širšího komplexu biotopu tohoto druhu, který bude ochuzen o výhledově vhodné biotopy potřebné k zajištění senescentních dřevin v budoucnosti. Vzhledem k tomu, že současná populace páchníka hnědého v EVL přežívá na hranici dlouhodobé udržitelnosti, může hrát negativní roli riziko spojené se zvýšenou intenzitou dopravy na hranici EVL. Jelikož mají páchníci nízkou doletovou vzdálenost několika set metrů a páchníci obecně špatně létají, rizikem je pro ně zvýšený provoz na přilehlých komunikacích, který může vést k usmrcování létajících brouků.

5. POUŽITÁ LITERATURA

- DOLNÝ A. 2010: D47 – Věřňovice. Entomologický průzkum se zaměřením na vybrané skupiny hmyzu (z řádů Odonata, Orthoptera, Coleoptera, Lepidoptera). Ms., 16 pp.
- KOČÁREK P. 2010: Inventarizační průzkum – EVL MS Kraj – CZ0813457 EVL Niva Olše – Věřňovice. Implementace soustavy Natura 2000, I. Etapa Zpracování inventarizačních průzkumů a plánů péče páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*). Ms., Ostrava: Moravskoslezský kraj, 25 pp.

- KOČÁREK P. 2019: Entomologický inventarizační průzkum EVL Niva Olše – Věřňovice: páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*). Ms., Ostrava: Moravskoslezský kraj, 30 pp.
- KOČVARA R., CZERNIK A., ŽÁRNÍK M. 2010: Plán péče o přírodní památku Niva Olše – Věřňovice v rámci Evropsky významné lokality CZ0813457 Niva Olše – Věřňovice na období 2012-2021. Ms., Ostrava: Moravskoslezský kraj, 25 pp.
- KRÁL D. 2005: Metodika monitoringu evropsky významného druhu – Páchník hnědý (*Osmoderma eremita*). Ms., deponován na UP AOPK ČR Praha, 5 pp.
- ČÍŽEK L., HAUCK D., KONVIČKA O., FOLTAN P. & OKROUHLÍK J. 2015: Management populací evropsky významných druhů hmyzu v České republice: Lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*). Certifikovaná metodika. Ms., 19 pp.
- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. M. (eds.) 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. Příroda, Praha 36: 1-612.
- HORÁK J., VAVROVA E. & CHOBOT K. 2010: Habitat preferences influencing populations, distribution and conservation of the endangered saproxylic beetle *Cucujus cinnaberinus* (Coleoptera: Cucujidae) at the landscape level. - Eur. J. Entomol. 2010, 107(1): 81–88
- MARHOUL P. & TUROŇOVÁ D. (Eds.) 2008: Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy NATURA 2000. Metodika AOPK ČR. AOPK ČR, Praha, 161pp.
- RANIUS T. & NILSSON S.G. 1997: Habitat of *Osmoderma barnabita* Scop. (Coleoptera: Scarabaeidae), a beetle living in hollow trees. Journal of Insect Conservation 1: 193-204.

V Ostravě 26.11.2024

doc. RNDr. Petr Kočárek, Ph.D.